

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO
IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRAS

2003 METŲ DARBO
ATASKAITA

TVIRTINU

LGGRTC generalinė direktorė
Dalia Kuodytė

IVADAS

2003 m. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro ataskaita sudaryta siekiant nuosekliai apžvelgti LGGRTC įstatymu ir nuostatais numatytas programas ir funkcijas, atitinkamai sugrupuojant jas vykdančius struktūrinius padalinius: moderniosios istorijos tiriamosios programos (Genocido ir rezistencijos tyrimo departamentas ir jo skyriai – Istorinių tyrimų bei Archyvinis vardynų skyrius); memorialinės-educacinės programos ir veikla (Memorialinis departamentas, Genocido aukų muziejus, Leidybos skyrius); taikomios programos (Specialiųjų tyrimų skyrius, Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija); taip pat Informacinių sistemų priežiūros skyrius bei Centro finansinė padėtis 2003 m. (Apskaitos skyrius). Ataskaitą sudaro du skyriai – aprašomoji-analitinė dalis ir priedai. Prieduose gana smulkiai atsispindi Centro veikla. Pateikdami juos siekiame kuo daugiau pagrįsti sunaudotą darbo laiką bei lėšas.

Tiek pagal ankstesnes, tiek pagal pateiktąją (2003 m.) ataskaitą galime labai aiškiai apibrėžti Centro išskirtinumą, lyginant su akademinėmis, tiriamąjį darbą dirbančiomis institucijomis. Centre „grynosios“ tiriamosios programos sudaro tik nedidelę, nors ir labai reikšmingą dalį. Jos yra integruotos į kitas programas (panaudojamos memorialiniuose, edukaciniuose projektuose), o kita vertus, yra orientuojamos į kuo platesnį moderniosios istorijos populiarinimą. Tam skirtos nuolat rengiamos konferencijos, seminarai, mūsų leidžiamų knygų pristatymai, minėjimai, taip pat istorikų dalyvavimas kitų institucijų visoje Lietuvoje rengiamuose renginiuose (ir ne tik Lietuvoje, kaip galima spręsti iš ataskaitos). Ypač kreipiamas dėmesys į renginių formą – aiškiai apibrėžiama, kam jie yra skirti, siekiama rasti naujesnes, patrauklesnes formas, vengiant „mitinginio“ stiliaus. Tiek jaunimui, tiek vyresnio amžiaus auditorijai skirtuose renginiuose skatinama mąstyti, diskutuoti bet kokiais klausimais, vengiant pykčio ir agresijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad praktiškai visos Centro norminiuose dokumentuose numatytos funkcijos yra vykdomos, tik galbūt ne taip greitai ir intensyviai, kaip norėtųsi. Pirmiausia išskirtume objektyvias priežastis – finansavimo trūkumą (lėtai vyksta Genocido aukų muziejaus remonto darbai, niekaip negalime baigti atsiminimų rinkimo programos pradinio etapo ir kt). Visa tai siejasi su kita didžiule problema – kompiuterinės technikos bei programinės įrangos atnaujinimu ir įsigijimu. Po pusmečio dėl šios priežasties gali pradėti strigti visos Centro programos, kurios naudoja bendrąsias duomenų bazines. Kaip žinia, nuo duomenų kaupimo sparčiai judame duomenų apdorojimo kryptimi, o tai įmanoma tik atnaujinant programinę įrangą.

Nepasitvirtino kai kurios prognozės – paskutiniaisiais 2003 m. mėnesiais itin padaugėjo pareiškimų rezistentų statusui suteikti (žr. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija). Kadangi nebuvo priimta jokių teisės aktų, kurie būtų išplėtę pretendentų ratą, toks padidėjimas sunkiai paaiškinamas.

Leidybos skyriui negavus kai kurių planuotų monografijų, kiek koregavosi nuostata teikti prioritetą moksliniams darbams. Buvo pasirinktas kompromisinis variantas – buvo išleisti kai kurie leidiniai, vertintini kaip šaltiniai (žr. Leidybos skyrius).

Jau trejus metus Centras dirba su Vokietijos ir Rusijos fondais vykdydamas programą, pagal kurią priverstinius darbus nacių Vokietijoje dirbę asmenys gauna kompensacijas. Aiškėja, kad į

Vokietijos fondą tiek Centras, tiek patys asmenys išsiuntė 15 807 anketas; beveik 11 tūkst. iš jų jau gavo pirmąją kompensacijos dalį. 2004 m. gegužės mėnesį numatoma baigti pirmąjį programos etapą – išmokėti pirmąją kompensacijų dalį visiems pretendentams. Galutinai atsiskaityti numatyta iki 2005 m. pabaigos. Apie procesą nuolat informuojama LR Vyriausybė, Užsienio reikalų ministerija, sprendami išskylančias problemas, bendradarbiaujame su LR ambasada Maskvoje.

2003 m. Centras aktyviai dalyvavo svarstant bei ekspertuojant mūsų srities įstatymus tiek LR Seime, tiek LR Vyriausybėje.

LGGRTC dalyvavo:

LR Seimo Pirmininko surengtame pasitarime dėl II laipsnio pensijų skyrimo Laisvės kovų dalyviams;

LR Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Vokietijos Federacine Respublika grupės surengtame pasitarime dėl Vokietijos kompensacijų Lietuvos gyventojams išmokėjimo eigos (kartu su Užsienio reikalų ministerija);

LR Seimo Peticijų komisijos posėdyje dėl G.Buzienės peticijoje pateikto pasiūlymo pakeisti Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo 7 straipsnio 8 punktą, papildant jį nuostata, kad nuo 1939–1990 metų nukentėjusio teisinis statusas būtų pripažintas „žuvusių ar mirusių priverstinės karinės tarnybos ir karinių mokymų metu sovietinėje armijoje, tėvams (įtėviams) ir vaikams (įvaikiams)“;

LR Vyriausybės sekretorių pasitarime ir Vyriausybės posėdyje dėl LR Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto; Pasitarime LR Vyriausybės kanceliarijoje dėl Afganistano karo dalyvio teisinio statuso.

LGGRTC dalyvavo LR Seimo Valdybos sudarytoje darbo grupėje (vadovas A. I. Indriūnas) dėl įstatymų projektų rengimo. Savo pasiūlymus teikė svarstant šiuos projektus:

- 1) Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 2) Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 3) Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusiųjų nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 4) Valstybės paramos žuvusių pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių šeimoms įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 5) Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas;*
- 6) Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 7) Gyventojų santaupų atkūrimo įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 8) Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 9) Transporto lengvatų įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 10) Valsybės paramos ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams įstatymo pakeitimo įstatymas;*

- 11) *Žemės reformos įstatymo pakeitimo įstatymas;*
- 12) *Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo pakeitimo įstatymas.*

LR Seimo Žmogaus teisių komiteto posėdžiuose dalyvavo svarstant šiuos teisinius aktus:

- 1) *Dėl nukentėjusio asmens teisinio statuso suteikimo Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinių likvidavimo dalyviams.*
- 2) *Dėl nukentėjusio asmens teisinio statuso suteikimo karo Afganistane dalyviams.*
- 3) *Dėl įstatymų projektų:*
  - a) *Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas;*
  - b) *Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo pakeitimo įstatymas;*
  - c) *Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusiųjų nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo pakeitimo įstatymas;*
  - d) *Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo pakeitimo įstatymas.*
  - e) *Valsybės paramos ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams įstatymo pakeitimo įstatymas.*
- 4) *Dėl LR Seimo nutarimo projekto „Dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.*

TURINYS

Įvadas	2
GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTAS	6
ISTORINIŲ TYRIMŲ PROGRAMŲ SKYRIUS	6
ARCHYVINIS VARDYNŲ SKYRIUS	10
MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS	11
GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS	14
LEIDYBOS SKYRIUS	15
SPECIALIŲ TYRIMŲ SKYRIUS	18
PASIPRIEŠINIMO DALYVIŲ (REZISTENTŲ) TEISIŲ KOMISIJA	20
INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS SKYRIUS	22
APSKAITOS SKYRIUS	23

Priedama:

- 1 priedas.* Genocido ir rezistencijos tyrimo departamentas
- 2 priedas.* Memorialinis departamentas
- 3 priedas.* Genocido aukų muziejus
- 4 priedas.* Leidybos skyrius
- 5 priedas.* Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija
- 6 priedas.* Informacinių sistemų priežiūros skyrius
- 7 priedas.* Apskaitos skyrius

GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTAS

ISTORINIŲ TYRIMŲ PROGRAMŲ SKYRIUS

Pagal įstatymą tyrimų objektas yra:

Lietuvos Respublikos teritorijoje 1939–1991 m. veikusios okupacinės institucijos, partijos, organizacijos ir grupuotės, propagavusios nusikalstamą žmoniškumui ideologiją, planavusios, vykdžiusios ar dalyvavusios vykdant nusikaltimus žmoniškumui, genocidą ir karo nusikaltimus, persekiojusios Lietuvos gyventojus.

Taip pat tiriami nusikaltimų žmoniškumui, genocido ir karo nusikaltimų padariniai Lietuvos visuomenei bei pasipriešinimo okupaciniams režimams, kovos už Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą procesai.

TIRIAMOSIOS PROGRAMOS IR JŲ VYKDYMAS

XX a. antroji pusė Lietuvos istorijoje užima vieną svarbesnių vietų, nes čia slypi artimas ryšys su dabartimi. Ne vieną dabarties problemą stengiamasi išžiūrėti praeityje, ieškoti jos šaknų socialiniuose, ekonominiuose ar politiniuose praėties pokyčiuose. Todėl vykdant įstatymu apibrėžtas funkcijas daugiausia dėmesio buvo skiriama mokslinio tyrimo programų rezultatų skelbimui mokslinėse publikacijose, konferencijų pranešimuose arba dalyvaujant edukacinėse programose. 2002 m. užbaigus dalį mokslinio tyrimo programų (rezultatai paskelbti atskiromis monografijomis), 2003 m. pradėtos rengti naujos tiriamosios programos arba temos: „Kultūrinio gyvenimo sovietizavimas Lietuvoje 1940–1990 m. ir jo padariniai“, „Lietuvos visuomenė 1940–1941 m. Tautinė savimonė ir jos naikinimas“, „Genocidas Lietuvoje 1940–1990 metais. Teisiniai aspektai“, „Rezistencijos atlasas“.

Istorinių tyrimų programų skyrius (tiriamąjį darbą departamente dirba 5 etatiniai darbuotojai ir 5 pagal terminuotą autorines sutartis) skelbė tyrimų rezultatus, informacinę medžiagą bei dokumentus: buvo parengta 17 straipsnių bei studijų (9 straipsnius paskelbė periodiniame žurnale „Genocidas ir rezistencija“), kituose leidiniuose paskelbė 9 mokslines publikacijas.

Vykdant mokslinių tyrimų kryptis (programas) buvo stengiamasi bendradarbiauti su įvairių institucijų specialistais ir juos įtraukti į tiriamąjį darbą – tai Vilniaus universiteto Jidiš instituto (Š. Liekis), Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto (L. Rupšytė).

Kiekvienoje mokslinio tyrimo programoje buvo stengiamasi realizuoti kelis tikslus: vykdyti tyrimus ir juos skelbti, organizuoti mokslines konferencijas ir skelbti jų rezultatus Centro periodiniame leidinyje, tyrimų rezultatus paskelbti dalyvaujant tarptautinėse ir Lietuvos akademinių institucijų konferencijose, dalyvauti edukaciniuose projektuose, recenzuoti tyrimams aktualius mokslinius darbus.

Vykdant programos „Pirmoji sovietinė ir nacistinė okupacija. Antisovietinė ir antinacinė rezistencija 1940–1944 m.“ temas „Holokaustas Lietuvoje“, „Karinės ir policinės formuotės Lietuvoje nacių okupacijos metais“ ir „Okupacinė darbo prievolių politika Lietuvoje 1941–1944 m.“ parengti 7 straipsniai ir publikacijos, 1 recenzija (leidyklai „Kronta“), dalyvauta VPU Pedagogų kvalifikacijos centro, Vilniaus universiteto Jidiš instituto ir Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti edukaciniuose projektuose (perskaitytos 4 paskaitos).

Vykdant programą „Karinės represinės okupantų struktūros Lietuvoje 1944–1953 m.“ paskelbtos 4 mokslinės publikacijos, rengiama monografija „Komunistų partijos ir represinių struktūrų Lietuvoje ryšiai“.

Programa „Lietuvos rusifikacija ir sovietizacija. Religinės sąmonės slopinimas“ praplėsta nauja tema – „Kultūrinio gyvenimo sovietizavimas Lietuvoje 1940–1990 m. ir jo padariniai“: parengti 3 straipsniai (2 – paskelbti), dalyvauta 2 mokslinėse konferencijose Lietuvoje.

Vykdant programą „Lietuvos laisvinimo byla Vakaruose“ parengtas 1 straipsnis, 3 recenzijos, dalyvauta 2 mokslinėse konferencijose (perskaityti 4 pranešimai). Tęsiami 1945–1975 m. laikotarpio lietuvių išėvijų organizacijų veiklos tyrimai.

Vykdant programą „Antisovietinis pasipriešinimas XX a. 6–9 dešimtmečiais“ paskelbta monografija anglų kalba (Lietuvos Respublikos Seimo užsakyму), surinkta daug apibendrinančios medžiagos apie Laisvės lygą, dalyvauta 2 konferencijose.

Vykdant mokslinio tyrimo programą „Genocidas Lietuvoje 1940–1990 m. Teisiniai aspektai“ parengta studijos įvadinė dalis (2 aut. l.).

Vykdant mokslinio tyrimo programą „Lietuvos visuomenė 1940–1941 m. Tautinė savimonė ir jos naikinimas“ parengta 5 aut. l. studija.

Programos „Lietuvos istorija 1940–1990 m.“ pagrindu parengtos kolektyvinės monografijos „Okupuotos Lietuvos istorija“ redagavimas.

Skatinant studentų mokslinį tiriamąjį darbą, Centro leidinyje „Genocidas ir rezistencija“ paskelbta Vilniaus universiteto studentų 2 studijos.

Pradėtas rengti Ginkluotosios rezistencijos 1944–1965 m. karinių struktūrų ir karinių veiksmų atlasas, kurį bus galima panaudoti istorinei edukacijai. Sudaryta atskira darbo grupė Atlasui reikalingų duomenų rinkimui ir apibendrinimui.

TARPINSTITUCINIS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Buvo vykdomas tarpinstitucinis bendradarbiavimas organizuojant visuomenei aktualias konferencijas ir kitus renginius: pristatant leidinį „Lietuvos gyventojų genocidas“, t. II (K–S) (genocido aukų vardyną) organizuotas renginys „Prisimink mano vardą...“ (2003 m. vasario 12 d. Rotušėje), surengta diskusija „Pilietiško kūrmosi kelias“ (2003 m. birželio 2 d. su Vilniaus universitetu ir „Atgimimo“ redakcija), organizuota tarptautinė konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“ (2003 m. lapkričio 6–7 d. su Lenkijos Tautos atminties institutu).

Taip pat dalyvauta 18 konferencijų ir seminarų. Juose 5 Centro darbuotojai perskaitė 24 pranešimus:

- „Europos parlamento rezoliucijos 20-mečiui paminėti. Baltijos laisvė: Vakarų požiūris“ (Lietuvos Respublikos Seimas, 2003 m. sausio 12 d.);
- Vilniaus universiteto Jidiš instituto seminare „Holokausto tema Lietuvos istorijos vadovėliuose. Istoriografinis aspektas“ (2003 m. vasario 20 d.);
- Vilniaus universiteto Jidiš instituto seminare „Holokaustas Lietuvoje: ypatumai ir pagrindinės kontraversijos“ (2003 m. vasario 24 d.);
- Konferencijoje „Lietuva ir šventasis Sostas: praeitis, dabartis, ateitis“, (2003 m. kovo 3 d.);
- Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti konferencijoje „Švietimo apie totalitarinių režimų nusikaltimus, genocido prevencijos ir tolerancijos ugdymo programa“ (2003 m. balandžio 24–25 d.);
- Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti diskusijoje „Tarybų Lietuvos tandemas – A. Sniečkus ir J. Paleckis. Metai ir istorija“ (2003 m. birželio 13 d.);
- Mokytojų namų Pavasarinėje knygų mugėje organizuotoje diskusijoje „Tarybinių laikų prisiminimai – nostalgija ar objektyvi tiesa“ (2003 m. balandžio 12 d.);
- Marijampolės kolegijos Edukologijos ir socialinio darbo fakulteto konferencijoje „Dr. Dr. Marijos Krasauskaitės skaitymai“ (2003 m. balandžio mėn.);
- Konferencijoje-diskusijoje „Lietuvių tauta antinacinės koalicijos kovų verpetuose“, (2003 m. birželio 26 d.);
- Paminklų apsaugos komisijos ir Kultūros paveldo akademijos konferencijoje „Gynybinis paveldas“ (2003 m. rugsėjo 25 d.);
- Konferencijoje „Lietuvos Laisvės Lygos įkūrimo 25-osios metinės“ (2003 m. rugsėjo 26 d.);
- Konferencijoje „Litvakai ir jų pasaulis“ (2003 rugsėjo 22 d., Tolerancijos centras);
- Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto konferencijoje „Lietuvos periodikai 200 metų“ (2003 m. lapkričio 12 d.);
- Vilniaus universiteto ir Vidaus reikalų ministerijos konferencijoje „VRM 85-eri“ (2003 m. lapkričio 14 d.) ir t. t.

Bendradarbiaujant su Tolerancijos centru, VU Žurnalistikos institutu ir Valstybiniu pilietinio pasipriešinimo rengimo centru prie KAM – buvo parengtos ir perskaitytos kelios paskaitos.

Atliktas Valstybinio pilietinio pasipriešinimo rengimo centro prie KAM parengtos programos „Pilietiškumo ugdymas euroatlantinės integracijos požiūriu“ įvertinimas, dalyvauta rengiant Valstybinio pilietinio pasipriešinimo rengimo centro koncepciją, dalyvauta Švietimo ir mokslo ministerijos darbo grupėje Holokausto švietimo programai parengti.

Buvo tęsiamas ir plečiamas tarptautinis bendradarbiavimas: su Lenkijos Tautos atminties institutu, Latvijos valstybiniu archyvu, Latvijos okupacijų muziejumi, Centru „Karta“ (Lenkija). Tarptautiniai kontaktai yra palaikomi nuolat ir bendrų renginių organizavimas, projektų realizavimas

arba tiesiog dalykinių ryšių palaikymas vykdomas tarpusavio susitarimų pagrindu. Glaudžiausi kontaktai palaikomi su Lenkijos Tautos atminties institutu ir Latvijos valstybiniu archyvu (kartu rengiamos kasmetinės konferencijos ir skelbiami bendradarbiavimo rezultatai).

Remiantis 2002 m. rugsėjo 13 d. Lenkijos Tautos atminties instituto ir LGGRTC bendradarbiavimo deklaracija 2003 m. lapkričio 6–7 d. organizuota mokslinė konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“ yra sėkmingo dvišalio bendradarbiavimo pavyzdys. Jis leis dviejų šalių visuomenei daug geriau suprasti požiūrių skirtumus, kuriuos lemia tiek skirtinga dviejų tautų istorinė patirtis, tiek pačių tyrimų pobūdis bei kryptys.

Siekiant išplėsti žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ tarptautinius kontaktus, žurnalo redakcinė kolegija buvo papildyta 6 mokslininkais iš Stokholmo universiteto (Švedija), Lenkijos mokslų akademijos istorijos instituto, Latvijos universiteto, Milersvilio universiteto (JAV), Nordost – Instituto Liuneburge (Vokietija).

ATSAKYMAI VALSTYBINĖMS INSTITUCIJOMS

Patenkinus didžiąją dalį prašymų, susijusių su prievartinių stovyklų statuso nustatymu (siekiant gauti Vokietijos kompensacijas), paklausimų, gaunamų iš Lietuvos ir užsienio institucijų (Sodoros valdybos ir skyrių, LR Generalinės prokuratūros, Lenkijos Tautos atminties instituto, Vokietijos fondo „Atmintis, atsakomybė, ateitis“, Nacizmo aukų asociacijos, Nacizmo kalinių Vilniaus apskrities bendrijos, Vilniaus m. 1-ojo ir 2-ojo apylinkių teismų, Lietuvos Mokslų akademijos, Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos ir t.t.), ir parengiamų raštų skaičius šiek tiek sumažėjo (2001 m. – 90 atsakymų, 2002 m. – 111 atsakymų, 2003 m. – 71 atsakymas), bet padidėjo elektroniniu paštu gautų paklausimų. Parengti 35 atsakymai į informacijos suteikimo prašymus elektroniniu paštu: Vokietijos ambasados spaudos skyriui, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutui, URM, „Kauno diena“, Švietimo kaitos fondui ir t.t.

Skyriuje veikianti istorinės paieškos grupė (3 nuolatiniai darbuotojai ir 1 darbuotojas nuo 2003 12 01) dirbo efektyviai (darbo krūvis grupei padidėjo trečdaliu): rengė archyvinės ir istorinės archyvinės pažymos, reikalingas paminklinių vietų projektavimui, prokuratūrai, teismams. Iš viso parengtos 43 archyvinės pažymos (2002 m. – 46, 2001 m. – 67), 22 archyvinės istorinės pažymos (2002 m. – 7, 2001 m. – 5) bei pradėjo vykdyti „Rezistencijos atlaso“ informacijos paieškos ir analizės darbą. Paieškos metu surasti duomenys apie 173 (2002 m. – 358, 2001 m. – apie 97 asm.) rezistencijos dalyvius, apie kuriuos informacijos neturėta. Vykdamas „Rezistencijos atlaso“ informacijos paieškos ir analizės darbą, aprašyta 380 mūšių (*kiekvienas aprašymas prilygsta archyvinei-istorinei pažymai*), tikslinti apie 1200 asmenų anketiniai duomenys ir žuvimo datos remiantis įvairiais šaltiniais.

ARCHYVINIS VARDYNŲ SKYRIUS

Jau beveik 15 metų Lietuvoje tiriami nusikaltimų žmoniškumui, genocido ir karo nusikaltimų padariniai Lietuvos visuomenei. Vykdomų martirologinių tyrimų metu siekiama nustatyti sovietinio genocido ir teroro aukų likimą. Sudaromi ir leidžiami žuvusių, ištremtų, įkalintų žmonių (genocido aukų) vardynai – „LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDAS“.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras per pastaruosius penkerius metus surinko ir patikslino informaciją trijose Vardyno knygose ir paskelbė duomenis apie 86 000 Lietuvos piliečių, patyrusių terorą ir genocidą. Dar numatoma paskelbti duomenis apie 130–150 tūkst. represuotų asmenų.

2003 m. archyvinio vardynų skyriaus darbo kryptys:

1. Vardyno II tomo 3-iosios knygos rengimas (dirbo 4 darbuotojai):
  - a) duomenų bazė papildyta informacija apie 25 053 asmenis iš baudžiamųjų bylų ir baudžiamųjų bylų kartotekos, tremties bylų, operatyvinių bylų, apklausos anketų,
  - b) pagal žinybus patikrinta ir patikslinta 12 415 Lietuvos vietovių ir pavardžių.
2. Surinkta ir parengta informacija duomenų basei iš Lietuvos ypatingojo archyvo (dirbo 5 darbuotojai) – iš 2150 bylų surinkti duomenys ir užpildyta 7085 anketos bei 956 partizanų kortelės.
3. Vardyno II tomo 3-iosios knygos ir III t. duomenų bazės formavimas (dirbo 5 darbuotojai):
  - a) vardyno II tomo 3-iajai knygai (Š–Ž) rengiant partizanų duomenų bazę, įrašyta informacija apie 6970 partizanų,
  - b) iš baudžiamųjų bylų kartotekos duomenų bazėn įtraukta 15 376 asmenys.
4. Naujos informacijos analizė ir sisteminimas (dirbo 4 darbuotojai):
  - a) ANK ir kort. inf. tikslinimas II tomo, 3-iajai knygai – 24 290,
  - b) iš žmonių laiškų – 895,
  - c) iš apklausos anketų – 9777,
  - d) susistemintos apklausos anketos iš 35 rajonų.
5. Lietuvos „Disidentų vardynas“ rengimas.
6. Atlikti programavimo darbai vardyno II ir III tomams (dirbo skyriaus vadovė ir 1 darbuotojas pagal autorinę sutartį) – parengtos metodikos ir kodifikatoriai, parengtos užduotys programų patobulinimui, duomenų bazių konvertavimas ir kt.
7. Keistasi informacija su KARTA (Lenkija) apie 1944–1946 m. išvežtus į Komijos lagerius Lietuvos gyventojus iš Rytinių šalies rajonų.

Vardynų parengimo darbas spartinamas. Rengiant II tomo paskutinę, 3-iają knygą, tuo pat metu rengiamas III tomas.

Pridedama: 1 priedas (žr. psl. 29–39)

MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS

Pagrindinė departamento veiklos kryptis yra atminimo įamžinimas, kuris vykdomas taip:

- teorinės informacinės bazės kūrimas ir populiarinimas – vykdo Atminimo programų skyrius;
- įamžinimas paminklais – vykdo Memorialinio meno ir ekspertizės skyrius.

Vykdoma 2002 m. patvirtinta 2003–2008 m. tęstinė valstybinė Atminimo ženklų, simbolių ir paminklų genocido aukoms ir asmenims, represuotiems už pasipriešinimą okupaciniams režimams sukūrimo programa.

PRIORITETAI

2003 m. Memorialinis departamentas toliau vykdė ilgalaikes programas. Programų darbo prioritetai buvo nustatomi keliais pagrindiniais aspektais:

1. Atsižvelgiant į pokario istorijos dalyvių ir liudininkų senyvą amžių, buvo suaktyvintos su tuo susijusios departamento ir atskirų programų veiklos sritys. Svarbiausios iš jų, susijusios su informacinės bazės kūrimu:

- „Gyvosios atminties“ programa – suintensyvinamas atsiminimų fiksavimas vaizdajuostėse, nes paraleliai vykdomas videotekos perrašymas į CD;
- „Tremties ir kalinimo vietos“ – ypač daug dėmesio skirta duomenų bazės kūrimui, apklausa buvo vykdoma kartu su duomenų tikslinimu, nuotraukų perfotografavimu bei gražinimu pateikėjams;
- „Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologiniai padariniai Lietuvos gyventojams“ – baigtas tyrimas visų nukentėjusių asmenų grupių. Tyrimo rezultatai buvo paskelbti LGGRTC organizuotoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“, kurioje dalyvavo specialistai iš Latvijos, Norvegijos, Kanados, Vokietijos bei Lietuvos;
- „Memorialinių vietovių ir jose pastatytų statinių inventorizacijos ir sąvado sudarymo programa“ – prioritetas informacijos sklaidai: sukaupta medžiaga parengiama ir skelbiama Centro internetiniame puslapyje bei formuojama pagal apygardas „Rezistencijos atlasui“.

2. Edukaciniai projektai.

Viena iš prioritetinių programų – „Pokario istorija jaunimui“, kurios tikslas yra supažindinti jaunimą su rezistencijos istorija, sudaryti sąlygas pajusti šių įvykių prasmingumą ir svarbą. Projektų formos įvairesnės. Respublikinis konkursas „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija“ išplėstas dviem kryptimis: piešinio bei renginio, skirto Partizanų dienai, konkursais. Siekiant apžvelgti rezistenciją ne tik šalies, bet ir pasaulio mastu – platesniame istoriniame kontekste – jau dveji metai organizuojamos tarptautinės pažintinės moksleivių stovyklos. Ieškodami naujų bendradarbiavimo galimybių užmezgėme ryšius su kolegomis iš tarptautinių organizacijų (Latvija, Estija, Lenkija).

3. Kompleksinis įamžinimas ir jo sklaida.

Sudaroma ir koordinuojama atmintinų datų minėjimo sistema visoje Lietuvoje, kuri:

- skatina žmonių iniciatyvą vietose: politinių kalinių ir tremtinių organizacijose, rajonų, miestų savivaldybėse, mokyklose, muziejuose;
- leidžia išvengti istorinių netikslumų;
- informacinė sistema atvira plačiai suinteresuotai visuomenės daliai.

Pagal atmintinų datų sąvadą, kuris orientuotas į žūties metines, iškilių asmenybių gimimo sukaktis:

- yra atliekamas įamžinimas – statomi atminimo ženklai, ant pastatų kabinamos atminimo lentos;
- kiekvienai minimai datai parengiami kalendoriai, kurie perduodami to regiono suinteresuotoms įstaigoms ir organizacijoms;
- rengiami straipsniai spaudai, informacija internete.

Siekama, kad paminklai žymiems rezistencinio laikotarpio asmenims bei svarbiems istorijos įvykiams pažymėti atspindėtų visų Lietuvos rajonų ar kraštų lankytinų vietų sąrašuose bei Turizmo informacijos centrų leidžiamuose leidiniuose.

PROBLEMATIKA

Nesant pakankamam programos finansavimui, negalima užtikrinti savalaikio valstybinės programos įgyvendinimo.

Tenka konstatuoti, kad „Atsiminimų rinkimo apie tremties ir kalinimo vietas, laisvės kovų dalyvius programa“ nebuvo baigta kaip planuota.

- a) dėl nepakankamo darbuotojų skaičiaus sukaupta medžiaga apdorojama įvairiaplaniu būdu (tuo pačiu metu atliekamas pateiktų duomenų tikslinimas, nuotraukų perfotografavimas, metrikos pildymas bei gražinimas asmenims).
- b) apklausa vykdoma asmeniškai (paštu) (dėl nepakankamo kompiuterizavimo programos aptarnavimui) – laiko ir kaštų sąnaudos didesnės.

Memorialinių vietų ir jose pastatytų statinių, susijusių su rezistenciniu judėjimu, įtraukimas į respublikinį bei vietinius registrus vyko labai lėtai. Siekiant suaktyvinti objektų įtraukimą buvo inicijuota bei įsteigta Valstybinės paminkloaugos komisijos Istorijos pakomisė.

Programai „Pokario istorija jaunimui“ ieškant partnerystės dalinai išspręsta finansinė problema. Lietuvių moksleiviai dalyvavo alternatyvioje stovykloje Estijoje.

LGGRT centras neturi lėšų masiniam rezistencijos vietų įamžinimui. Daugeliui savivaldybių, LLKS atstovų ir gyvų likusių rezistencijos kovų dalyvių atminimo ženklų ir lentų kainos atrodo per didelės. Jie siūlo alternatyvą – lauko riedulius ar saviveiklinius paminklus.

IŠVADA

Užmegzti ryšiai su savivaldybėmis, akcinėmis bendrovėmis, skatinant jas savo lėšomis įamžinti rezistencijos ir genocido aukų atminimą vietose tipiniais atminimo ženklais ir tipinėmis atminimo lentomis pasiteisino:

	Pastatyta atminimo ženklų		Įrengta atminimo lentų	
	2001 m.	2002 m.	2001 m.	2002 m.
LGGRTC lėšomis	7 vnt.	3 vnt.	1 vnt.	21 vnt.
Savivaldybių ir kitų organizacijų lėšomis	1 vnt.	7 vnt.	1 vnt.	10 vnt.

Rokiškio r. savivaldybės lėšomis tvarkoma paminklo „Žuvusiems už laisvę“ aplinka Panemunyje; susitarta su Marijampolės savivaldybe dėl Tauro apygardos paminklo aplinkos sutvarkymo.

Pridedama: 2 priedas (žr. psl. 40–74)

GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS

Dauguma 2003 m. muziejaus darbo plane numatytų darbų atlikta. Tačiau dėl nepakankamo finansavimo nebaigta įrengti video-audio salė ir video-audio eksponatų saugykla.

Lyginant su 2002 m. įsigyta daugiau eksponatų (2002 m. – 2836 vnt., 2003 m. – 4355 vnt.). Daugiau negu planuota įrašyta eksponatų į pirminės apskaitos knygą (GEK), suinventorinta ir įvesta į kompiuterinę apskaitos programą. Daugiau negu planuota nuskenuota ir reprodukuota fotonuotraukų.

2003 m. parengtos trys neplanuotos teminės parodėlės, skirtos Kazimiero Pyplio, Antano Bakšio ir Vaclovo Ivanausko 80-osioms gimimo metinėms paminėti, išsiųsti eksponatai į Bremeno Rytų Europos instituto rengtą parodą Vengrijoje.

Lyginant su 2002-aisiais sumažėjo muziejaus lankytojų skaičius (2002 m. – 17 578, 2003 m. – 12 248 asmenys), tačiau pravesta daugiau ekskursijų (2002 m. – 313, 2003 m. – 378), surinkta daugiau lėšų už bilietus, ekskursijas, ausinukų nuomą bei fotografavimą (2002 m. – 28 694 Lt, 2003 m. – 32 643 Lt). Išaugo pajamos už parduotus LGGRTC leidinius (2002 m. – 7893,50 Lt, 2003 m. – 13 998,0 Lt).

Priedama: 3 priedas (žr.psl. 75–77)

LEIDYBOS SKYRIUS

I. 2003 m. Leidybos skyrius parengė spaudai ir išleido 7 leidinius, kurių bendra apimtis –140 sp. l.

Nr.	Leidinio pavadinimas	Apimtis sp.l.	Tiražas egz.
1.	Genocidas ir rezistencija, Nr. 13 (žurnalas)	12	500
2.	Genocidas ir rezistencija, Nr. 14 (žurnalas)	11	500
3.	Laurynas Jonušauskas. Likimo vedami. Lietuvos diplomatinės tarnybos egzilyje veikla, 1940–1991(monografija)	23	1000
4.	Su adata širdyje/With a Needle in the Heart (Getų ir koncentracijos stovyklų buvusių kalinių atsiminimai), lietuvių ir anglų kalbomis	33	1000
5.	Esame. Stefanija Ladigienė, sudarė Ema Mikulėnaitė	29,5	800
6.	Šarūnas Liekis. A State with State? (Kartu su leidykla <i>Versus Aureus</i>)	15,5	300 (Centro tiražo dalis)
7.	Kelias į laisvę (Sukilimai Norilsko, Vorkutos, Kengiro lageriuose), <u>Laisvės kovų archyvas, Nr. 34</u> (Kartu su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga)	16	200 (Centro tiražo dalis)

I 2004 m. perkeltas planuotas išleisti autorių kolektyvo rengiamas leidinys *Okupuotos Lietuvos istorija (1940–1990)*.

2003 m. išleista trys populiariosios literatūros leidiniai, dvi monografijos ir du žurnalo numeriai. Tuo tarpu 2002 m. daugiau buvo išleista mokslinių leidinių. Vykdomos suformuotos Leidybos programos kryptys pagal literatūros Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tema žanrus.

STATISTIKA. 1997–2003 m. išleista: monografijų ir studijų – 14; dokumentų rinkinių – 7; žurnalo *Genocidas ir rezistencija* – 14 numerių; vardyno *Lietuvos gyventojų genocidas* – 3 tomai; populiariosios literatūros (atsiminimai, dienoraščiai, publicistika, grožinė liter.) – 27 leidiniai.

2003 m. sudaryta sutartis leidiniui Hermanas Krukas, *Paskutinės Lietuvos Jeruzalės dienos* išleisti lietuvių kalba 2004 m.

II. Leidybos skyrius dirba beveik su visais Centro padaliniais, kuriems reikalingos leidybinės paslaugos. Daugiausia su Memorialiniu departamentu: redaguojami, maketuojami ir spausdinami lankstukai, kalendoriai, kvietimai, renginių programos. Analogiški užsakymai gaunami ir iš GRT departamento. 2003 m. skyrius atliko 36 tokio pobūdžio užsakymus. Muziejui redaguojama visa informacinė medžiaga standams, parodoms. Parengta 18 schemų parodai (pagal pateiktus eskizus).

III. Leidybos skyriuje dirbo penki darbuotojai: redaktorė, maketuotoja, tekstų rinkėja-kompiuterininkė, vadybininkė (darbas su spaustuovėmis ir leidinių platinimas), skyriaus vadovė. Dailininkai, vertėjai dirbo pagal autorines sutartis. Leidiniui *Su adata širdyje/With a Needle in the Heart* išleisti lietuvių ir anglų kalba buvo sudaryta sutartis su Garnelio leidykla.

IV. Leidinių reklama. 2003 m. iš esmės atnaujintas Leidybos skyriaus internetinis puslapis. Sukurtas internetinis leidinių katalogas-knygynas. Tai turėtų pagyvinti prekybą Centro leidiniais.

CENTRO LEIDINIŲ REKLAMA UŽSIENYJE

Knygos siunčiamos lietuvių kalba leidžiamiesiems leidiniams. Tai – Draugas, Akiračiai (JAV), Tėviškės žiburiai ir Lithuanian Radio Programme (Kanada). Penkerių metų tokios praktikos rezultatai akivaizdūs – mes turime pastovius užsakovus (pavienius asmenis, organizacijas, mokslo tiriamąsias įstaigas, knygytus). Dėl didelių pašto išlaidų sumažintas leidinių siuntimas ambasadoms ir karo atašė. Nei Užsienio reikalų ministerija, nei Krašto apsaugos ministerija neparodė suinteresuotumo padėti išsiųsti leidinius.

TARPTAUTINĖS KNYGŲ MUGĖS

1998 m. Centro Leidybos skyrius tapo Lietuvos leidėjų asociacijos nariu (ši asociacija 2003 m. tapo Europos leidėjų asociacijos nare). Tai leidžia be jokių išlaidų eksponuoti naujausius Centro leidinius tarptautinėse knygų mugėse, patekti į tų mugių leidžiamus katalogus. 2003 m. dalyvavome šiose tarptautinėse knygų mugėse: Baltijos šalių Vilniuje, Leipcigo, Prahos, Varšuvos, Jeruzalės, Maskvos ir Frankfurto. Tarptautinėse knygų mugėse eksponuojami originalūs leidiniai. Nors Lietuvoje leidyklų gausu, bet tik apie 20 gali pasiūlyti tokius reikalavimus atitinkančius savo leidinius, tarp jų ir Centro Leidybos skyrius.

Po Jeruzalės, Maskvos ir Frankfurto mugių buvo gauti nauji užsakymai iš Izraelio universiteto bibliotekos, Peterburbo, Diusburgo (Vokietija).

LEIDINIŲ REKLAMA LIETUVOJE

Dalyvauta Vilniaus knygų mugėje bendrame LLA stende. Dalyvauta kukliai – turėjome trejetą lentynų ir eksponavome 10 naujausių leidinių. Keletos metų patirtis rodo, kad tokio dalyvavimo mums pakanka. Dalyvavimas šioje mugėje yra prasmingas ypač dėl reklamos. Pirmosios dvi dienos skiriamos bibliotekininkams ir knyginkams, jie susipažįsta su naujais leidiniais. Jiems dalijamas Centro išleistų naujų leidinių katalogėlis.

Naujus leidinius pirmiausia pristatome platinti internetiniams knygytams *Super parduotuvė* (bendraujame treči metai) ir *Patogu pirkti* (sutartis sudaryta 2003 m.). Tai kartu ir nemokama reklama skaitytojams, kurie naudojami internetu. Signaliniai egzemplioriai skiriami leidiniams *XXI amžius, Atgimimas, Tremtinys, Metai*. Juose buvo anonsuojami trumpiau ar plačiau beveik visi nauji leidiniai.

2003 m. vasario 12 d. Rotušėje GRT departamentas, Memorialinis departamentas ir Leidybos skyrius kartu organizavo leidinio *Lietuvos gyventojų genocidas, t. II (K-S)* pristatymą. Kartu buvo surengta Centro išleistų leidinių per penkerius metus paroda.

2003 m. spalio 3 d. Leidybos skyrius surengė leidinio *Su adata širdyje* pristatymą Rašytojų sąjungos klube.

V. Leidinių platinimas. Leidybos skyrius organizuoja išleistų leidinių platinimą Lietuvoje ir užsienyje. Remiantis pasauline praktika leidinius platinti tikslinga būtų per tuo užsiimančias knygų platinimo firmas. Tai mažiausiai darbo sąnaudų, laiko, lėšų reikalaujanti forma. Bet Lietuvoje dar daugelis leidyklų pačios tuo užsiima dėl įvairių priežasčių (nepatikimos, bankrutuojančios knygų prekybos firmos ir t.t.). Kadangi Centras leidžia mažai knygų, platinti savo jėgomis visoje Lietuvoje netikslinga. Tam tikslui sudaryta sutartis su knygų platinimo firma *Vagos prekyba*. Bendradarbiavimą vertiname patenkinamai, bet neturime ir pasirinkimo (esame turėję bėdų su kitomis, tik didelėmis pastangomis pavyko išvengti nuostolių). Dalį leidinių platiname savo jėgomis – tai knygynai Vilniuje, organizacijos, nuolat perkančios Centro leidinius (Krašto apsaugos ministerija, Karo akademija, Vilniaus universiteto biblioteka ir knygynai, nenorintys dirbti su *Vagos prekyba*: Varėnos, *Septynios vienatvės* (Kaunas), Po langu (Klaipėda). 2003 m. sudarytos tiesioginės sutartys su naujais knygynais: *Mesje Diupenas*, UAB Masiulio knygynas, UAB Mūsų knyga, Antakalnio pelėda (Vilnius), Baltos lankos (Klaipėdos skyrius), UAB Masiulio knygynas (Panevėžys). Leidinius platiname ir įvairiuose renginiuose: 2003 m. dalyvavome 14 tokių renginių. Sėkmingai leidiniai platinami Genocido aukų muziejuje, kur tinkamai įrengtas knygynėlis, ir Leidybos skyriuje. Aktyvesnė prekyba renginiuose galėtų būti padedant kitiems Centro padaliniais (kaip ir praėjusiais metais trūksta informacijos apie vykstančias konferencijas, suvažiavimus ir kitus renginius).

Žurnalas *Genocidas ir rezistencija* prenumeruojamas. Prenumeratorių skaičius nėra didelis (45) (kaimo vietovėse prenumeravo – 19). Beje, platinimo firmos labai nenoriai priima prekybon žurnalus (gauname laiškų, kad ne visuose knygynuose galima nusipirkti).

Trumpai dar vienas pastebėjimas: tenka apgailestauti, kad, stiprėjant šalies ekonomikai, kultūrai lėšų skiriama, matyt, mažokai, o gal paskirstymo principas kaltas? Turima omenyje lėšos, skiriamos bibliotekoms naujiems leidiniams įsigyti. Centro leidžiamų leidinių bibliotekoms perkama maždaug 40 knygų. Ir tai sudaro tik 4 proc. vidutinio tiražo. Taigi Centro leidinių sunku rasti bibliotekose, juos gauna tik didžiosios. Teko girdėti, kad Vyriausybė turi programą dėl bibliotekų geresnio aprūpinimo knygomis, bet reikalai šiandien tokie.

PLATINIMAS UŽSIENYJE

Visi išleisti leidiniai siunčiami Lituanistikos centrui (JAV), Lietuviškos bibliotekos knygynėliui (Kanada), Lietuvių kolegijai (Italija), taip pat pavieniams pastoviams užsakovams – J. Prackapas (JAV), K. Šviežikas (JAV), A. Dundzila (JAV). Žurnalą *Genocidas ir rezistencija* – V. Doniela (Australija), Ch. Dikmanas (Vokietija).

Leidinius anglų kalba perka knygų platinimo firma *Otto Harrassowitz* (Vokietija), 9 leidiniai buvo išsiųsti pagal užsakymą į Oksfordo universitetą.

Siunčiami leidiniai ir pagal pavienius užsakymus – firmai Erasmus (Amsterdamas) – *Whoever saves one life...*, P. Frezzato (Italija) – *Anti Soviet Resistance in the Baltic States*, Izraelio bibliotekai – *Whoever saves one life...*, *Su adata širdyje* ir kt.

Priedama: 4 priedas (žr. psl. 78–80)

SPECIALIŪJŲ TYRIMŲ SKYRIUS

I. Tyrimai vykdant Lietuvos prokuratūrų ir Valstybės saugumo departamento pavedimus baudžiamosiose bylose.

Lyginant su ankstesniais metais, skyrius gavo kur kas mažiau Lietuvos prokuratūrų pavedimų. Daugiausia tai pavedimai dėl baudžiamųjų bylų, kurios tiriamos jau keletą metų. Dėl naujų bylų beveik nesikreipiama, nes jos iškeliamos labai retai. Kadangi bylos iš prokuratūrų perduodamos tyrimui Valstybės saugumo departamentui, ši institucija 2003 m. taip pat atsiuntė skyriui pavedimų.

Teisėsaugos institucijų pavedimais skyrius atliko šiuos darbus:

1. Tiriant Lietuvos gyventojų trėmimus 1941, 1944–1952 m., buvo surinkta medžiaga apie ištremtus gyventojus, trėmimų organizavimą, eigą, apie asmenis, organizavusius, vykdžiusius ar kitaip prisidėjusius tremiant. Iš pagrindinės bylos, tiriamos Generalinėje prokuratūroje, surinkus pakankamai medžiagos, išskiriamos bylos pagal atskiras vietas ir jos tiriamos rajonų apylinkių prokuratūrose. Pagal jų pavedimus tirti Prienu, Jurbarko, Biržų, Kaišiadorių, Rokiškio, Jonavos, Telšių ir kitų rajonų gyventojų trėmimai. Surinkti daugybės sovietinių represinių, partinių ir administracinių įstaigų pareigūnų biografiniai duomenys. VSD pagalba nustatytos kai kurių iš jų ar jų artimųjų gyvenamosios vietos. Sudaryti ištremtųjų vardiniai sąrašai, surinkta kita istorine-archyvinė medžiaga.
2. Atlikti sovietinės valdžios vykdytų represijų tyrimai. Surinkta medžiaga dėl gyventojų žudymų 1944–1952 m. Šiaulių, Pagėgių, Šilalės, Šilutės, Tauragės, Pakruojo, Panevėžio, Radviliškio, Josvainių, Švenčionių, Vyžuonų, Kartenos ir kituose valsčiuose, apie partizanų (J. Uzdiolos, J. Stirbio būrio, Z. Lenortavičiaus, M. Belecko būrio, „Kardo“ rinktinės narių ir kitų) žūties aplinkybes, dėl gyventojų suėmimų ir kalinimų (A. Gasparaitytės, R. Jokilaičio, T. Žymančiaus, V. Dambrauskaitės, M. Karablikovo, K. Vitkaus, J. Račo ir kitų). Surinkta medžiaga apie Macikų lagerį bei jame buvusį personalą.
3. Toliau buvo tęsiamas MGB spec. grupių veiksmų prieš ginkluotojo pasipriešinimo dalyvius nagrinėjimas dabartinių Ignalinos, Švenčionių, Druskininkų ir kitų rajonų teritorijose. Tirta agentų-smogikų J. Nuobaro, Br. Polocko, J. Bulkos, J. Mackevičiaus, J. Juškausko, J. Navicko, A. Žebrausko, J. Dabulevičiaus, S. Babarsko, A. Svajūno ir kitų veikla. Remiantis archyviniais duomenimis, išaiškinti dešimčių asmenų, slapta bendradarbiavusių su sovietinėmis represinėmis struktūromis, veikla, surinkti duomenis apie represinių struktūrų pareigūnus, nukentėjusius asmenis ir t.t.
4. Tirtos ir represijos, vykdytos nacių okupacijos laikotarpiu – 1941–1944 m. Daugiausia Generalinės prokuratūros pavedimu tikrinta Simono Wisentalio centro sąraše išvardytų asmenų veikla. Surinkti duomenis apie žydų žudynes Joniškėlio, Gruzdžių, Šaukėnų, Antazavės, Rokiškio, Jiezno, Seirijų ir kituose valsčiuose, taip pat tėstas „Lietūkio“ įvykių tyrimas. Surinkta medžiaga apie Z. Garšvos, A. Keličiaus, D. Radzevičiaus, A. Launiko, Br. Bariso ir kitų asmenų veiklą.

II. Tyrimai pagal kitų institucijų ir piliečių prašymus.

Parengta medžiaga Lietuvos Respublikos ambasadai Estijoje dėl nusikaltimų žmoniškumui tyrimų Lietuvoje, atsakyta į kelis KAM karo prievolės administravimo paklausimus, Lenkijos Tautos atminties instituto Gdansko skyriaus prašymu surinkta medžiaga apie Tuskulėnuose užkastų 47 lenkų tautybės asmenų nuteisimo aplinkybes, dėl sovietiniais metais teistų Pravieniškių lagerio įgulos narių, Panerių žudynių dalyvių, lenkų tautybės asmenų žudynių Švenčionių, Svyrių (dabar – Baltarusijos teritorija) apskrityse, prie Valkininkų ir kita.

Gyventojų prašymu ištirtos P. Balčiūno, L. Karpino, J. ir A. Jucių, Pr. Vėgėles ir kitų asmenų nužudymų aplinkybės (daugiausia tai nuo partizanų nukentėję asmenys).

III. Darbas pagal LGGRTC padalinių prašymus.

Daugiausia tyrimų atlikta PD(R)TK prašymu. Vykdyti tyrimai dėl M.Kybarto, St.Indriulio, K.Malakausko, G.Vaičiškaitės, J.Galkanto, S.Morkūno ir kitų asmenų.

Memorialiniam departamentui pateikta medžiaga apie Daugailių vlsč. sovietinio saugumo pareigūnus, Plungės NKGB–MGB areštiniuose tarytus asmenys.

Skyriaus darbuotojai tikslino informaciją apie partizanų kautynes Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento rengiamam „Dainavos apygardos rezistencijos atlasui“.

IV. Duomenų apie nukentėjusius asmenis kaupimas.

1. Vykdytą „Atsiminimų rinkimų programą“, pagal skyriaus parengtą klausimyną „Nusikaltimai žmoniškumui“ nuo 1999 m. surinkta apie 20 000 anketų. 2003 m. jos buvo sisteminamos ir tikslinamos. Kai kurią medžiagą skyriaus darbuotojai panaudojo vykdomiems tyrimams. Atliktas parengiamasis darbas duomenų kompiuterizavimui.
2. Tęsiant programą „Partizaninio karo nuostoliai“ kompiuterinėje bazėje sukaupti duomenys apie daugiau kaip 20 000 asmenų, aktyviai ar pasyviai rėmusių sovietinį okupacinį režimą ir dėl to nužudytų ginkluotojo pasipriešinimo dalyvių. Kompiuterizuotos visos GAM anketos, įvesti šie duomenys: asmens gimimo metai, vardas, pavardė, tėvavardžiai, socialinis statusas, žūties vieta ir data (kai kuriais atvejais kai kurių išvardintų požymių nėra).

V. Kita veikla.

1. Skyriuje 2003 m. vasario – balandžio mėn. archyvinę praktiką atliko Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto 7 studentai. Jie buvo supažindinti su skyriaus paskirtimi, veikla ir tikslais, skyriui keliamų uždavinių vykdymo metodika. Praktikos metu studentai vykdė archyvinės medžiagos paiešką pagal skyriuje atliekamus konkrečius tyrimus, vadovaujant skyriaus darbuotojams.
2. Lietuvos ypatingajam archyvui buvo perduota buvusių 95 sribų archyvinė medžiaga.
3. Skyriaus darbuotojai dalyvavo LGGRTC surengtose mokslinėse konferencijose, Genocido aukų muziejaus fotoparodos „Mes nemirė“ pristatyme Seinuose ir Punske.
4. Gavus pranešimą apie Vilniuje, Rožių al. pastato rūsyje aptiktus žmonių kaulus, buvo apžiūrėta radimvietė, pranešta KVAD specialistams. Spėjimas, kad tai galėtų būti genocido aukų palaikai, nepasitvirtino.
5. Dalyvauta viename Aukštesniojo administracinio teismo posėdyje dėl buvusio KGB darbuotojo, taip pat teisme atstovauta LGGRTC byloje prieš Domarkinę.
6. „Tremtinio“ laikraščiu buvo rengiama informacija apie skyriaus veiklą.

PASIPRIEŠINIMO DALYVIŲ (REZISTENTŲ) TEISIŲ KOMISIJA

2003 m., kaip ir buvo numatyta, įvyko 15 komisijos posėdžių, kuriuose buvo apsvarstyta 2138 rezistentų ir 190 nukentėjusių asmenų prašymai. Lyginant su 2002 m., 123 prašymais mažiau, tačiau buvo apsvarstyta daugiau kur kas sudėtingesnių bylų, be to, metų pabaigoje dėl persikėlimo į kitas patalpas paskutiniam posėdžiui archyvistai analitikai pateikė mažiau bylų nei buvo planuota.

2004 m. liko neapsvarstytų 1516 rezistentų prašymų. Mat paskutiniais 2003 m. mėnesiais buvo gauta nemažai prašymų pripažinti teisinį statusą asmenims, mirusiems įkalinime. Turint galvoje, kad pastaruoju metu buvo gaunama nuo 50 iki 80 rezistentų prašymų per mėnesį, 2004 m. planuojama gauti ne mažiau kaip 600 rezistentų prašymų. Taigi 2004 m. tektų svarstyti apie 2100 rezistentų prašymų, kas maždaug atitinka 2003 m. svarstytų prašymų skaičių.

2003 m. gerokai sumažėjo asmenų, kuriems atsisakyta pripažinti teisinį statusą, tačiau padaugėjo bylų, kurias tenka atidėti pakartotiniam ištyrimui. Daugiausia tai bylos su neaiškiais pretendentų žūties aplinkybėmis. Gauta nemažai laisvės kovų dalyvių prašymų pripažinti jiems kario savanorio teisinį statusą, kaip dalyvavusiems ginkluotose operacijose.

Būtina atkreipti dėmesį į tą faktą, kad 2003 m. lyginant su 2002 m. gauta kur kas daugiau rezistentų prašymų pripažinti jiems kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą. 2003 m. tokių prašymų buvo 1105, o 2002 m. – 754. Gauta daugiau ir įvairių paklausimų, pvz: 2003 m. gauti ir užregistruoti 7346 dokumentai (2002 m. jų buvo gauta tik 4744), parašyti ir išsiųsti 5672 laišakai, parengti 145 karių savanorių dokumentai valstybinei pirmojo laipsnio pensijai gauti (2002 m. – 125), parengta ir išduota 441 pažyma apie karių savanorių ir laisvės kovų dalyvių mirtį (žūtį) valstybinei pašalpai gauti, suteikta apie 7700 konsultacijų interesantams asmeniškai ir daugiau kaip 10 750 konsultacijų telefonu.

Ypač sudėtingas tapo archyvistų analitikų darbas, nes gaunama daugiau prašymų pripažinti teisinius statusus asmenims, žuvusiems neaiškiais aplinkybėmis. Šis darbas kai kuriais atvejais jau prilygsta LGGRT centro specialiųjų tyrimų skyriaus darbuotojų darbui. Ypač sudėtingais atvejais Komisijai talkininkauja ir šio skyriaus darbuotojai. Komisijoje dirbantys archyvistai, rengdami rezistentų bylas svarstymui, turėjo susipažinti su 8599 Lietuvos ypatingojo archyvo bylomis, buvo atlikta daugiau kaip 25 300 kompiuterinių paieškų, naudotasi kitų LGGRT centro padalinių kompiuterine baze.

Nors LLK sąjūdžio apygardų vadovybė ir pateikė naujų žuvusių kovose Lietuvos partizanų sąrašų, tačiau šie sąrašai dar nenagrinėti ir nėra parengti svarstymui dėl kario savanorio statuso po mirties pripažinimo, nes buvo stengiamasi apsvarstyti kiek galima daugiau individualių prašymų. Šie darbai atidedami 2004 metams.

2003 m. nukentėjusio asmens teisinis statusas pripažintas 3228 asmenims, t.y. beveik per pusę mažiau, negu pernai (6264 asmenims). 2004 m. prašymų nukentėjusių asmenų statusui pripažinti turėtų būti maždaug tiek pat, kaip ir šiemet, nes metų pabaigoje vis dažniau ėmė kreiptis asmenys, kuriems anksčiau LGGRT centro išduodamas nukentėjusio asmens – politinio kalinio ar tremtinio – statusas lyg ir nebuvo reikalingas. Dabar sovietmečiu represuotiems asmenims krepiančiais įvairiais reikalais į įstaigas ir organizacijas, pastarosios reikalauja ne teisių atkūrimo pažymėjimo, bet teisinio statuso pripažinimo pažymėjimo.

Padidėjo ir prašymų iš asmenų, vienu ar kitu būdu praradusių nukentėjusių asmenų ar kario savanorio, laisvės kovų dalyvio teisinius pažymėjimus, taip pat prašymų pakeisti turėtą pažymėjimą į kitos nukentėjusių asmenų grupės pažymėjimą.

Susumuojant 2003 m. darbo rezultatus ir atsižvelgiant į tą faktą, kad 2003 m. darbuotojų Komisijoje sumažėjo 5 asmenimis, galima teigti, kad darbuotojų darbo krūvis 2004 m. bus didesnis negu 2003 m., nes būtina išlaikyti jau įgytą darbų tempą.

Priedama: 5 priedas (žr. psl. 81–82)

INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS SKYRIUS

Informacinių sistemų priežiūros skyrius (toliau – ISPS) vykdo jam pavestas informatikos valdymo, administravimo bei informacinių sistemų tvarkymo funkcijas. Koordinuojant šiuolaikinių informatikos technologijų diegimą, informacinių ir ryšių sistemų projektavimą ir plėtrą 2003 m. buvo sudarytas detalus naujos kompiuterinės technikos poreikio LGGRTC (toliau – Centras) planas, sąmata, atlikta tiekėjų apklausa, parengtas detalus naujai įsigytos kompiuterinės technikos diegimo Centre planas. Vykdamas 2003 m. darbo planą, buvo atlikti šie pagrindiniai darbai:

- nuolat prižiūrima kompiuterinė technika Didžioji g. 17/1, Gedimino pr. 40 ir Aukų g. 2;
- vykdoma lokalinio tinklo priežiūra;
- vykdoma telefono pokalbių stotelių „Alcatel“ (Gedimino pr. 40/1 ir Didžioji g. 17/1)) pokalbių apskaitos programos priežiūra ir kartą per mėnesį formuojamos telefoninių pokalbių ataskaitos;
- du kartus per mėnesį Centro kompiuteriuose vykdomi antivirusinės programos atnaujinimai;
- nuolat daromos rezervinės kompiuterinių duomenų kopijos;
- pagal Centro padalinių teikiamą informaciją nuolat (du kartus per mėnesį, o esant reikalui ir dažniau) buvo pildomas, atnaujinamas Centro tinklalapis;
- kas ketvirtį ruošiami duomenys apie apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo įmokas ir perduodami į „Sodrą“ elektroniniu paštu;
- tvarkomos bei administruojamos Centro duomenų bazės;
- dirbta su asmenų, kuriems skirtos kompensacijos, sąrašais, gautais iš Vokietijos fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“, atliktas 2003 m. gautų atskirų duomenų sujungimas į vieną bendrą sąrašą;
- remiantis „Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės išrašo formatu“, sukurta MySQL Lietuvos teritorinio pasidalinimo duomenų bazė bei PHP sąsaja, leidžianti ne tik peržiūrėti, bet ir atnaujinti iš Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro tekstiniu formatu gaunamų duomenų;
- pašto serveryje įdiegus antivirusinę Kasperskio programą, sukurtos unifikuotos elektroninio pašto dėžutės vardas@genocid.lt visose kompiuterizuotose Centro darbo vietose.

Kadangi Centre yra apie 200 vnt. orgtechnikos, iš kurių dalis morališkai pasenusi bei nusidėvėjusi (nuolat genda), todėl neišvengiamai daug laiko buvo skiriama technikos priežiūrai ir remontui, standartinės programinės įrangos diegimui. Buvo nuolat analizuojami Centro padalinių informacinių sistemų vartotojų poreikiai, ieškoma būdų jiems įgyvendinti, teikiama būtina pagalba – užtikrinamas informacinių sistemų valdymas bei tvarkymas.

Priedama: 7 priedas (žr. psl. 83–93)

APSKAITOS SKYRIUS

LGGRTC PADALINIŲ IŠLAIDOS 2003 METAIS

Bendros LGGRTC išlaidos	Išlaidų suma, Lt
Šildymas	93 400
Elekros energija	44 000
Ryšių paslaugos	104 400
Transporto išlaikymas	44 600
Vanduo ir kanalizacija	3100
Komandiruotės	9350
Signalizacijos priežiūra	1416
Teritorijos valymas (Didžioji g. 17/1)	1635
Šiukšlių išvežimas	4200
Teisinė sistema „Litlex“	910
Programos „Telehansa“ mokestis	360
Kilimėlių keitimas	288
Aparatūros remontas ir profilaktika (kopijavimo aparatų – 8200 Lt; komp.ir kt.technikos – 1200 Lt)	9383
Laikraščių ir žurnalų prenumerata	2640
Katalogų prenumerata, spec. literatūra darbui	1000
Knygų įsigijimas Centro bibliotekos fondams	1700
Publikacijos „Atgimime“	17 837
Publikacijos „Tremtinyje“	2714
Centro duomenų paskelbimas informaciniuose kataloguose „Eniro Lietuva“, „Infomedia“, „Findexa“	2525
Lietuvos ypatingojo archyvo sąskaitos už kopijas	5593
Kitos aukščiau nepaminėtos išlaidos	9520
Iš viso	360 571

Genocido ir rezistencijos tyrimo departamentas	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	394 646
Soc. draudimo įmokos	122 340
<i>Kitos išlaidos</i>	
Mokslinių tiriamųjų programų autorinės sutartys:	51 810
Konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūra okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje“	11 000
Medžiagos ir inventoriūs	4552
Kitos smulkios išlaidos	104
Bendra suma	584 452

Specialiuju tyrimu skyrius	Išlaidu suma, Lt
Darbuotoju darbo uzmokestis	151 150
Darbo uzmokestis pagal autorines sutartis	9000
Soc. draudimo imokos	46 857
<i>Kitos islaidos</i>	
Medziagos ir inventorius	2530
Kitos smulkios islaidos	200
Bendra suma	209 737

Pasipriesinimo dalyviu (rezistentu) teisiu komisija	Išlaidu suma, Lt
Darbuotoju darbo uzmokestis	325 032
Soc. draudimo imokos	100 760
<i>Kitos islaidos</i>	
Vertimai is rusu kalbos	4700
Medziagos ir inventorius	16 900
Kitos smulkios islaidos	500
Bendra suma	447 892

Memorialinis departamentas	Išlaidu suma, Lt
Darbuotoju darbo uzmokestis	218 427
Soc. draudimo imokos	67 712
<i>Kitos islaidos</i>	
Renginys „Plakatas partizanu dienai“	1500
Partizanu pagerbimo, kariuomenes ir visuomenes vienybes dienai pamineti skirtas renginys	1360
Atminimo vakaras, skirtas Tautos gedulo ir vilties bei okupacijos ir genocido dienoms	2360
Rasinio konkursas „Lietuvos kovu uz laisve, kariuomenę bei netekciu istorija“	3560
Teminiai vakarai „Prisimink mano vardą“, „Stipriau uz mirti“ ir kt. smulkesni renginiai	2955
Vaiku vasaros stovyklu organizavimas	4962
Autorines sutartys programos „Sovietu ir nacių okupaciju represiju psichologiniai padariniai“ vykdymui	36 130
Konferencija „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“	21 549
Autorines sutartys programu „Pokario istorija jaunimui“, „Tremties ir kalnimo vietas“ vykdymui	9274

Tęsinys

Memorialinis departamentas	Išlaidų suma, Lt
Sumokėta „Anykščių kvarcui“ už atminimo lentų ir ženklų gamybą	36 097
Sumokėta už paminklą Tauro apygardos partizanams Marijampolėje	70 116
Sumokėta UAB „Skadui“ už paminklo „Žuvusiems už laisvę“ nugabenimą į Panemunį	19 998
Sumokėta „Anykščių kvarcui“	39 276
Archyvinės medžiagos apdorojimas (KTU informacinės technologijos institutui)	3027
Kitos smulkios išlaidos	700
Medžiagų įsigijimas	16 102
Bendra suma	555 105

Genocido aukų muziejus	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	249 500
Soc. draudimo įmokos	77 340
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	11 608
Muziejaus svečių knygos gamyba	805
Muziejaus bukletų parengimas	2580
GAM lankstinukų spausdinimas	5027
Paroda Danijai (avansas pagal aut. sutartį)	700
Eksponatų įsigijimas	800
Kitos paslaugos	3129
Bendra suma	351 489

Leidybos skyrius	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	77 440
Soc.draudimo įmokos	24 000
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	3817
Sumokėta spaustuvėms	72 740
Sumokėta pagal autorines ir rangos sutartis	69 680
Dalyvavimas knygų mugėse, mokesčiai LLA, leidinių pristatymo išlaidos	3161
Knygų siuntimo išlaidos	1286
Teisė išleisti knygą (Yale University press).	1196
Gauta pajamų už leidinius	-51 722
Bendra suma	201 598

Vokiečių kompensacijų grupė	Išlaidų suma, Lt
Grupės darbuotojų darbo užmokestis	93 303
Soc. draudimo įmokos	28 924
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	9 400
Advokatės atlyginimas	12 000
Bendra suma	143 627

Teisės ir personalo skyrius	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	87 218
Soc. draudimo įmokos	27 037
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	1 200
Kvalifikacijos kėlimo kursai	225
Bendra suma	115 680

Informacinių sistemų priežiūros skyrius	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	85 538
Darbo užmokestis pagal autorinės sutartis	14 400
Soc. draudimo įmokos	26 517
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	4 072
Bendra suma	130 527

Direkcija, Sekretoriatas	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	126 882
Soc. draudimo įmokos	39 300
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	2 072
Bendra suma	168 254

Ūkio skyrius	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	158 300
Soc. draudimo įmokos	49 000
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	8364
Bendra suma	215 664

Apskaitos skyrius	Išlaidų suma, Lt
Darbuotojų darbo užmokestis	81 129
Soc.draudimo įmokos	25 150
<i>Kitos išlaidos</i>	
Medžiagos ir inventorius	1580
„Darbo užmokesčio programos“ taisymo darbai	175
Kvalifikacijos kėlimo kursai	180
Bendra suma	108 214

Priedama: 7 priedas (žr. psl. 94–111)

PRIDEDAMA:

1 priedas Genocido ir rezistencijos tyrimo departamentas, 11 puslapių;

2 priedas Memorialinis departamentas, 35 puslapiai;

3 priedas Genocido aukų muziejus, 3 puslapiai;

4 priedas Leidybos skyrius, 3 puslapiai;

5 priedas Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, 2 puslapiai;

6 priedas Informacinių sistemų priežiūros skyrius, 11 puslapių;

7 priedas Apskaitos skyrius, 18 puslapių.

1 PRIEDAS

GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTAS

ISTORINIŲ TYRIMŲ PROGRAMŲ SKYRIUS

Tiriamųjų programų rezultatai:

Mokslines tiriamąsias programas vykdė 5 etatiniai darbuotojai ir 6 pagal autorines sutartis (A. Bubnys, R. Zizas, J. Bagušauskas, A. Terleckas, L. Rupšytė, K. Burinskaitė, J. Braslauskas (pastarasis tik I ketv. ir sutartis nepratęsta).

Vykdant mokslines tiriamąsias programas buvo išleisti (atlikti mokslinio redagavimo darbai, su žurnalo straipsniais iš anksto supažindinti redkolegijos nariai) periodinio žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ 2 numeriai.

I. Vykdant programos „Pirmoji sovietinė ir nacistinė okupacija. Antisovietinė ir antinacinė rezistencija 1940–1944 m.“ temas „Holokaustas Lietuvoje“, „Okupacinė darbo prievolių politika Lietuvoje 1941–1944 m.“, „Karinės ir policinės formuotės Lietuvoje nacių okupacijos metais“ pagrindinis dėmesys buvo skiriamas:

Tyrimams ir jų rezultatų skelbimui:

- a) A. Bubnys, „Vilniaus žydų žudynės ir Vilniaus getas“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 2(14), p. 7–42.
- b) L. Venclauskas, *Lietuvos įvaizdžiai antinacinėje lietuvių spaudoje*, (recenzuota 1 aut. l.).
- c) A. Bubnys, „Lietuvių saugumo policija ir holokaustas (1941–1944)“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 1(13), p. 22–40.
- d) A. Bubnys, *Holokaustas Lietuvos provincijoje* (101 l.).
- e) J. Braslauskas, *Okupacinės darbo prievolių politikos Lietuvoje 1941–1944 m. pagrindiniai aspektai* (28 p.).
- f) A. Bubnys, *Vilniaus žydų žudynės ir Vilniaus getas* (2,0 aut. l.).
- g) V. Brandišauskas, *Panevėžio apskrities žydų turto likimas Antrojo pasaulinio karo metais* (0,5 aut. l.).

Edukacijai ar dalyvavimui edukaciniuose projektuose:

- 1) A. Anušauskas skaitė pranešimą Vilniaus universiteto Jidiš instituto seminare tema „Holokausto tema Lietuvos istorijos vadovėliuose. Istoriografinis aspektas“, 2003 m. vasario 20 d.
- 2) V. Brandišauskas skaitė pranešimą Vilniaus universiteto Jidiš instituto seminare tema „Holokaustas Lietuvoje: ypatumai ir pagrindines kontraversijas“, 2003 m. vasario 24 d.
- 3) A. Anušauskas skaitė pranešimą apie Holokausto istorijos tyrimus S. Daukanto gimnazijoje mokytojams metodininkams, 2003 m. sausio 18 d.

- 4) A. Anušauskas parengė recenziją leidyklai „Kronta“ vadovėliui „Naujausioji istorija“ (II pasaulinio karo daliai, 7 psl.).
- 5) V. Brandišauskas skaitė pranešimą „Lietuvių SS legiono steigimo istorinės aplinkybės bei vieninga istoriografinė pozicija“ konferencijoje-diskusijoje „Lietuvių tauta antinacinės koalicijos kovų verpetuose“, 2003 m. birželio 26 d.

II. Vykdamas programą „Karinės represinės okupantų struktūros Lietuvoje 1944–1953 m.“ pagrindinis dėmesys buvo skiriamas:

Tyrimams ir jų rezultatų skelbimui:

- a) J. Starkauskas rinko medžiagą monografijai „Komunistų partijos ir represinių struktūrų Lietuvoje ryšiai“ ir paskelbta dokumentų publikacija „Sovietinis prokuroras apie represinių struktūrų veiklą ir pasipriešinimo judėjimą Lietuvoje pokario metais“, *Genocido ir rezistencija*, 2003, Nr. 2(14), p. 119–153.
- b) R. Zizas, *Raudonųjų partizanų ir kaimų savisaugininkų ginkluoti konfliktai Pietryčių Lietuvoje 1943 m.* (25 p.).
- c) R. Zizas, „Sovietinės represijos ir pasipriešinimas joms Onušio valsčiuje (Trakų apskr.)“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 1 (13), p. 114–135.

III. Vykdamas programos „Lietuvos rusifikacija ir sovietizacija. Religinės sąmonės slopinimas“ temą „Kultūrinio gyvenimo sovietizavimas Lietuvoje 1940–1990 m. ir jo padariniai“ pagrindinis dėmesys buvo sutelktas:

Tyrimams ir jų rezultatų skelbimui:

- a) A. Streikus, „Ateistinės propagandos pobūdis Lietuvoje 1975–1988 m.“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 1 (13), p. 7–21.
- b) A. Streikus dirbo archyvuose (LYA, LCVA, LMA), atrinko dokumentus rinkiniui „Ideologija, politika ir kultūra“.
- c) M. Matulytė, „Sovietinės fotografijos funkcijos ir specifika 1940–1953 m.“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 2(14), p. 69–101.
- d) J. Bagušauskas, *Komunistinių struktūrų ideologinės ir propagandinės priemonės pasipriešinimui slopinti ir tautos mentalitetui naikinti* (25 p.).

Dalyvavimui Lietuvos ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose ir jų rezultatų skelbimui:

- a) A. Streikus skaitė pranešimą konferencijoje „Lietuva ir šventasis Sostas: praeitis, dabartis, ateitis“, 2003 m. kovo 3 d.
- b) A. Streikus skaitė pranešimą „Pirmasis CK sekretorius ir Bažnyčia“ diskusijoje „Tarybų Lietuvos tandemas – A. Sniečkus ir J. Paleckis. Mitai ir istorija“, kurią surengė Vilniaus universitetas ir Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, 2003 m. birželio 13 d.

Studentų studijų skatinimui ir jų skelbimui:

- a) R. Labanauskas, „Eucharistijos bičiulių sąjūdžio ištakos ir raida 1969–1973 m.“, *Genocidas ir rezistencija*, 2003, Nr. 1 (13), p. 93–112.

IV. Vykdam mokslinio tyrimo programą „Lietuvos laisvinimo byla Vakaruose“ pagrindinis dėmesys buvo skiriamas:

Tyrimams ir jų rezultatų skelbimui:

- a) J. Banionis rinko medžiagą iš išeivijos periodikoje 1960–1975 m. skelbtų darbų.
- b) J. Banionis parengė straipsnį „Lietuvos laisvės byla išgalint detanto periodui 1970–1974 m.“ (1,5 aut. l.).
- c) J. Banionio straipsniai Visuotinei lietuvių enciklopedijai: „Helsinkio susitarimas ir Lietuva“, „JAV lietuvių bendruomenė“, „Jungtinis Amerikos baltų komitetas“ (0,5 aut. l.).

Mokslinių darbų recenzavimui:

- a) J. Banionio recenzija D. Dapkutės monografijai „Lietuvių išeivijos liberaliosios srovės genezė“.
- b) J. Banionio recenzija „A. Vasiliauskienės staripsniui „Akmenuotas patrioto kelias“ – paminklas Pranui Dovydaičiui“, *Iškilios asmenybės Lietuvos mokyklose 1918–1940*, Marijampolė, 2003, p. 14–20.
- c) J. Banionio recenzija: Knyga apie Praną Dovydaitį, *Draugas*, 2003, Balandžio 19, p. 3–4.

Dalyvavimui konferencijose:

- a) J. Banionis dalyvavo Marijampolės kolegijos Edukologijos ir socialinio darbo fakulteto konferencijoje „Dr. Dr. Marijos Krasauskaitės skaitymai“ ir skaitė pranešimą „A. Vasiliauskienės knyga „Akmenuotas patrioto kelias“ – paminklas Pr. Dovydaičiui“, 2003 m. balandžio mėn.
- b) J. Banionis skaitė pranešimą „Lietuvos laisvės byla Vakaruose XX a. 8–9 dešimtmečiais“ mokslinėje konferencijoje „Europos parlamento rezoliucijos 20-mečiui paminėti. Baltijos laisvė: Vakarų požiūris“, 2003 m. sausio 12 d.
- c) A. Anušauskas skaitė pranešimą „Europos Parlamento rezoliucijos (1983 01 13) priėmimo aplinkybės“ mokslinėje konferencijoje „Europos parlamento rezoliucijos 20-mečiui paminėti. Baltijos laisvė: Vakarų požiūris“, 2003 m. sausio 12 d.
- d) B. Burauskaitė skaitė pranešimą „Molotovo-Ribentropo pakto išviešinimas Lietuvoje ir kova už valstybingumo atkūrimą“ mokslinėje konferencijoje „Europos parlamento rezoliucijos 20-mečiui paminėti. Baltijos laisvė: Vakarų požiūris“, 2003 m. sausio 12 d.

V. Vykdam mokslinę tiriamąją programą „Lietuvos istorija 1940–1990 m.“ daugiausia dėmesio buvo skiriama parengtos kolektyvinės monografijos „Okupuotos Lietuvos istorija, 1940–1990“ moksliniam redagavimui.

VI. Vykdam mokslinę tiriamąją programą „Genocidas Lietuvoje 1940–1990 m. Teisiniai aspektai“ L. Rupšytė parengė įvadinę studijos dalį (2 aut. l.).

VII. Vykdam mokslinę tiriamąją programą „Lietuvos visuomenė 1940–1941 m. Tautinė savimonė ir jos naikinimas“ K. Burinskaitė parengė 5 aut. l. tekstą.

VIII. Vykdamt mokslinę tiriamąją programą „Antisovietinis pasipriešinimas XX a. 6–9 dešimtmečiais“ pagrindinis dėmesys buvo skiriamas:

Tyrimams ir jų rezultatų skelbimui:

A. Anušauskas ir B. Burauskaitė parengė kolektyvinę monografiją anglų kalba „Baltijos laisvė. Europos atsakomybė“, V., 2003, p. 290.

Dokumentinės medžiagos surinkimui ir apibendrinimui:

Tema „Lietuvos laisvės lygos indėlis į Lietuvos valstybingumo atkūrimą“ surinkti LLL 1990 metų dokumentai ir parengta jų apžvalga (6 aut. l.) (A. Terleckas)

Tyrimų rezultatų skelbimui konferencijose:

Skaityti pranešimai konferencijoje „Lietuvos Laisvės Lygos įkūrimo 25-osioms metinėms“, 2003 m. rugsėjo 26 d.

KONFERENCIJOS IR SEMINARAI

Organizavimas:

- 1) Kartu su Memorialiniu departamentu ir Leidybos skyriumi organizuotas renginys „Prisimink mano vardą...“ 2003 m. vasario 12 d. Rotušėje pristatant Genocido aukų vardyną
- 2) Diskusija „Pilietiškumo kūrimosi kelias“ (skirta Sąjūdžio įsikūrimo 15-mečiui), Vilniaus universiteto senato posėdžių salė, 2003 m. birželio 2 d.
- 3) Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro ir Lenkijos Tautos atminties instituto tarptautinė konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“, Vilnius, 2003 m. lapkričio 6–7 d. (16 pranešėjų).

Dalyvauta 18 konferencijų ir seminarų (diskusijų) perskaityti 24 pranešimai (V. Brandišauskas – 2, J. Starkauskas – 2, J. Banionis – 3, A. Streikus – 3, A. Anušauskas – 14):

- 1) A. Anušauskas, B. Burauskaitė ir J. Banionis skaitė pranešimus tarptautinėje konferencijoje „Europos parlamento rezoliucijos 20-mečiui paminėti. Baltijos laisvė: Vakarų požiūris“, 2003 m. sausio 12 d.
- 2) A. Anušauskas skaitė pranešimą Vilniaus Jidiš instituto seminare „Holokausto tema Lietuvos istorijos vadovėliuose. Istorioografinis aspektas“, 2003 m. vasario 20 d.
- 3) V. Brandišauskas skaitė pranešimą Vilniaus Jidiš instituto seminare „Holokaustas Lietuvoje: ypatumai ir pagrindines kontraversijas“, 2003 m. vasario 24 d.
- 4) A. Streikus skaitė pranešimą konferencijoje „Lietuva ir šventasis Sostas: praeitis, dabartis, ateitis“, 2003 m. kovo 3 d.
- 5) 2003 m. kovo 8–9 d. Seinų Lietuvių namų kvietimu A. Anušauskas dalyvavo Punske ir Seinuose Kovo 11-osios minėjimo iškilmėse bei Genocido aukų muziejaus parodos pristatyme.
- 6) Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti konferencijoje „Švietimo apie totalitarinių režimų nusikaltimus, genocido prevencijos

- ir tolerancijos ugdymo programa“ A. Anušauskas skaitė pranešimą „Genocido teorija“, Vilnius, 2003 m. balandžio 24–25 d.
- 7) Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti diskusijoje „Tarybų Lietuvos tandemas – A. Sniečkus ir J. Paleckis. Mitai ir istorija“ (2003 m. birželio 13) skaityti 3 pranešimai: Keli štrichai Paleckio paveikslui (A. Anušauskas), A. Sniečkus ir J. Paleckis bei rezistencijos slopinimas (J. Starkauskas), Pirmasis CK sekretorius ir Bažnyčia (A. Streikus).
  - 8) Dalyvauta Švietimo kaitos fondo organizuotame kompaktinio disko „Sovietinė Lietuva. Kaip mes gyvenome“ pristatyme, 2003 m. gegužės 21 d. (A. Anušauskas)
  - 9) Dalyvauta Mokytojų namų Pavasarinėje knygų mugėje organizuotoje diskusijoje „Tarybinių laikų prisiminimai – nostalgija ar objektyvi tiesa“. Pranešimą apie J. Būtėno knygą „CK“ skaitė (A. Anušauskas), 2003 m. balandžio 12 d.
  - 10) Marijampolės kolegijos Edukologijos ir socialinio darbo fakulteto 2003 m. balandžio mėn. konferencijoje „Dr. Dr. Marijos Krasauskaitės skaitymai“. (J. Banionis)
  - 11) V. Brandišauskas skaitė pranešimą „Lietuvių SS legiono steigimo istorinės aplinkybės bei vieninga istoriografinė pozicija“ konferencijoje-diskusijoje „Lietuvių tauta antinacinės koalicijos kovų verpetuose“, 2003 m. birželio 26 d.
  - 12) Paminklų apsaugos komisijos ir Kultūros paveldo akademijos konferencijoje „Gynybinis paveldas“ pranešimą „Paspriešinimo judėjimas 1944–1953 m. ir jo paveldo apsaugos problemos“ skaitė A. Anušauskas, 2003 m. rugsėjo 25 d.
  - 13) Konferencijoje „Lietuvos Laisvės Lygos įkūrimo 25-osioms metinėms“ pranešimą „LLL veiklos įtaka Europarlamento nutarimams dėl Baltijos valstybių padėties ir ateities“ skaitė A. Anušauskas, 2003 m. rugsėjo 26 d.
  - 14) Konferencijoje „Litvakai ir jų pasaulis“ (2003 09 22, Tolerancijos centras), dalyvavo A. Anušauskas.
  - 15) Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro ir Lenkijos Tautos atminties instituto tarptautinėje konferencijoje „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“, Vilnius, 2003 m. lapkričio 6–7 d. skaityti 3 pranešimai: A. Anušauskas, „Paspriešinimo raida ir metodai“, J. Banionis, „Lietuvių išėvijos bendradarbiavimas su kitų tautų antikomunistine i. emigracija 1960–1990 m.“, J. Starkauskas, „Sovietinio teroro vykdymo struktūros ir jos veiklos kryptys“, A. Streikus, „Represijos prieš bažnyčią Lietuvoje 1944–1954 m.“
  - 16) A. Anušauskas skaitė pranešimą „Lietuvos pagrindinė spauda (1944–1987 m.)“, Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto konferencija „Lietuvos periodikai 200 metų“, 2003 m. lapkričio 12 d.
  - 17) A. Anušauskas skaitė pranešimą „Vidaus reikalų ministerija – sovietmečio represinė struktūra“, Vilniaus universiteto ir Vidaus reikalų ministerijos konferencijoje „VRM 85-eri“, 2003 m. lapkričio 14 d.
  - 18) A. Anušauskas pristatė leidinį *Likimo vedami: Lietuvos diplomatinės tarnybos egzilyje veikla 1940–1991 metais* Lietuvos institute 2003 m. lapkričio 13 d.

ISTORINĖS PAIEŠKOS DARBO GRUPĖS DARBAS

PLANINIAI DARBAI:

I. Parengtos 43 istorinės-archyvinės pažymos:

1. Dėl žuvusių Molėtų raj. Balninkų mokyklą baigusiu ir čia dirbusių rezistencijos kovų dalyvių (2 dalis);
2. Dėl duomenų apie Kaišiadorių raj. Kruonio m. užkastus partizanus;
3. Dėl duomenų apie Vytauto apygardos Šarūno rinktinės štabo viršininką Vaclovą Girdėną;
4. Dėl Raseinių apskr. Girkalnio vlsč. Graužų k. 1944 m. gruodžio mėn. žuvusių partizanų ir civilių gyventojų;
5. Dėl duomenų apie Dainavos apygardos partizano Kosto Markevičiaus-Tautmylio žūtį;
6. Dėl Alfonso Jašinsko-Žaibo-Marso partizaninių apdovanojimų;
7. Dėl Akmenės raj. Kinkių miške 1946 m. gruodžio mėn. žuvusių Žemaičių apygardos Voverės rinktinės partizanų;
8. Dėl duomenų apie Dainavos apygardos „Kalniaus“, „Paparčio“, „Siaubo“, „Žilvičio“, „Audros“ ir „Bučionio“ partizanų būrius, jų narius bei rėmėjus;
9. Dėl duomenų apie Vytauto apygardos Lokio rinktinės partizaną B. Pupeikį;
10. Dėl duomenų apie žuvusius DKA „B“ rinktinės 5-ojo bataliono partizanus;
11. Dėl duomenų apie žuvusius Dainavos apygardos Geležinio Vilko tėvūnijos partizanus Mykolą Adžgauską ir Vladą Šarkų;
12. Dėl sovietinio veikėjo V. Bernotėno veiklos sovietinėse struktūrose įvertinimo;
13. Dėl duomenų apie Vytauto apygardos Lokio rinktinės partizaną Juozapą Streikų;
14. Dėl Dainavos apygardos partizanų P. Liuzos ir K. Mačionio žūties;
15. Dėl Pasvalio raj. Daujėnų vlsč. žuvusių partizanų (1944–1951 m.);
16. Dėl Utenos raj. Daugailių sen. 1949 m. kovo 2 d. žuvusių partizanų;
17. Dėl duomenų apie Kaišiadorių raj. Kruonio m. užkastus partizanus (2 dalis);
18. Dėl Jurbarko raj. žuvusių partizanų;
19. Dėl Varėnos raj. 1945–1951 m. žuvusių partizanų
20. Dėl 1948 m. rugpjūčio 19 d. Alytaus apskr. žuvusių Dainavos apygardos partizanų;
21. Dėl Druskininkų savivaldybės teritorijoje 1945–1952 m. žuvusių partizanų;
22. Dėl Dainavos apygardos Geležinio vilko tėvūnijos Kregždės būrio partizanų (1948–1952 m.);
23. Dėl 1946 m. gruodžio 25 d. Kėdainių raj. Labūnavos dvare žuvusių partizanų;
24. Dėl duomenų apie 1945 m. sausio 10 d. Kupiškio apskr. Subačiaus vlsč. žuvusių partizanų–desantininkų;
25. Dėl 1944 m. lapkričio mėn. Utenos apskr. Alantos mstl. suimtų ir nužudytų asmenų;
26. Dėl duomenų apie partizaną Julijų Makarevičių-Varpą;
27. Dėl duomenų apie Utenos apskr. Daigailių vlsč. Kubilių k. 1944–1953 m. žuvusius Vytauto apygardos Liūto rinktinės Perkūno ir kt. būrių partizanus;
28. Dėl Utenos apskr. Daugailių vlsč. 1945 ir 1953 m. žuvusių partizanų;
29. Dėl Anykščių raj. Kurklių sen. Staškūniškio pagrindinę mokyklą baigusiu ir čia dirbusių rezistencijos dalyvių;

30. Dėl Utenos apskr. Alantos vlsč. 1944 m. žuvusių partizanų;
31. Dėl Anykščių apskr. Jackagalio k. 1948 m. žuvusių partizanų;
32. Dėl duomenų apie partizaną Joną Gasiūną;
33. Dėl duomenų apie partizaną Bronių Norkūną;
34. Dėl Vilniuje, Kosciuškos g. veikusio kalėjimo;
35. Dėl Margolių šeimos tremties bylų;
36. Dėl Telšių apskr. Purplių k. gyventojų Cirtautų nužudymo;
37. Dėl Tauro apygardos vado A. Grybino žūties;
38. Dėl Pasvalio raj. Leliškių k. 1944–1953 m. žuvusių partizanų;
39. Dėl 1947 m. spalio 10 d. Alytaus apskr. Žuvinto paliose žuvusių partizanų;
40. Dėl Šiaulių apskr. Gruzdžių vlsč. 1944–1947 m. žuvusių partizanų;
41. Dėl Pasvalio raj. Leliškių apylinkėse 1945–1951 m. žuvusių partizanų;
42. Dėl Kęstučio apygardos partizanų, žuvusių Šilutės raj. Gardamo sen. Sudarytas 1946–1959 m. Šilutės raj. žuvusių Kęstučio apygardos Butageidžio rinktinės Geležinio vilko partizanų sąrašas;
43. Dėl Tauragės apskr. Gaurės vlsč. 1949 m. liepos mėn. žuvusių partizanų.

Rengiant šias pažymas Lietuvos ypatingajame archyve buvo peržiūrėtos NKVD–MVD, NKGB–MGB skyrių agentūrinio–operatyvinio darbo medžiaga – 517 operatyvinių bylų, 40 baudžiamųjų bylų, 8 tremties bylos. Aprašytos karinės–čekistinės operacijos, rasti duomenys apie 521 asmenį, prašymuose buvo pateiktos 344 rezistencijos kovų dalyvių pavardės.

II. Parengti 22 raštai dėl vokiečių okupacijos metais Lietuvoje veikusių getų, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinių stovyklų statuso patvirtinimo, rusų kilmės žmonių panaudojimo prievartiniams darbams:

1. Dėl Voronežo sr. Podgorensko raj. Perevalensko apyl. tarybinio ūkio „Probuždenije“ teritorijoje veikusios karo belaisvių ir civilių žmonių stovyklos statuso;
2. Dėl Vievio prievartinių darbų stovyklos statuso;
3. Dėl Lenkijoje Mašutkos kaime (prie Vižainių miesto) egzistavusios prievartinio darbo stovyklos;
4. Dėl Alytaus karo belaisvių stovykloje kalintų civilių asmenų;
5. Dėl Vilniaus Subačiaus g. internavimo stovyklos pastato ir Pravieniškių koncentracijos stovykloje kalintų asmenų kontingento;
6. Dėl Kauno m. gestapo būstinės;
7. Dėl Vokietijoje Vupertal mieste egzistavusių prievartinio darbo stovyklų statuso;
8. Dėl Daugpilyje (Latvijoje) ir Kassel m. (Vokietijoje) prievartinių darbų stovyklų egzistavimo;
9. Rengtas, papildytas Getų, koncentracijos ir kitokio tipo prievartinių stovyklų sąrašas;
10. Dėl prievartinių darbų stovyklos „Gereneker“ (Vokietijoje);
11. Dėl Štuthofo koncentracijos stovyklos statuso;

12. Dėl stovyklos „Stalag Nr. 342“ statuso;
13. Dėl Latvijos teritorijoje veikusių getų, koncentracijos ir kitokio tipo prievartinių stovyklų;
14. Dėl rusų karo pabėgėlių, apgyvendintų Lazdijų apskr. sąrašų;
15. Dėl duomenų apie Štuthofio koncentracijos stovyklą;
16. Dėl Oršos ir Vitebsko miestų (Baltarusija) žmonių persiuntimo stovyklų statuso;
17. Dėl Šiaulių Gubernijos stovyklos pavadinimo;
18. Dėl „Porubanek“ stovyklos įtraukimo į kitokio tipo prievartinių stovyklų sąrašą;
19. Istorinė–archyvinė pažyma dėl Kauno IX-ojo forto;
20. Istorinė–archyvinė pažyma dėl Macikų koncentracijos stovyklos;
21. Dėl duomenų apie Raudonplynės durpyną;
22. Dėl Lenkijos Vižainio apyl. Bolco k. priklausomybės Lenkijos valstybei pokario metais.

III. Pradinės informacijos rengimas pagal mokslinio tyrimo programą „Rezistencijos atlasas“. Partizanų sąrašų, archyvinių pažymų, Lietuvos ypatingojo archyvo operatyvinių bei baudžiamųjų bylų, istorinės literatūros peržiūrėjimas (*Lietuvos naikinimas ir tautos kova 1940–1998*, Vilnius, 1999; N. Gaškaitė, D. Kuodytė, A. Kašėta, B. Ulevičius, *Lietuvos partizanai 1944–1953 m.*; B. Kašėlionis, *Dainavos partizanai. Šarūno rinktinė, dokumentai ir prisiminimai*, Vilnius, 1999; H. Rimkaus, *Lietuvių partizanų Dainavos apygardos kronika 1944–1954 m.*; S. Abromaitis, *Didžioji kova*, Kaunas, 1999; V. Alekna, *Ūžė žalia giria*, Vilnius, 1999 ir kt.), reikalingų duomenų – 1944–1953 m. apygardų ribose vykusių mūšių aprašų atrinkimas, tikslinimas ir tvarkymas pagal žemėlapių reikalavimus ir chronologinį principą. Parengti duomenys apie Dainavos, Tauro, Didžiosios Kovos, Kęstučio (dalis) apygardų ribose vykusias kautynes. Aprašyta 380 mūšių. Duomenų tikslinimui peržiūrėta apie 200 operatyvinių bylų. Tikslinti anketiniai ir žuvimo datų duomenys remiantis minėtais šaltiniais (taip pat ir rezistencijos kovų dalyvių asmens bylomis statusui suteikti) dėl ~1200 asmenų.

IV. Konferencijos:

Konferencijos „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“ organizaciniai darbai: susirašinėjimas su konferencijos dalyviais, konferencijos dokumentų parengimas, laiškų vertimas bei kiti parengiamieji darbai.

ARCHYVINIS VARDYNŲ SKYRIUS

PLANINIAI DARBAI

I. Vardyno II tomo 3-iosios knygos išleidimui atlikti darbai:

	Vanda Urbonaitė	Janina Kasperavičienė	Nijolė Vijeikienė	Vitalija Zinkevičiūtė	Iš viso
1. DB formavimui įvesta iš:					
1.1 baudž. bylų ir baudž. bylų kartotekos, asm.	3381	2244	2767	4445	12 837
1.2 tremties bylų, asm.	842	461	559	1164	3026
1.3 partizanų katalogo ir kt. skyrių duomenų apie partizanus, kort.	782	823	729	715	3049
1.4 operatyvinių bylų	–	–	257	–	257
1.5 KARTOS sąrašų, asm.	134	207	270	–	611
1.6 LYA sąrašų (kaliniai, išv. į Komijos ir Archangelsko sr. lagerius toliau tardyti, ešaloni- niai sąrašai ir kt.), asm.	336	106	128	31	601
1.7 apklausos anketų, vnt	1025	743	997	1389	4154
Inf. iš VRM knygos ir KIT	180	109	229	–	518
2. Lietuvos vietovių ir pavardžių tikrinimas ir tikslinimas pagal žinytus	3463	2147	2971	3834	12 415
4. Tremties vietovardžių bazės pildymas	nuolatos	–	–	–	nuolatos
5. Lietuvos vietovių žinyno tikslinimas	–	–	–	nuolatos	nuolatos

II. Surinkta ir parengta informacija vardyno DB-ei iš LYA archyvinių dokumentų:

	Tremties ir F. 135, F. 145 bylų, vnt.	Baudž. bylų, vnt. (arch.vnt)	BBK vnt.	Užpildyta anketų (kortelių) vnt.
<i>Veronika Basanavičiūtė</i>		9 (18)	9	9
<i>Regina Dževeckaitė</i>		275 (609)	465	393 (+ 70 kortelių partizanams)
<i>Daiva Dučinskienė</i>		250 (520)	115	375
<i>Darija Lenkutienė</i>	1 158	–	–	5609 (+ 699 kortelių partizanams)
<i>Virginija Sasnauskaitė</i>		210 (570)	400	312 (+ 30 kortelių partizanams)
<i>Vida Vosyliūtė</i>		248 (609)	309	396 (+ 157 kortelių partizanams)

III. Vardyno II t. 3-iosios kn ir III t. duomenų bazės formavimas:

	Apjungtos partizanų duomenų bazės rengimas vardyno II tomo 3-iajai knygai (Š–Ž)	1948–1990 m. įkalintų DB formavimas iš BBK
<i>Silvija Aperavičienė</i>	1122	3 987
<i>Alma Laucevičiūtė</i>	877	3 560 (+24 ank)
<i>Vitalija Maskoliūnienė</i>	1 093	3845 (+53 ank)
<i>Birutė Mikulėnienė</i>	2 902	–
<i>Lina Zakarauskaitė</i>	976	3984

IV. Naujos informacijos analizė ir sisteminimas:

	Iš apklausos anketų,	Iš žmonių laiškų	Iš publikacijų	Įv. nauji šaltiniai	ANK ir kort. inf. tikslinimas 3-iai knygai
<i>Darija Lenkutienė</i>	1522	1 65	–	–	–
<i>Laima Maldutytė (0,5 et.)</i>	850	24	–	–	17 500
<i>Elena Mincevičienė</i>	3104	–	364	–	–
<i>Daiva Striogaitė</i>	850*	–	–	–	290
<i>Jovita Valevičienė</i>	3 451	706	–	652	6 500

*be to, susistemintos apklausos anketos iš 35 rajonų.

V. Lietuvos „Disidentų vardyno“ rengimas (B. Burauskaitė):

1. Parengtas įvadinis straipsnis „Neginkluoto pasipriešinimo sovietiniam režimui 1960–1990 m. apžvalga“ (nauja medžiaga).
2. Tikslinant įvykių chronologiją surinkta informacija iš LYA. F. K-1, 10, 15, 18, 46 apyrašų.
3. Apklausti įvykių dalyviai – 8 asmenys.

VI. Kompiuteriniai darbai vardyno II ir III tomams:

1. Naujos metodikos ir kodifikatorių parengimas, 4 kompiuterininkų apmokymas dirbti vardynų FOXPRO programa (B. Burauskaitė).
2. Užduočių parengimas Vardynų programos patobulinimams, atliktų užduočių programinis testavimas (B. Burauskaitė):
  - a) kompiuteriniai darbai II ir III tomų duomenų bazių formavimui (V. Saldūnas),
  - b) patobulinta ir testuota programa II t. 3 kn. (pavardės Š–Ž),
  - c) išskirta iš bendros FOXPRO DB Registracijos žurnalų ir VRM tremties duomenys pagal pavardes, suėmimo datas ir tolygiai paskirstyti į 4 dalis, įvesti į 4 komp. ir testuoti visi programos parametrai,
  - d) įvesti nauji kodai, patikslinti 5 programiniai žinytai,

- e) praplėsta analizės programa – įvesti papildomi kriterijai duomenų statistinei analizei, testuotas programos veikimas,
  - f) išanalizuota filtracinių bylų kartotekos DB, nustatytos galimybės programiškai konvertuoti rusiškus įrašus į lietuviškus.
3. Naujos programos konvertuoti filtracinių bylų DB rusiškus įrašus į lietuviškus sukūrimas, instaliavimas ir testavimas (V. Saldūnas).
  4. Užduoties ir metodikos naujai programai (filtracinių bylų DB konvertuoti į lietuvių kalbą) parengimas, jos veikimo testavimas (B. Burauskaitė).
  5. FB bazės duomenų konvertavimas į lietuvių kalbą, pavardžių, vardų ir vietovardžių norminimas – 32 tūkst. įrašų (B. Burauskaitė).

KITI DARBAI

1. Sukomplektuotas ir atspausdintas kalinimo vietų sąrašas (S. Aperavičienė, A.Laucevičiūtė, V. Maskaliūnienė, L. Zakarauskaitė).
2. Parengta ir išsiųsta 128 užklausimai gyventojams, kurių pateikta informacija apklausos anketose klaidinga (D. Lenkutienė).

KONFERENCIJOS, PRANEŠIMAI, RYŠIAI SU KITOMIS ĮSTAIGOMIS (B. Burauskaitė):

1. Dalyvauta rengiant pagrindžio spaudos ekspoziciją, parengtas ir 2003 01 13 perskaitytas pranešimas „Ribentropo-Molotovo pakto išviešinimas pagrindinėje spaudoje“ tarptautinėje konferencijoje „Baltijos laisvė – Europos atsakomybė“.
2. Parengtas pranešimas „A. Poška – GULAG’ kalinys ir tremtinys“ ir 2003 03 20 perskaitytas konferencijoje, skirtoje keliautojo ir antropologo Antano Poškos gimimo 100-mečiui pažymėti.
3. Pasisakymas 2003 03 20 Kaune, Balio Sruogos muziejuje konferencijoje, skirtoje Lietuvos inteligentams, nacių įkaitams.
4. Keičiamasi informacija su KARTA apie 1944–1946 m. išvežtus į Komijos lagerius Lietuvos gyventojus iš Rytinių šalies rajonų.

2 PRIEDAS

MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS

MEMORIALINIO MENO IR EKSPERTIZĖS SKYRIUS

Darbo kryptys	Atlikti darbai
Pastatyta ir įrengta	<ul style="list-style-type: none"> – paminklas „Žuvusiems už laisvę“ Panemunyje, Rokiškio r. (patvirtintas galutinis projekto variantas ir suderintas su Rokiškio r. architektu; pasirašyta Rangos sutartis su UAB „Skadas“ dėl skulptūros transportavimo, montavimo ir aplinkos sutvarkymo; pasirašytas skulptūros perdavimo priėmimo aktas UAB „Skadas“; Panevėžio apskrities viršinininkas pasirašė įsakymą dėl sklypo įteisinimo ir tuo pagrindu pasirašyta valstybinės žemės panaudos sutartis su Rokiškio r. žemėtvarkos skyriumi bei gautas pažymėjimas dėl jo įregistravimo Registrų centro nekilnojamojo turto registre Panevėžio filiale; pasirašytas paminklo pripažinimo tinkamu naudoti aktas; parengtas paminklo perdavimo-priėmimo aktas Rokiškio sav.); – paminklas Tauro apygardos partizanams Marijampolėje (pasirašyta trišalis susitarimas tarp LGGRTC, Marijampolės sav. ir LLKS; pasitariamai gamybinėse dirbtuvėse dėl paminklinės skulptūros gamybos ir montavimo 2003 m. kovo 3 d., liepos 22 d. ir rugsėjo 9 d., sukviesta Ekspertų komisija dėl paminklo ekspertizės 2003 m. lapkričio 6 d., parengti ekspertizės aktai ir protokolas, pasirašytas paminklinės skulptūros perdavimo-priėmimo aktas su Marijampolės sav.); – <u>tipiniai atminimo ženklai: 22 vnt.</u> (LGGRTC lėšos – 13 vnt., KAM lėšos – 6 vnt., savivaldybių lėšos – 3 vnt.):<ul style="list-style-type: none"> • Radviliškio r., Minaičiuose – 8 vnt. (eskizinis projektas suderintas su LLKS, KAM, Radviliškio r. sav., KVAD teritoriniu padaliniu, aprobuota sukaupta istorinė–archyvinė medžiaga ir sukurti tekstai, kurie suderinti su Valstybine lietuvių kalbos komisija prie LR Seimo); • Švenčionių r., Labanoro girioje – 10 vnt. (LYA ir PD(R)T komisijos archyve peržiūrėtos 102 bylos, aprobuota sukaupta istorinė–archyvinė medžiaga ir sukurtas tekstas, kuris suderintas su Vytauto ap. vadu, projektas suderintas su Švenčionių r. sav., Labanoro regioninio parko direkcija ir KVAD Vilniaus teritoriniu padaliniu); • Rokiškio r., Obelių šile – 1 vnt. (PD(R)T komisijos archyve peržiūrėta 1 byla, aprobuota sukaupta istorinė–archyvinė medžiaga ir sukurtas tekstas, kuris suderintas su A. Dručkumi ir Vytauto ap. vadu, projektas suderintas su Rokiškio r. sav.);

Darbo kryptys	Atlikti darbai
	<ul style="list-style-type: none"> • Utenos r. Aknystėlių k. ir Tautiščio k. – 2 vnt. (PD(R)T komisijos archyve peržiūrėtos 5 bylos, aprobuota sukaupta istorinė-archyvinė medžiaga ir sukurtas tekstas, kuris suderintas su Vytauto ap. vadu, sutvarkyta visa medžiaga atminimo ženklo pastatymui pagal Utenos r. sav. įgaliojimą, kuris parengtas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu); • Šilalės r. Vaičių k. – 1 vnt. (GRT departamento archyvinės pažymos ir gyventojų liudijimų pagrindu sukurtas tekstas, kuris suderintas su Šilalės r. sav. ir Kęstučio ap. vadu, sutvarkyta visa medžiaga atminimo ženklo pastatymui pagal Šilalės r. sav. įgaliojimą, kuris parengtas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu). <p>– <u>tipinės atminimo lentos ant buvusių NKVD pastatų – 8 vnt.</u> (LGGRTC lėšos – 6 vnt., savivaldybių – 2 vnt.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alytaus m. – 2 vnt. (LYA peržiūrėtos 3 bylos, aprobuota sukaupta istorinė-archyvinė medžiaga ir patikslinti teksto duomenys); • Švenčionių r. – 6 vnt. (LYA peržiūrėtos 3 bylos, aprobuota sukaupta istorinė-archyvinė medžiaga ir patikslinti teksto duomenys, pasirašytas susitarimas su Švenčionių r. sav.). <p>– <u>kelio ženklai „Lankytinos vietos pavadinimas“</u> (3 vnt.) prie apygardų paminklų Gelvonuose, Širvintų r., Troškūnuose, Anykščių r. ir Minaičiuose, Radviliškio r..</p>
Parengti projektai	<ul style="list-style-type: none"> – paminklo eskizinis ir darbo projektas 1949 m. visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo 55-osioms metinėms atminti Radviliškio r., Minaičių k.; – atminimo lentos projektas Molėtų r., Balninkų mokyklos mokytojams ir mokiniams rezistentams atminti; – atminimo lentos projektas partizanams Katlioriams atminti Ukmergės r., Aukštuolių k.; – tekstų ant tipinių atminimo ženklų Švenčionių r., Labanoro g.; Utenos r., Aknystėlių ir Tautiščio k.; Rokiškio r., Obelių šile ir Šilalės r. Vaičių k. komponavimo projektai.
Vykdyti darbai	<ul style="list-style-type: none"> – kaupti, analizuoti ir aprobuoti duomenys dėl Lietuvos partizanų žūties faktų nustatymo LYA, Rezistentų teisių komisijos archyve, GRT kartotekoje ir rašytiniuose šaltiniuose pagal iš valstybinių įstaigų, visuomeninių organizacijų ir gyventojų gautus prašymus paminklų, tipinių atminimo ženklų ir lentų gamybai ir įrengimui: Jurbarko r. (1 poz.), Klaipėdos m. NKVD (1 poz.), Molėtų r. (1 poz.), Širvintų r. (6 poz.), Šilalės r. su NKVD (3 poz.), Plungės r.: užkasimo vieta Alsėdžiuose, LLA Vanagai (2 poz.), Alytaus r. (3 poz.), Anykščių r. (1 poz.), Šilu-

Darbo kryptys	Atlikti darbai
	tės r. (1 poz.), Vilniaus m. (1 poz.), Kauno r. (1 poz.), Kupiškio r. (1 poz.), Marijampolės s. NKVD (1 poz.), Utenos r. (1 poz.).
Dalyvauta	<ul style="list-style-type: none"> – pasitarimuose ir išvykose: • dėl paminklo „Žuvusiems už laisvę“ Panemunyje, Rokiškio r. baigiamųjų statybos ir įteisinimo darbų 2003 m. sausio 21 d., vasario 6 d., kovo 5 d., gegužės 16 ir 23 d., birželio 19 d., liepos 16 d., rugsėjo 18 d.; • dėl Tauro apygardos paminklo Marijampolėje gamybos ir statybos darbų 2003 m. kovo 12 d., liepos 22 d., rugsėjo 9 d., lapkričio 6 d.; • dėl Vyčio apygardos paminklo Vadokliuose, Panevėžio r. gamybos ir statybos darbų 2003 m. balandžio 9 d., liepos 25 d., rugsėjo 9 d.; • dėl Žemaičių apygardos paminklo Telšiuose organizacinių darbų 2003 m. gruodžio 10 d.; • dėl paminklo Minaičiuose, Radviliškio r. 2003 m. vasario 4 ir 25 d., gegužės 5, 23 ir 24 d., lapkričio 13 d.; • dėl atminimo ženklų Labanoro girioje, Švenčionių r. 2003 m. birželio 25 d., rugsėjo 7 d.; • dėl atminimo ženklo Obeliuose, Rokiškio r. 2003 m. liepos 13 d. <ul style="list-style-type: none"> – tarptautinėse mokslinėse konferencijose: „Baltijos laisvė. Vakarų požiūris“, „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“, „Lietuvių ir lenkų ryšiai 1939 – 1989“.
Vyko susirašinėjimas	<ul style="list-style-type: none"> – su valstybinėmis, visuomeninėmis organizacijomis ir atskirais asmenimis dėl 1944–1953 m. rezistencijos vietų įamžinimo visoje Lietuvoje (176 raštai).
Parengta	<ul style="list-style-type: none"> – tekstai ir sąrašai paminklams ir atminimo ženkliams: • Kretingos r., Tūbausių k. (GRT departamento archyvinės pažymos pagrindu); • Biržų m. žvyrduobėse užkastų partizanų sąrašas (LYA ir PD(R)T komisijos archyve peržiūrėta 19 bylų). <ul style="list-style-type: none"> – duomenys ir sąrašai atminimo lentoms: • Ignalinos r. (LYA peržiūrėtos 3 bylos, aprobuota sukaupta istorinė-archyvinė medžiaga ir patikslinti teksto duomenys, pasirašytas susitarimas su Ignalinos r. sav.); • Utenos r. NKVD (LYA peržiūrėtos 3 bylos, aprobuota sukaupta istorinė-archyvinė medžiaga ir patikslinti teksto duomenys, pasirašytas susitarimas su Utenos r. sav.); • Molėtų r., Balninkų mok. mokytojų ir mokinių rezistentų sąrašas (GRT departamento archyvinės pažymos pagrindu).

Darbo kryptys	Atlikti darbai
	<ul style="list-style-type: none"> – archyvinė pažyma apie Žemaičių apyg. Kardo rinkt. vadą J.Kėkštą-Drulį (LYA peržiūrėta 10 bylų); – tarnybiniai pranešimai dėl archyvinių pažymų GRT departamentui (20 vnt.); – lankstinukas (1 vnt.) apie B.Karbočių-Bitę (LYA ir PD(R)T komisijos archyve peržiūrėtos 6 bylos); – lankstinukas (1 vnt.) apie Obelių šilo mūšį; – straipsnis žurnalui „Genocidas ir rezistencija“ apie Obelių šilo mūšio paminėjimą Obeliuose, Rokiškio r.; – medžiaga MME skyriaus internetinio puslapio atnaujinimui; <p>Kompiuterinė programa „Lietuvos partizanų įamžinimas“ – įvesti aprobuoti duomenys apie Lietuvos partizanus: Švenčionių r. (7 poz.), Tauragės r. (14 poz.), Biržų r. (1 poz.), Molėtų r. (3 poz.), Kauno r. (1 poz.), Širvintų r. (6 poz.), Anykščių r. (1 poz.), Alytaus r. 3 poz.).</p>

Pastabos dėl neatliktų darbų, kurie buvo numatyti 2002-ųjų metų planuose:

1. Dėl lėšų trūkumo neįrengtos atminimo lentos ant buvusių NKVD pastatų Ignalinos r. ir Utenos r.

ATMINIMO PROGRAMŲ SKYRIUS

„GYVOSIOS ATMINTIES“ PROGRAMA

Darbo kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Atsiminimų užrašymas į vaizdajuostas	Susitarimai su prelegentais dėl įrašymo į vaizdajuostas arba tarpininkais dėl filmavimo laiko, vietos ir sąlygų. Dalykinis pasiruošimas filmavimo darbams LYA, bibliotekoje. Pagrindiniai ir papildomi filmavimo darbai, filmavimo aparatūros techninė profilaktika.	Nufilmuoti 62 Lietuvos laisvės kovotojai ir liudytojai (<i>pridedamas 2003 m. filmuotų asmenų sąrašas</i>).
Filmuotos medžiagos tvarkymas	Filmavimo aktų užpildymas. Filmuotos vaizdo medžiagos aprašymas ir jos suvedimas į Word programą.	Kaupiama kompiuterinė duomenų bazė.

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Filmuotos medžiagos pervedimas į DVD sistemą	Bendradarbiavimo sutarties su KTU parengimas ir suderinimas. Filmuotos medžiagos atranka ir parengimas perrašymui į DVD. Medžiagos, perrašytos į DVD, aprašymas ir kompiuterinės bazės formavimas. Viršelių bei nugarėlių DVD medžiagai sukūrimas. Medžiagos, perrašytos į DVD, apipavidalinimas.	Atrinkta, peržiūrėta, įvertinta ir parengti darbiniai aprašymai 40 valandų filmuotos medžiagos, skirtos perrašymui į DVD. Kauno KTU į DVD perrašyta 33 val. filmuotos medžiagos dviem egzemplioriais. Į DVD perrašytos medžiagos kompiuterinės bazės bei paieškos sistemos kūrimas.
Renginių filmavimas	Dalyvavimas renginiuose. Filmuotos ir fotografuotos medžiagos parengimas. Filmuotos ir fotografuotos medžiagos aprašymas ir apipavidalinimas.	Dalyvauta, filmuota ir fotografuota 17-oje renginių. Iš jų parengta 24 val. filmuotos medžiagos, kuri panaudota LGGRT centro leidiniuose, interneto puslapyje bei straipsniuose, publikuotuose savaitraštyje „Atgimimas“ (<i>pridedamas sąrašas renginių, kuriuose buvo dalyvauta atstovaujant LGGRT centrui bei parengta filmuota ir fotografuota medžiaga</i>).
Darbas su kita vaizdo medžiaga	Vaizdajuosčių perrašymas.	LGGRTC padalinių pageidavimu perrašyta apie 100 valandų filmuotos medžiagos.
Istorinės-fotodokumentinės medžiagos kaupimas	Istorinės-fotodokumentikos paieška, surinkimas, identifikacija, aprašymas ir perdavimas į GAM fondus. Darbas dėl Otto Vėjelio albumo paėmimo iš privačios kolekcijos.	Surasta, identifikuota, aprašyta ir perduota į GAM fondus apie 500 originalių istorinių fotografijų. Albumas paimtas į GAM (skaitmeniniam perfotografavimui).

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Partizanų archyvų ir muziejinių eksponatų paieška	Archyvų ir muziejinių eksponatų paieška kompleksinių komandiruočių metu. Paieškininkų komandos suformavimas.	Surengtos dvi kompleksinės „Mindaugo“ grupės partizanų archyvų paieškų ekspedicijos Eržvilko apylinkėse. Ekspedicijų metu rasti ir per metus iš gyventojų surinkti eksponatai (buities daiktai, partizanų dokumentai ir spaudos egzemplioriai) perduoti į GAM fondus. Moksleivių stovykloje „Tauro apygarda“ pravesta parodomoji paieška.
Valstybės apdovanojimai	Asmenų teikimas apdovanojimams ir su tuo susiję darbai – duomenų rinkimas, formuliarių pildymas, bendradarbiavimas su LRP. Apdovanojimų asmenų kompiuterinės bazės kaupimas, tvarkymas ir tobulinimas. Susirašinėjimas su valstybinėmis institucijomis ir privačiais asmenimis Valstybės apdovanojimų klausimais.	Valstybės apdovanojimams pasiūlyti 49 asmenys. Suformuota „atstatomųjų“ apdovanojimų bazė. Parengta ir išsiųsta apie 30 raštų.
Istorinių vietų kartografavimas	Atlaso „Lietuvos partizanų kovų ir žūties vietos“ sudarymo parengiamieji darbai – žymimų objektų atranka ir klasifikavimas, kartografavimo bazės paieška.	Pasirengta kartografavimo darbai kartu su KVAD specialistais.
Rašytiniai prisiminimai	Rašytinių prisiminimų rašymo inspiravimas, tvarkymas, apipavidalinimas ir aprašų suvedimas į WORD programą.	Surinkta ir visiškai sutvarkyta 10 rašytinių prisiminimų bylų.
Medžiagos žiniasklaidai bei LGGRT centro leidiniams pateikimas	Medžiagos straipsniams surinkimas ir straipsnių rašymas. Medžiagos žiniasklaidai pateikimas. Dalyvavimas televizijos ir radijo laidoje.	<i>Pridedami parengti straipsniai ir dalyvavimas laidoje.</i>

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Kompleksiniai tyrimai	Tyrimas dėl rezistentų palaikų, užkastų buvusiam Ukmergės NKVD kieme.	Tyrimo pagarsinimas žiniasklaidoje (Ukmergės rajoninė spauda, Tremtinys, Lietuvos radijo laida „Ryto garsai“). Rašytinių ir filmuotų paliudijimų surinkimas. Žvalgomųjų archeologinių kasinėjimų derinimo darbai (Ukmergės savivaldybė, policija, bažnyčia). Žvalgomieji archeologiniai kasinėjimai (archeologės D. Luchtanienės ataskaita).
	Tyrimas dėl Otto Vėjelio fotodokumentinio palikimo.	Kontaktai su fotoalbumo turėtoju R. Barišausku-Dvyliaičiu. Otto Vėjelio bendražygių bei kito fotodokumentinio palikimo paieška.
VU Istorijos fakulteto studentų praktika	Informacinės bei informacinės-pažintinės medžiagos apie „Gyvosios atminties“ programą ir praktikos užduočių parengimas.	Studentai visapusiškai supažindinti su „Gyvosios atminties“ programa.
Internetas	LGGRT centro interneto svetainės atnaujinimo ir pakeitimo koncepcija.	Kartu su informacinių sistemų priežiūros skyriumi parengtas ir įgyvendintas „Atmintinų datų“ bloko performavimas ir patobulinimas.
Darbas su interesantais	Asmenų, besidominčių LGGRT centre sukaupta vaizdo medžiaga aptarnavimas (Ukrainos režisierius Tkačiuk, filmų kūrėjas iš JAV O'Rourke ir kt.).	Vaizdo medžiagos peržiūra, atranka ir perrašymas.

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Bendradarbiavimas su kitais LGGRT centro padaliniais ir programomis	Bendrų darbų ir projektų vykdymas.	<i>Pridedama bendradarbiavimas su kitais LGGRT centro padaliniais ir programomis.</i>
Atmintinų datų paminėjimas	Sąvado sudarymas.	Sudarytas atmintinų datų ir minėtųjų sukakčių sąvadas 2004 m.
Albumo „Partizanų veidai“ sudarymas	Istorinių fotografijų GAM fonduose peržiūra, atranka, identifikacija, pastabos dėl fotografijų būklės. Fotografijų, tinkamų albumui, paieška kituose muziejuose ir privačiose kolekcijose.	Peržiūrėta daugiau kaip 3000 – albumui atrinkta apie 200 fotografijų. Su muziejininkais ir privačiais asmenimis sutarta dėl jų fondų panaudojimo albumo sudarymui.

2003 M. FILMUOTŲ ASMENŲ SĄRAŠAS

Vardas, pavardė	Statusas	Filmavimo vieta
1. Genovaitė Zurzaitė-Varkauskienė	Istorinių įvykių liudininkė (toliau – liudininkė) – ltn., DKA kuopos vado Juozo Zurzos-Karpio dukra	Vilnius
2. Antanas Terleckas	Disidentas, politinis kalinys	Vilnius
3. Aleksandras Lavutas	Maskvos disidentas, parėmęs 45 pabaltijiečių memorandumą	Vilnius
4. Birutė Burauskaitė	Disidentė (ryšiai su Rusijos disidentais)	Vilnius
5. Vladas Juozėnas	LVR kariūnas, politinis kalinys, Vorkutos sukilimo dalyvis	Vilnius
6. Henrikas Jaškūnas	Pogrindininkas. Politinis kalinys, Vorkutos sukilimo dalyvis	Jonava
7. Jonas Nuobaras	Partizanas, vėliau – agentas-smogikas	Rokiškio raj.
8. Julius Kadišius	LAF ryšininkas tarp K. Škirpos Berlyne ir LAF štabo Lietuvoje. Politinis kalinys	Vilnius
9. Teklė Pauliukonytė-Kalvinskienė	Ryšinininkė, rėmėja. Lietuvių partizanų grupė Lenkijos teritorijoje (J. Krikščiūnas)	Lenkija, Punkskas

Lentelės tęsinys

Vardas, pavardė	Statusas	Filmavimo vieta
10. Adelė Pauliukonytė-Samulevičienė	Rėmėja. Lietuvių partizanų grupė Lenkijos teritorijoje. Suvalkų trikampis	Lenkija, Puskas
11. Pranas Trakšelis	Rėmėjas. Žemaičių apygardos, Šateikių girios partizanų pagalbininkas	Kėdainiai
12. Jonas Zalieska	Partizanas. DKA. Politinis kalinys	Kėdainiai
13. Viktoras Alekna	Liudininkas. Prisiminimai apie L. Karsaviną	Vilnius
14. Julius Sasnauskas	Disidentas. Politinis kalinys	Vilnius
15. Eugenijus Čerškus	Liudininkas. Sausio 13-osios įvykiai	Vilnius
16. Stanislovas Bertašius	Liudininkas. Tremtinys	Kretinga
17. Z. B. Rumšaitė-Bertašienė	Liudininkė. Kęstučio ap. partizano St. Rumšo-Vėtros sesuo	Kretinga
18. Algirdas Jonas Kujalis	Partizanas rezervistas, Igliaukos Palių partizanų ryšininkas (TA), politinis kalinys	Ukmergės raj.
19. Vilius Bražėnas	Tėvynės apsaugos rinkt., DP stovyklos, veikla išėivijoje	Vilnius
20. Dalia Sruogaitė	Liudininkė. Štuthofas	Vilnius
21. Valerija Starkutė-Žaidienė	Liudininkė. Štuthofas	Vilnius
22. Birutė Mackonytė	Liudininkė. Štuthofas	Vilnius
23. Aušrinė Byla	Balio Sruogos anūkė.	Vilnius
24. Mikniūtė	Liudininkė. Sodybos, kurioje buvo pasirašyta LLKS deklaracija, šeimininko dukra	Radviliškio raj., Mėnaičiai
25. Petras Girdzijauskas	Pogrindinės organizacijos narys, partizanų spaudos platintojas	Jurbarko raj., Eržvilkas
26. Antanas Jankauskas	Pogrindinės organizacijos narys, „Atžalyno“ ir „Varpo“ leidėjas	Eržvilkas
27. Petras Balašaitis	Pogrindinės organizacijos narys, ryšininkas	Eržvilkas
28. Kleopas Greičius	Pogrindinės organizacijos narys, partizanas rezervistas	Jurbarko raj., Eržvilkas
29. Edmundas Čapas	LVR, DP stovyklos	Vilnius
30. Jadvyga Čapienė	Liudininkė, DP stovyklos	Vilnius
31. Joana Ulinauskaitė-Mureikienė	Ryšininkė, rėmėja DKA. Norilsko sukilimo dalyvė (6-oji moterų zona)	Vilnius
32. Janina Minkštimienė-Šaltenytė	Rėmėja (DKA, Sodėnų, Kavalniškių apylinkės)	Molėtų raj.
32. K. Matulevičius-Radvila	Partizanas, Tauro ap. Birutės rinkt. (DVD)	Kaunas

Lentelės tęsinys

Vardas, pavardė	Statusas	Filmavimo vieta
33. Jonas Poškus-Rolandas	Partizanas, Tauro ap. Birutės rnk. (Diskusija su E. Svilainiu-Dulke) (DVD)	Vilnius (gyvena Rusijoje)
34. E. Svilainis-Dulkė	Partizanas, Tauro ap. Birutės rnk. (DVD)	Vilnius
35. S. Lukauskienė-Zepčiukaitė	Liudininkė. Žemaičių ap. partizano J. Zepčiuko-Jovaro sesuo (DVD)	Telšių raj.
36. Jonas Janulaitis	Partizanas, Tauro ap., Žalgirio rnk. (DVD)	Šakių raj.
37. N. Janulaitytė-Juozūnienė	Rėmėja. Prisiminimai apie Lukšą. (DVD)	Šakių raj.
38. Marija Laugalienė	Liudininkė. Palaikų užkasimo tyrimo darbai	Ukmergė
39. Gražina Vokietaitytė	Liudininkė. Algirdo Vokietaičio sesuo	Kaunas
40. Vladas Minkštimas	Liudininkas. PAGRABUOSČIŲ-LIESĖNŲ RUOŽO VYRŲ LIKIMAI POKARIO METAIS	Molėtų raj.
41. Emilija Minkštimaitė-Ivanauskienė	Liudininkė. PAGRABUOSČIŲ-LIESĖNŲ RUOŽO VYRŲ LIKIMAI POKARIO METAIS	Molėtų raj.
42. Domas Klimaitis	Liudininkas. Archyvo paieška	Jurbarko raj.
43. Petronėlė Giedraitytė-Klimaitienė	Rėmėja. Apie paskutinius Eržviko apylinkių partizanus Valaitį ir Balašaitį ir jų paslėptą archyvą	Jurbarko raj., Eržvilko slaugos namai
44. Ričardas Barišauskas-Dvylytis	Liudininkas. Tyrimas dėl Otto Vėjelio kūrybinio palikimo	Lazdijai
45. Stanislava-Aktė Vėjelytė	Liudininkė. Fotografo Otto Vėjelio dukra	Linkuvos pensionatas
46. Julija Jakštaitė-Lembertienė	Rėmėja, ryšininkė. Raudgirio giria (DVD)	Kelmės raj.
47. Pranas Žiauberis	Partizanas. Kęstučio apygarda (DVD)	Kelmės raj.
48. Filomena Karaliūtė-Mikelionienė	Ryšininkė, rėmėja. DKA ir Dainavos apygarda. Norilsko sukilimo dalyvė (6-oji moterų zona)	N. Vilnia
49. Deiva Mikelionytė	Liudininkė.	N. Vilnia
50. K. A. Pečiukonis-Putinas	Partizanas, Tauro ap., Birutės rnk.	Palanga
51. Albinas Kaulakys	Liudininkas. Žmogus radęs Dulksnio archyvą	Kupiškio raj.
52. Ona Kaulakienė-Žukauskaitė	Liudininkė. Algimanto ap., Andrioniškio apylinkės ir Šimonių giria	Kupiškio raj.

ČESLOVO KIŠONO NUFILMUOTŲ ASMENŲ SĄRAŠAS

Vardas, pavardė	Statusas	Filmavimo vieta
1. Antanas Petrikonis	Partizanas, Dainavos apygarda	Kaunas
2. Aleksandra Atgalainytė	Ryšininkė, rėmėja. Kęstučio ap.	Raseinių raj.
3. Česlovas Laurynas	Partizanas, politinis kalinys	Raseinių raj.
4. Antanas Rinkevičius	Partizanas, Dainavos ap.	Kaunas
5. Janina Jalinskaitė-Kluonienė	Ryšininkė, rėmėja. Vyčio ap.	Kaunas
6. Leonas Laurinskas	Partizanas, Kęstučio ap.	Tauragė
7. Albertas Šaduikis	Ryšininkas, Vytauto ap.	Trakai
8. Stanislovas Kuodis	Partizanas, Vyčio ap.	Ukmergė
9. Algirdas Lisanka	Partizanas, DKA	Kėdainių raj.
10. Juozas Mauruča	Pogrindininkas, politinis kalinys	Kaunas

RENGINIAI, KURIOSE BUVO DALYVAUTA ATSTOVAUJANT LGGRT CENTRUI
BEI PARENGTA FILMUOTA IR FOTOGRAFUOTA MEDŽIAGA (2003 M.)

1. GRTD sudarytų vardynų pristatymo visuomenei iškilmės. Vilniaus rotušė, vasario 12 d.
2. Vasario 16-osios apdovanojimų iškilmės LRP. Vilnius, LRP, vasario 16 d.
3. Diskusija apie partizaniinę spaudą – renginys J. Šibailos žūties 50-mečiui paminėti. Vilnius, Čiurlionio namai, kovo 25 d.
4. Renginys „Stipriau už mirtį“ – Lietuvos inteligentų išvežimo į Štuthofą 60-mečiui paminėti. Vilnius, Rašytojų sąjunga, kovo 31 d.
5. Apdovanojimų iškilmės LRP Lietuvos partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės dienos proga. Vilnius, LRP, gegužės 18 d.
6. Iškilmingas minėjimas ir karinis paradas aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos Lietuvos partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės dienos proga. Vilnius, gegužės 18 d.
7. Memorialinio komplekso LLKS Deklaracijos signatarams pašventinimo iškilmės Mėnaičiuose. Radviliškio rajonas, gegužės 24 d.
8. Išvyka į Lietuvos–Lenkijos pasienio ruožą ir filmuotos medžiagos „Geležinė uždanga“ parengimas. Lazdijų, Vilkaviškio raj., gegužės 28 d.
9. Renginys LGGRT centro kiemyje Gedulo ir Vilties, okupacijos ir genocido dienai pažymėti. Vilnius, birželio 13 d.
10. Moksleivių pažintinės vasaros stovyklos „Prisikėlimo apygarda“ uždarymo iškilmės. Radviliškis, birželio 28 d.

11. Obelių šilo kautynių metinių pažymėjimas ir LGGRT centro tipinio ženkle pašventinimo iškilmės Obelių šile. Rokiškio rajonas, liepos 12 d.
12. LGGRT centro kilnojamosios parodos atidarymo iškilmės Talino Okupacijų muziejuje. Estija, rugsėjo 23–26 d.
13. Algirdo Vokietaičio „Raštų“ pristatymas LKK akademijoje. Kaunas, spalio 2 d.
14. Ambasadorių klubo renginys „Siberia“. Vilnius, KGB rūmai, spalio 16 d.
15. Apdovanojimų iškilmės LRP Lietuvos karių dienos proga. Vilnius, lapkričio 23 d.
16. GAM kilnojamos parodos, skirtos Dainavos apygardos susikūrimo metinėms pažymėti, atidarymas. Varėna, lapkričio 28 d.
17. Obelių kraštotyros ir rezistencijos muziejaus 5-mečio paminėjimas. Rokiškio raj., Obeliai, gruodžio 10 d.

PARENGTI STRAIPSNIAI

1. „Jūros srities štabo žūtis“ – straipsnis 50-osioms Antano Bakšio-Klajūno, Elenos Gendrolytės-Balandos ir Jurkūno-Valero žūtis metinėms paminėti.
2. „Danielius Vaitelis-Briedis – Vyčio apygardos vadas“ – straipsnis D. Vaitelio žūtis 55-osioms metinėms paminėti.
3. „Tauro apygardos Žalgirio rinktinės vado Vinco Štrimo-Šturmo žūtis 55-osios metinės“
4. „Moksleivių stovykla Estijoje“ – straipsnis apie tarptautinę sukarintą moksleivių vasaros stovyklą Estijoje.
5. „Pokario istorijos tyrinėtojas“ – straipsnis apie paieškininką Česlovą Kišoną.

DALYVAUTA LAIDOSE

1. LTV laida „Labas rytas“.
2. Žinių radijo laida apie „Pokario istorija jaunimui“ ir „Gyvosios atminties“ programas.
3. Lietuvos radijo laida „Ryto garsai“ – apie tyrimą dėl rezistentų palaikų, užkastų buvusiam Ukmergės NKVD kieme.

BENDRADARBIAVIMAS SU KITAIŠ LGGRT CENTRO PADALINIAIS IR PROGRAMOMIS

1. Genocido ir rezistencijos tyrimų departamentas – dalyvauta konferencijoje „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinių režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“ Konferencijos metu parengta 10 valandų filmuotos medžiagos. Visa

filmuota medžiaga perrašyta iš Hi-8 į VHS formatus, apipavidalinta, aprašyta ir perduota GRT. Bendradarbiavimas rengiant atlasą „Lietuvos partizanų kovų ir žūties vietos“.

2. Genocido aukų muziejus – į muziejaus fondus perduotos identifikuotos istorinės fotografijos, muziejiniai eksponatai. Aprašyti ir perduoti negatyvai, kontaktiniai atspaudai bei fotonuotraukos iš renginių, kuriuose dalyvavo LGGRT centro darbuotojai. Identifikuotos jau GAM fonduose esančios istorinės fotonuotraukos. Nufilmuotos GAM ekspozicijos atidarymo išskilmės Taline. Bendradarbiavimas rengiant partizanų fotografijų albumą – GAM fondų peržiūra, nuotraukų atranka, identifikacija, raštiškos pastabos dėl nuotraukų būklės.
3. Specialiųjų tyrimų skyrius – dalyvauta bendrose komandiruotėse vykdant palaikų paieškas bei filmuojant agentų-smogikų parodymus. Perrašyta skyrių dominanti vaizdo medžiaga.
4. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija – pasikeitimas informacija apie dominančius asmenis.
5. Leidybos skyrius – atrinko ir pateikė rezistentų ir kitas fotografijas, iliustruojančias LGGRT centro leidinius.
6. Memorialinis departamentas:
  - a) Programa „Pokario istorija jaunimui“ – dalyvauta sukarintoje tarptautinėje moksleivių stovykloje Estijoje birželio 14 – 20 dienomis. Parengtos 3 valandos filmuotos medžiagos bei fotografuota medžiaga. Filmuota medžiaga sumontuota, aprašyta, apipavidalinta ir perduota į MD.

Tarptautinėje pažintinėje moksleivių vasaros stovykloje „Tauro apygarda“ organizuota ir kartu su Č. Kišonu įvykdyta parodomoji partizaninių archyvų paieška.

Parengta filmuota medžiaga iš tarptautinės pažintinės moksleivių vasaros stovyklos „Prisikėlimo apygarda“ uždarymo;
  - b) Programa „Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologiniai padariniai“ – dalyvauta konferencijoje „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“. Iš konferencijos parengta 12 valandų filmuotos medžiagos. Visa filmuota medžiaga perrašyta iš Hi-8 į VHS formatą, aprašyta, apipavidalinta.

Surinkta informacija apie vokiečių tautybės piliečius, kovojusius Lietuvos partizanų gretose.
  - c) Atsiminimų apie tremties ir kalnimo vietas, laisvės kovų dalyvius rinkimo programa – programos vykdytojams pateikta juos dominanti komandiruočių metu surinkta medžiaga – politinių kalinių ir tremtinių rašytiniai prisiminimai ir fotografijos.
  - d) Memorialinių vietovių ir jose pastatytų statinių programa – aprašytos bei perduotos paminklinių objektų fotografijos bei negatyvai. Vykta į bendras komandiruotes.

PROGRAMA

„SOVIETŲ IR NACIŲ OKUPACIJŲ REPRESIJŲ PSICHOLOGINIAI PADARINIAI“

Darbo kryptys	Darbo rezultatai	Pastabos
Afganistano karo veteranų tyrimas	Išanalizuoti ir apibendrinti 550 Afganistano karo veteranų duomenys.	Duomenys suvesti į kompiuterinę duomenų bazę.
	Parengta kontrolinės imties, reprezentatyvios imčiai asmenų, dalyvavusių karo veiksmuose, tyrimo metodika.	Parašyta atliktų darbų ataskaita.
	Atliktas pilotažinis kontrolinės grupės tyrimas (iširti 52 asmenys).	
	Atlikta tarpgrupinė statistinė tarnavusių Afganistane ir šią grupę atitinkančios kontrolinės grupės duomenų analizė (išanalizuoti 52 kontrolinės grupės ir 84 tarnavusių Afganistane tiriamųjų duomenys).	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarpgrupinė statistinė tarnavusių Afganistane ir šią grupę atitinkančios kontrolinės grupės duomenų analizė“.
	Atlikta kontrolinės tiriamųjų, tapčios grupei tarnavusių Afganistane, apklausa (apklausti 38 tiriamieji).	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarpgrupinė statistinė tarnavusių Afganistane ir šią grupę atitinkančios kontrolinės grupės duomenų analizė“.
	Kuriama kontrolinės imties, tapčios imčiai tarnavusių Afganistane, duomenų bazė (iš viso 90 tiriamųjų).	
Įvykdyta tarpgrupinė tarnavusių Afganistane (84 tiriamieji) ir kontrolinės imties tiriamųjų (52 tiriamieji) statistinė analizė. Nagrinėti patirtų trauminių įvykių ypatumai ir dalyvavimo kare psichologiniai padariniai.		

Darbo kryptys	Darbo rezultatai	Pastabos
	Atliktas 14 kontrolinės imties asmenų, nedalyvavusių karo veiksmuose, trauminės rizikos ir apsauginių veiksnių tyrimas. Kuriama kontrolinės imties, tapačios imčiai tarnavusių Afganistane, duomenų bazė (iš viso 104 tiriamieji).	
	Įvykdyta tarpgrupinė analizė tarnavusių Afganistane (84 tiriamieji) ir kontrolinės imties tiriamųjų (52 asmenys). Nagrinėti apsauginių veiksnių ypatumai, jų sąryšis su potraumine simptomatika.	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarpgrupinė statistinė tarnavusių Afganistane ir šią grupę atitinkančios kontrolinės grupės duomenų analizė: apsauginių veiksnių analizė, jų sąryšis su potraumine simptomatika“.
	Sukurta duomenų bazė, karinę tarnybą atlikusių asmenų gyvenimą įtakojančių psichinių veiksnių psichodiagnostinių rodiklių analizei.	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarnavusių Afganistane asmenų psichologinio traumatizmo veiksnių įvertinimo aspektai“.
	Apdoroti 37 tarnavusių Afganistane vyrų duomenys.	
	Įvertinti tarnavusių Afganistane vyrų asmeninio gyvenimo ir vidinės darnos jausmo aspektai (iš viso 137 tiriamieji).	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarnavusių Afganistane vyrų asmeninio gyvenimo ir vidinės darnos jausmo įvertinimo aspektai“.
	Suvesta 27 Afganistane tarnavusių vyrų klausimynai.	
	Suvesta 12 kontrolinės grupės vyrų klausimynai.	
	Paruošta duomenų bazė dviejų tiriamųjų grupių – tarnavusių Afganistane (ir kitur kontrolinė) rezultatų skaičiavimui ir lyginimui.	

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Darbo rezultatai	Pastabos
	Tarnavusių Afganistane vyrų ir kontrolinės grupės vyrų asmeninio gyvenimo įvertinimo palyginamieji aspektai.	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Tarnavusių Afganistane ir kontrolinės grupės vyrų asmeninio gyvenimo įvertinimo palyginamieji aspektai“.
	Paruošta 268 tyrimo dalyvių duomenų bazė (174 – tarnavusių Afganistane ir 94 – kontrolinės grupės vyrų), atliktas palyginimas.	
	Apibendrintų duomenų palyginimas – karo trauma: Afganistano karo sąlygų tyrimas.	Parašyta atliktų darbų ataskaita „Karo trauma: Afganistano karo dalyvių tyrimas“.
Nuo sovietų ir nacių okupacijų nukentėjusių tyrimas	Parengta kontrolinės grupės apklausos paštu procedūra bei psichodiagnostinis klausimynas.	
	Apdoroti paštu gaunami tiriamųjų duomenys (viso 200 tiriamųjų). Atlikta tarpgrupinė statistinė skirtingais būdais gautų duomenų analizė.	Parašyta atliktų darbų ataskaita: Tyrimo projekto „Sovietų ir nacių okupacijų psichologiniai padariniai“ paštu ir interviu gautų duomenų palyginamoji analizė.
	Atlikta 200 kontrolinės grupės asmenų apklausa paštu.	
	Apdoroti kontrolinės grupės paštu gauti pradiniai duomenys (iš viso 40 tiriamųjų).	
	Apdoroti 100 tiriamųjų priklausančių nukentėjusių grupei duomenys. Atlikta preliminarinė tarpgrupinė statistinė ir psichologinė kontrolės ir tyrimo grupės duomenų palyginamoji analizė.	Parašyta atliktų darbų ataskaita: Tyrimo projekto „Sovietų ir nacių okupacijų psichologiniai padariniai“ paštu gautų duomenų palyginamoji analizė.

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Darbo rezultatai	Pastabos
	Apdoroti kontrolinės grupės paštutu gauti duomenys (iš viso 40 tiriamųjų).	
	Apdoroti 200 tiriamųjų priklausančių nukentėjusiųjų nuo represijų grupei duomenys.	
	Atlikta tarpgrupinė statistinė ir psichologinė tremtinių grupės bei kontrolinės tyrimo grupės duomenų palyginamoji analizė.	Parašyta atliktų darbų ataskaita: Tyrimo projekto „Sovietų ir nacių okupacijų psichologinės pasekmės“ eiga.
	Apdoroti 200 tiriamųjų duomenys. Atlikta statistinė tarpgrupinė duomenų analizė.	
	Atliktas tyrimas „Potrauminės simptomatikos dveoniškumo prognostinių veiksnių analizė“	
	Atliktas tyrimas ir nustatyti pagrindiniai įveikos mechanizmai bei procesai skirtingose represuotųjų grupėse.	
	Atliktas tyrimas ir įvertintas ilgalaikio traumatizmo poveikis asmenybės vidiniams resursams.	
	Atlikta nukentėjusiųjų nuo sovietų ir nacių represijų tarpgrupinė analizė.	Parašyta atliktų darbų ataskaita: Tyrimo projekto „Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologinės pasekmės“ skirtingo pobūdžio ir intensyvumo represijas patyrusių asmenų tarpgrupinė analizė.
	Atliktas tyrimas: ilgalaikių sunkių traumų tarpkultūriniai proceso ir pasekmių ypatumai.	Parašyta atliktų darbų ataskaita: „Politinės represijos ir jų ilgalaikiai padariniai“.

Lentelės tęsinys

Darbo kryptys	Darbo rezultatai	Pastabos
KONFERENCIJOS		
VIII European conference on traumatic stress Berlynas, 2003 m. gegužės 22–25 d.	Parengti ir perskaityti du pranešimai apie tyrimo projektą „Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologinės pasekmės“ ir jo preliminarinius rezultatus.	Paruošti pranešimai: „Psychological Effects of political repressions During the Soviet occupation in Lithuania“ (D. Gailienė) „Long-term psychological effects of political imprisonment in Lithuania“ (E. Kazlauskas).
Parengta tarptautinė mokslinė konferencija „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“, Vilnius, 2003 m. spalio 22–24 d.	Panaudojant tyrimo projekto „Sovietų ir nacių okupacijų represijų psichologinės pasekmės“ duomenys paruošti ir perskaityti 4 pranešimai.	Pranešimai: „Praktinė pagalba traumų aukoms: pagrindiniai principai ir naujausi pagalbos modeliai“, „Penkiasdešimt metų: ar gali traumų padariniai būti ilgalaikiai?“ (D. Gailienė). „Politinių represijų aukos Lietuvoje: psichologinio tyrimo rezultatai“ (E. Kazlauskas). „Karo trauma: Afganistano karo dalyvių tyrimas“ (V. Domanskaitė-Gota).

MEMORIALINIŲ VIETOVIŲ IR JOSE PASTATYTŲ STATINIŲ PROGRAMA

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Vietovės ir paminklai	Įvykių ir laidojimo vietovių sąrašas	LPKTS tarybos pirmininkui A. Lukšai: – paruoštas vietovių sąrašas Raseinių rajone. – papildytas vietovių sąrašas Elektrėnų, Kaišiadorių, Širvintų ir Trakų r. Iš LPKTS tarybos pirmininko A. Lukšos gauta ir sutvarkyta medžiaga: – apie vietas ir statinius VČA ir AA Panevėžio m., Anykščių, Biržų, Kėdainių, Kupiškio, Panevėžio, Pasvalio ir Ukmergės r. – apie vietas ir statinius Žemaičių apygardoje.

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
		<p>Paruošta vietovių, susijusių su partizaniniu judėjimu medžiaga I atlaso daliai „Dainavos apygarda“, II atlaso daliai „Didžiosios Kovos apygarda“ bei III atlaso daliai „Tauro apygarda“. Atrinktos paminklų nuotraukos pagal paruoštas AP šiose apygardose.</p> <p>Paruošta medžiaga KVAD KPC dėl vietovių, esančių Raseinių r. (15 objektų) ir statinių Marijampolės m. (1 objektas) įtraukimo į LR NKVR.</p> <p>Paruošta medžiaga Kaišiadorių, Širvintų, Prienų ir Raseinių savivaldybėms dėl vietovių, vietinius NKVR – 84 objektai.</p> <p>Inventorizuota, lokalizuota 60 vietovių ir 12 statinių Ukmergės r. Nufotografuota ir apmatuota 61 paminklas pastatytas šiose vietovėse.</p> <p>Inventorizuota, lokalizuota 25 vietovių ir statinių Jurbarko, Kėdainių, Pagėgių, Prienų, Raseinių ir Tauragės r. Nufotografuoti paminklai pastatyti šiose vietovėse.</p> <p>Sutvarkyta ir suvesta į kompiuterį medžiaga apie vietas ir statinius:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Latvijoje – 22; – Akmenės, Joniškio, Kėdainių, Radviliškio ir Šiaulių rajonuose – 33; – Ukmergės r. – 39. <p>Baigta tikslinti istorinė-archyvinė pažyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apie Daujėnų valsčiaus žuvusius partizanus; – apie Biržų žvyrduobėse užkastus Biržų apylinkėse žuvusius partizanus; – baigiama koreguoti istorinė-archyvinė pažyma apie Kamajuose užkastus partizanus dėl šių partizanų įamžinimo. <p>Pažintinėms vasaros poilsio stovykloms paruošti maršrutai lankytinų vietų susijusių su PA ir TA partizanais.</p>

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	Internetas	<p>Koreguotas jau parengtų interneto puslapiui vietovių ir statinių, esančių, Alytaus, Akmenės, Anykščių, Šilalės ir Tauragės rajonuose, sąrašas.</p> <p>Interneto puslapiui parengtas vietovių ir statinių, esančių Elektrėnų, Kaišiadorių, Prienų, Raseinių, Širvintų, Trakų r. ir Druskininkų m., sąrašas bei atrinktos tose vietovėse pastatytų paminklų nuotraukos: vietovių – 295, statinių – 62.</p>
	Neplanuoti darbai	<p>Parengta medžiaga Šiaulių miesto savivaldybės vyr. architekto tarybai dėl partizano V. Girdėno palaidojimo vietos.</p> <p>Parengta medžiaga Šilalės r. merui dėl partizanų žuvimo vietos Buišių k., Šilalės r. įtraukimo į vietinį NKVR.</p> <p>Sudarytos darbo grupės iš Valstybinės paminklosaugos komisijos, KVAD, KPC ir LGGRTC atstovų ir parengtas protokolas „Dėl vietovių, susijusių su Lietuvos gyventojų genocidu ir rezistenciniu judėjimu, įtraukimo į LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą“.</p> <p>Patvirtintas Memorialinių vietovių ir statinių, susijusių su Lietuvos gyventojų genocidu ir pasipriešinimu sovietinei okupacijai skirstymas.</p> <p>Atrinktos paminklų, pastatytų žuvusių partizanų atminimui, nuotraukos GAM dėl jų eksponavimo Vilniaus mokyklose.</p> <p>Pradėta dalyvauti LR Valstybinės paminklosaugos komisijos istorijos pakomisės veikloje.</p>
Publikacijos	Žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ kronika	<p>Parengti straipsniai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apie 2003 m. atmintinas partizaninio karo datas; – apie Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio įkūrimo (1949 m. vasario mėn.) atminimo įamžinimo iškilmes Radviliškio rajono Minaičių kaime.

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
		<p>Toliau tęsiamas straipsnis apie Didžiosios Kovos apygardos vietas.</p> <p>Suderinti papildomi (7) straipsniai. E. Peikštenis, „Lietuvos karo pabėgėlių paminklų kompleksas Danijoje“, A. Šiušaitė „Istorija gyvena žmonėse...“, D. Rudienė „Broniaus Karbočiaus-Bitės žūties 50-ųjų metinių minėjimas Panevėžyje“, E. Gelumauskas, „Tarptautinė konferencija „Sugrąžinti vardai“ Nižnij Tagile“, V. Molienė „Obelių Šilo mūšis“, D. Žygelis „Sukarinta jaunimo stovykla Estijoje“.</p> <p>Parengtas straipsnis <i>Tremtiniui</i> apie programą.</p> <p>Parengtas straipsnis <i>Tremtiniui</i> apie žuvusius AA ir VA partizanus, užkastus Kamajuose, Rokiškio r.</p>
Atmintis	Rezistencijos dalyvių ir liudininkų apklausa	<p>Peržiūrėti iš Alytaus, Druskininkų, Elektrėnų, Kauno, Kėdainių, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Šalčininkų, Širvintų, Tauragės, Ukmergės Utenos ir Vilniaus apskr. gauti prisiminimai – 680.</p> <p>Parengti papildomi klausimai 226 apklausiamiesiems (gauti 177 atsakymai).</p>
	Atmintinos datos	<p>Parengti kalendoriai S. Staniškio 50-ųjų žuvimo metinių ir J. Čėponio 55-ųjų žuvimo metinių minėjimui.</p> <p>Parengti straipsniai iš įvairių šaltinių lankstinukams: D. Vaitelio ir A. Vaitelienės 90-ųjų gimimo metinių minėjimui ir paminklinės kompozicijos Kiauneliškio mūšio atidengimui.</p> <p>Kalendorių ir lankstinukų rengimo koordinavimas pagal 2003 m. atmintinas datas žuvimo metinių minėjimui (22) bei atminimo ženklo Obelių šilo mūšio atidengimui paminėti.</p> <p>Kalendoriai atiduoti eksponuoti Alytaus, Raseinių, Jurbarko, Kelmės, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Prienų, Šakių ir Vilkaviškio muziejams, mokykloms ir savivaldybėms.</p> <p>Koreguotos 2004 m. atmintinos datos.</p>

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	Internetas	Aptartas „Karių kapų Lietuvoje“ programos pri- taikymas internetui. Pagal šią programą peržiūrėta ir koreguota žuvu- sių partizanų biografijos (A–R raidės) – 460.
	Neplanuoti darbai	LR seimo nariui A.N. Stasiškiui parengta istori- nė–archyvinė medžiaga apie partizanus, žuvusius Seredžiaus sen., Jurbarko r. LLKS KA vadui V. Meškauskui parengta istorinė– archyvinė medžiaga apie partizanus, žuvusius Šim- kaičių sen., Jurbarko r. Plungės r. administratoriui parengta istorinė–ar- chyvinė medžiaga apie Plungės NKVD pastate ka- lintus, tardytus ir nukankintus Lietuvos piliečius. LTV paruoštas temų ciklas „Partizaninio karo pa- baiga“. Dalyvauta rengiant knygos „Lietuvos gyventojų ge- nocidas 1944–1947, K–S“ pristatymo vakarą „Pri- simink mano vardą“ Vilniaus miesto Rotušėje 2003 m. vasario 12 d.

PROGRAMA

„POKARIO ISTORIJA JAUNIMUI“

Kryptys	Atlikti darbai	Darbo rezultatai
Tarptautinė vasaros stovykla „Prisikėlimo apygarda“, Šiauliai, birželio 21–29 d.	Atlikta vadovų paieška, bendradar- biaujama su Ateitininkų sendraugių sajunga. Kontaktuota su Latvijos okupacijos muziejumi ir Krooni klubi atstovais dėl bendradarbiavimo.	Atrinkti dalyviai stovyklai. Stovykloje dalyvavo 46 mokslei- viai (30 iš Lietuvos, 8 iš Estijos ir 8 iš Latvijos). Stovyklai vadovavo Ateitininkų sendraugių sąjungos vadovai.
Vasaros stovykla „Tauro apygarda“, Marijampolė, liepos 14–22 d.	Stovyklos programos koordinavi- mas. Stovyklos metu praversti renginiai: rašinių pristatymai, tremtis, ekskur- sija, užduotis mieste, stovyklos įver- tinimas.	Stovykloje dalyvavo 38 mokslei- viai (29 iš Lietuvos, 9 iš Lenki- jos).

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti darbai	Darbo rezultatai
Vasaros stovykla Estijoje	Atlikta atranka 10 dalyvių. Kontaktuota su Krooni klubi dėl organizacinių klausimų.	5 jaunieji skautai ir 5 jaunieji šauliai dalyvavo Krooni klubi stovykloje birželio 16–21 d.
Respublikinis rašinių konkursas „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija“	Moksleivių rašinių registravimas kompiuteryje (155). Pasiruošiamieji darbai finaliniam turui: ištraukų parinkimas iš nugalėtojų sąrašų.	Dalyvavimas respublikinio rašinių konkurso „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija“ finaliniame ture.
Kalendoriai	Parengtas tekstas apie V. Montvydą-Žemaitį bei susitarta su Žemaičių vyskupystės muziejaus direktoriumi dėl minėjimo. Iš įvairių šaltinių surinkta medžiaga ir parengtas tekstas apie J. Šomką-Čerčilį. Parengta dalis informacijos apie K. Bajerčių-Garibaldį 100-osioms gimimo metinėms.	Parengtas kalendorius V. Montvydo-Žemaičio 50-osioms žuvimo metinėms. Parengtas kalendorius J. Šomkos-Čerčilio 50-osioms žuvimo metinėms. Parengta dalis informacijos kalendoriui K. Bajerčiaus-Garibaldžio 100-osioms gimimo metinėms.
2003/2004 m. konkursas	Išplėstas 2003/2004 m. konkursas, pildyti konkurso nuostatai. Informacinio plakato teksto ir koncepcijos parengimas. Kontaktavimas su ŠMM atstovu dėl konkurso nuostatų sklaidos. Mokytojų bei mokinių konsultacija telefonu bei elektroniniu paštu dėl atskirų konkurso klausimų.	Parengtas galutinis 2003/2004 m. konkurso nuostatų variantas. Konkurso nuostatai išplatinti 723 Lietuvos mokykloms elektroniniu paštu. Pagrindinė konkurso nuostatų sklaida vyko per ŠMM: jie nuostatus bei plakatus išsiuntinėjo per švietimo skyrius. Nuolatinė mokytojų ir mokinių konsultacija dėl atskirų konkurso klausimų.

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti darbai	Darbo rezultatai
Rašinių duomenų bazė	Buvo sukurta duomenų bazė 1999–2002 m. rašinių konkurso rašiniams registruoti, suvesti 269 rašiniai.	Į 1999–2002 m. duomenų bazę buvo suvesti 269 rašiniai, sudaryti jų aprašai
Renginiai		<p>Pristatyta programa „Pokario istorija jaunimui“ Alytaus m. A. Ramanausko-Vanago mokyklos moksleiviams.</p> <p>Dalyvauta A. Ramanausko-Vanago 85-ųjų gimimo metinių paminėjimo renginiuose Alytuje.</p> <p>Dalyvauta LGGRTC renginyje „Prisimink mano vardą“.</p> <p>Dalyvauta diskusijoje Čiurlionio namuose apie pokario spaudą.</p> <p>Dalyvauta birželio 14-osios minėjime LGGRTC kiemelyje.</p> <p>Dalyvauta tarptautinėje konferencijoje „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“.</p> <p>Dalyvauta pilietinėje Lietuvos moksleivių ir mokytojų akcijoje „Siena“.</p>
Edukacinė programa GAM	<p>Įsakymo dėl darbo grupės sudarymo rengimas.</p> <p>Dalyvavimas darbo grupės susitikime.</p>	Parengtas pirminis edukacinės programos variantas.
Fondo „Krzyzowa“ seminaras balandžio 23–26 d.	Kontaktavimas su fondo „Krzyzowa“ atstovais dėl galimybės dalyvauti seminare ir pristatyti LGGRTC vykdomą programą „Pokario istorija jaunimui“.	Dalyvauta fondo „Krzyzowa“ organizuotame seminare ir pristatyta programa „Pokario istorija jaunimui“.

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti darbai	Darbo rezultatai
Programos „Pokario istorija jaunimui“ populiarinimas bei plėtotė	Parengti tekstai straipsniams žurnale „Genocidas ir rezistencija“. Klausimų apie pokario laikotarpį sudarymas. Parengtas tekstas bei koncepcija informacinei knygutei.	Straipsniai žurnalui „Genocidas ir rezistencija“ apie 2002 m. ir 2003 m. organizuotas vasaros stovyklas. Parengtas 27 klausimų testas internetiniam puslapiui apie programą „Pokario istorija jaunimui“. Bendradarbiaujant su KAM išleista 500 egzempliorių knygučių apie programą „Pokario istorija jaunimui“ lietuvių kalba.
2004 m. vasaros stovyklos	Mobilios ir stacionarios stovyklų koncepcijų kūrimas. Maršrutų mobiliam stovyklai „Minaičiai, 2004“ sudarymas pagal istorinę medžiagą. Susitikimas su Minaičių mokyklos direktoriumi dėl stovyklos dalyvių apgyvendinimo bei maitinimo mokyklos teritorijoje. Susitikimas su Lietuvos šaulių sąjungos atstovu kpt. V. Balandžiu. Atlikta vadovų paieška, parengtos anketos kandidatams į vadovus.	2004 m. numatytos dvi vasaros stovyklos: mobili „Minaičiai 2004“ ir stacionari „Vyčio apygarda“.

ATSIMINIMŲ RINKIMO APIE TREMTIES IR KALINIMO VIETAS, LAISVĖS KOVŲ DALYVIUS
PROGRAMA

Darbo kryptys	Atlikti darbai
Darbas su rankraščiais	Peržiūrėta 1217 rankraščių, gautų iš Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apskričių rajonų.
Papildomų klausimų rašymas ir siuntimas respondentams	Papildomi klausimai surašyti 940 rankraščių, į Klaipėdos apskr. išsiųsti 325 papildomų klausimų komplektai. Gauti 109 atsakymai suregistruoti, išdėlioti į aplankus.

Darbo kryptys	Atlikti darbai
Darbas su nuotraukomis	Peržiūrėta, atrinkta ir suregistruota 351 nuotr. iš Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apskričių rajonų.
Duomenų apie sovietinius lagerius paieška	Peržiūrėtos ir atrinktos 65 internetinės informacijos svetainės. Renkama, registruojama ir analizuojama mokslinė, publicistinė ir memuarinė literatūra, žemėlapiai, schemas, dokumentų rinkiniai ir kt. Peržiūrėta „Gyvosios atminties“ programos vykdymo metu surinkta memuarinė buv. politinių kalinių pateikta medžiaga. Išstudijuota įvykusių ekspedicijų į lietuvių tremties ir kalinimo vietas Sovietų Sąjungoje metu sukaupta informacinė medžiaga.
Parengta	Istorinė pažyma apie Karagandos sr. lagerius – Karlagą, Steplagą, Spaską ir Balchašą. Lankstinukas apie partizanų vadą Vaclovą Ivanauską-Vytenį, skirtas 80-sioms gimimo metinėms. Lankstinukas apie partizaninio judėjimo dalyvį Konstantiną Bajerčių-Garibaldį, skirtas 100-osioms gimimo metinėms. Straipsniai bei žinutės žurnalui „Genocidas ir rezistencija“ bei „Tremtinys“ apie tarptautinę konferenciją „Sugrąžinti vardai“ N. Tagile. Papildomas „Lietuvos gyventojų tremties ir kalinimo vietas Sovietų Sąjungoje“ žemėlapyje nepažymėtų sovietinių lagerių, kuriuose (1940–1988 m.) kalėjo lietuviai sąrašas (102 pavadinimai). Kompiuterinės duomenų kaupimo ir informacijos paieškos programos apie „Lietuvių kalinimo vietas SSRS“ projektas.
Dalyvauta renginiuose ir išvykose:	Gedulo ir Vilties dienos minėjime (06 14); Norilsko sukilimo 50-mečio minėjime Rygoje (09 20); K.Bajerčiaus-Garibaldžio 100-ųjų gimimo metinių minėjime Alytuje (12 06). Vaikų vasaros stovyklose Radviliškyje (06 24) ir Marijampolėje (07 15). Praktiniuose seminaruose Telšiuose, Plungėje ir Klaipėdoje (12 09–10). Tarptautinėse mokslinėse konferencijose: „Sugrąžinti vardai..“ (N. Tagilas), „Baltijos laisvė. Vakarų požiūris“, „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“, „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“
Vyko susirašinėjimas	Su visuomeninėmis, politinių kalinių ir tremtinių organizacijomis ir pavieniais asmenimis, paprastuoju ir elektroniniu paštu.
Bendravimas su politiniais kaliniais	Atvykusių interesantų priėmimas darbo vietoje, pokalbiai, konsultacijos telefonu.

ATSIMINIMŲ RINKIMO APIE TREMTIES IR KALINIMO VIETAS, LAISVĖS KOVŲ DALYVIUS
PROGRAMA

TREMTIES VIETOS

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Atsiminimų rinkimo organizavimas	<p>Gautos atsakymų siuntos iš rajonų (savivaldybių merams siųsti raštai dėl organizacinės paramos atsiminimų rinkimo darbuose, nuolat bendrauta su koordinatoriais, stebėta darbų eiga, teikti darbiniai pasiūlymai, rašytos negautų atsakymų suvestinės, siųstos sąrašų ir atmintinių faksogramos).</p> <p>Patikrintos gautos atsakymų siuntos iš įvairių rajonų.</p> <p>Bendradarbiauta su koordinatoriais iš Alytaus, Anykščių, Kretingos, Panevėžio, Palangos, Rokiškio, Skuodo, Šilutės Druskininkų, Lazdijų, Kazlų Rūdos, Kalvarijos, Molėtų, Šakių, Vilkaviškio, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Utenos, Ignalinos, Zarasų, Tauragės, Telšių, Plungės, Mažeikių dėl renkamos medžiagos pristatymo.</p> <p>Bendrauta su buvusiais tremtiniais, kaliniais bei jų artimaisiais asmeniškai ir telefonu, aiškinta, kaip atsakyti į klausimus, atsakinėta į paklausimus, išklaudyti pasakojimai, daryti įrašai, teikta informacija ir kt.</p>	<p>Atsakymų siuntas atvežė ir atskaitė Alytaus, Utenos, Marijampolės, Tauragės apskričių rajonai. Iš Telšių apskrities nepilnai atskaitė Plungės ir Telšių m. koordinatoriai; papildomai gauta rankraščių iš Vilkaviškio, Rokiškio, Biržų, Kupiškio ir Lazdijų.</p> <p>Gauti darbai sutikrinti pagal rajonams skirtas suvestines, surašyti registracijos kodai, dalis Telšių, Plungės ir Tauragės darbų sujungta su rankraščiais ir išskirstyta pagal nustatytas tremties vietas.</p> <p>Skambinta į 30 rajonų ir miestų.</p> <p>Apsilankė 51 asmuo. Padovanoti žemėlapiai, planai, nuotraukos, keletas knygų, iš tremties ir kalinimo laikų išlikę laiškai, daiktai, meniški rankdarbiai ir kt. Gauta išsamių tremties vietų aprašymų.</p>

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	Išsiųstos anketos ir klausimynai su lydraščiais nedalyvavusiems Programe – vėliau atsiliepusiems tremtiniams.	Išsiųsti klausimynai apie 30 asmenų. Gauti atsakymai apie naujas ir jau žinomas tremties vietas, dokumentai, schemas, planai, duomenys apie partizanus (perduota Archyviniam vardynų skyriui).
	Išsiųsta paštu papildomi klausimai buvusiems tremtiniams į Klaipėdos miestą ir Klaipėdos apskrities rajonus, atlikti paruošiamieji darbai (papildomi klausimai surašyti 2002 m.).	Išsiųsta 794 laiškai. Sukomplektuota į vokus klausimynai, papildomi klausimai tekstui ir nuotraukoms, dalinės rankraščių kopijos (studentų pagalba).
	Išsiųsta paštu papildomi klausimai buvusiems tremtiniams į Panevėžio miestą ir Panevėžio apskrities rajonus.	Išsiųsta 1075 laiškai. Sukomplektuota į vokus klausimynai, papildomi klausimai tekstui ir rankraščių kopijos (studentų pagalba).
	Pakartotinai organizuota Klaipėdos ir Telšių miestuose nebaigta buvusių represuotų asmenų (1050 žm.) apklausa.	Parašyti raštai Klaipėdos ir Telšių savivaldybėms.
	Papildytas ir pagal adresus paruoštas Klaipėdos miesto apklausiamų asmenų sąrašas.	Sudarytas 550 asmenų sąrašas, duomenys faksograma išsiųsti koordinatoriams.
	Išsiųsta į Klaipėdą ir Telšius reikiama kiekiu asmens anketų, klausimynų ir atmintinių.	Paruošta ir išsiųsta 1050 komplektų klausimynų (iš viso apie 5500 vnt.)
	2003 12 09–10 praversti seminarai Telšių ir Klaipėdos koordinatoriams ir atsiminimų rinkėjams.	Atnaujintos rinkėjų žinios, priminti dažniausiai pasitaikantys atsiminimų rinkimo trūkumai. Perduotos naujai parengtos atmintinės, mokyklų bibliotekoms padovanotos atrinktos knygos.

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	Parašyti ir išsiųsti netipiniai laišakai ir papildomi klausimai rankraščiams į įvairius rajonus (Klaipėdos, Kupiškio, Biržų, Skuodo, Plungės, Pasvalio, Panevėžio, Rokiškio, Vilkaviškio, t. t.).	Išsiųsta apie 160 laiškų.
Gaunamos medžiagos tvarkymas	Analizuoti atvežti iš įvairių rajonų atsakymai į papildomus klausimus.	Sutvarkyta 550 rankraščių, atsakymai sujungti su rankraščiais, nustatytos tremties vietos, rankraščiai išskirstyti pagal tremties vietų pavadinimus.
	Patikrintos atvežtos atsakymų siuntos.	Gauti darbai suderinti su rajonų papildomų klausimų suvestinėmis, ant gautų atsakymų surašyti registracijos kodai, dalis atsakymų (iš Plungės, Telšių, Tauragės) sujungti su pirminiais rankraščiais ir išskirstyti pagal tremties vietas.
	Gauta apie 670 atsakymų paštu į papildomus klausimus iš Klaipėdos ir Panevėžio apskričių miestų bei rajonų.	Atsakymai sujungti su rankraščiais ir išskirstyti pagal tremties vietas (70 laiškų dar neskaityta).
Papildomų klausimų rašymas neinformatyviems rankraščiams	Atrinkti rankraščiai gauti iš Panevėžio apskrities papildomų klausimų rašymui.	Atrinkta apie 1300 neinformatyvių rankraščių.
	Surašyti papildomi klausimai neinformatyviems rankraščiams, gautiems iš Panevėžio apskrities miestų ir rajonų.	Surašyti papildomi klausimai 1075 rankraščiams.
	Patikrinta rankraščiams surašytų papildomų klausimų kokybė (tikrinti R. Rečiūnaitės, R. Sidorenkienės, J. Matulienės, D. Neštarienės, D. Stasiūnaitės, G. Raudonytės darbai).	Patikrinta apie 500 darbų.

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Neplaninis darbas	Mokyti nauji darbuotojai analizuoti rankraščius ir rašyti papildomus klausimus informacijos papildymui.	Apmokyti 6 žmonės.
	Parašyta informacinė žinutė į „Tremtinį“.	Išspausdinta žinutė.
	Parašyta nauja tremties klausimyno forma antrinei apklausai.	Paruoštas klausimynas.
	I–II ketvirtyje priimti praktikai studentai iš Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto (nuo vasario 12 d.)	Studentai supažindinti su sukaupta informacija apie tremties vietas, tremties vietų geografija.
	Atliktas darbas su žemėlapiais: suklijuotos rastos nukopijuotų žemėlapių dalys; nukopijuoti ir suklijuoti naujai gauti žemėlapiai; žemėlapiai suskirstyti pagal tremties sritis ir kraštus, sudaryti kiekvienos srities ir krašto turimų žemėlapių apyrašai; žemėlapiams suteikti kodai, viskas sukomplektuota į atitinkamus aplankus.	Sutvarkyti seni žemėlapiai, įsigyta naujų žemėlapių, žemėlapiai susisteminti ir pritaikyti patogiam naudojimui.
	Sutvarkytos studentų praktikos ataskaitos.	Parašyti penki raštai.
	Parašyti padėkos raštai dėl darbų užbaigimo į Alytaus, Mažeikių, Utenos, Lazdijų ir Marijampolės savivaldybes.	Parašyti penki raštai.
	LR seime susipažinta su informacijos kompiuterizavimo sistema, aptartos programos praktinio pritaikymo LGGRTC tikimybė.	Gauta informacija apie naujausią Seimo informacijos kaupimo ir saugojimo sistemą.
	Parašyti kompiuterizavimo programos pageidautini aspektai (pasiūlymai) duomenų įvedimui ir paieškai.	Pateikti pasiūlymai programos kompiuterizavimui (atspausdinti 4 lapai).

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	Svarstytas programos „Tremties ir kalinimo vietos“ modelis kartu su skyriaus vadove, teikti pasiūlymai Programai.	Apibendrinti pateikti pasiūlymai Programai.
	Kopijuoti dokumentai, papildomų tipinių atsakymų formos ir lydraščiai, atskirų tremties vietų planai, neinformatyvūs aprašymai, anketos, klausimynai, atmintinės ir kt.	Padaryta apie 3500 kopijų.
	Atrinkti ir sudaryti sąrašai asmenų, kuriems išsiųsti papildomi klausimai paštu, ir sąrašai asmenų, kuriems skambinta telefonu (į rajonus).	
Dalyvauta renginiuose	2003 01 12 išklaudyta mokslinė konferencija „Baltijos laisvė – Vakarų požiūris“.	
	2003 02 12 dalyvauta leidinio „Lietuvos gyventojų genocidas“ II tomo pristatyme Rotušėje.	
	2003 03 03 išklaudyta mokslinė konferencija „Lietuva ir šv. Sostas. Praeitis. Ateitis. Dabartis.“	
	2003 05 21 dalyvauta Lietuvos centrinio archyvo seminare „Audiovizualinių rinkinių, rašytinių dokumentų apskaita, apsauga, saugojimas“.	
	2003 05 15 Lietuvos Karo akademijoje dalyvauta konferencijoje J. Žemaičio paėmimo į nelaisvę 50-mečiui paminėti.	

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
	2003 06 13 išklaudytas seminaras „Tarybų Lietuvos tandemas: Sniečkus ir Paleckis. Metai ir istorija“.	
	2003 09 26 išklaudyta konferencija, skirta Lietuvos Laisvės Lygos įkūrimo 25-čiui paminėti.	
	2003 10 22–23 išklaudyta konferencija „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“.	
	2003 11 06 išklaudyta konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“	

DARBAS SU NUOTRAUKOMIS

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Gautos nuotraukos	Nuotraukos peržiūrėtos, suregistruotos, atrinktos fotografuotinos (palyginus su fototeke sukaupta medžiaga), pagal reikavimus sutvarkytos dovanojamos.	Iš viso 3014 nuotraukų: 1446 – parengtos perfotografavimui, 290 – nefotografuotinos, 1278 – dovanotos.
Nuotraukų kopijos (gautos iš pateikėjų)	Atrinktos vietoje originalų pateiktos nuotraukų kopijos ir prašyta paskolinti originalus. Taip pat kreiptasi į asmenis, kurie apie savo turimas nuotraukas ir galimybę jas paskolinti rašo anketose, ypač tų vietovių, iš kurių turime mažai (arba neturime) nuotraukų.	Išsiųsti laiškai su prašymais dėl nuotraukų originalų 109 pateikėjams (iš jų 7 asmenims registruotu paštu – kartu su gražinamomis nuotraukomis). Gauti atsakymai iš 33 asmenų (30,3%).

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Papildomi klausimai dėl nuotraukų metrikos	Klausimai rašyti asmenims, pateikusiems nuotraukas – dėl neaiškios fotografavimo vietos, metų, nufotografuotų asmenų, įvykių.	Išsiųsti 790 laiškų (375 paprastu paštu ir laiškai 415 pateikėjų komplektuoti su registruotu paštu gražinamomis nuotraukomis) su papildomais klausimais dėl 2123 nuotraukų metrikos. 76 laiškų medžiaga (siųsta paprastu ir registruotu paštu) buvo komplektuota su kitomis LGGRTC anketomis arba papildomais klausimais (Atminimo programų sk., Vardynų sk.).
Atsakymai į klausimus dėl nuotraukų	Paštu gauti atsakymai į klausimus dėl nuotraukų surašyti prie dovanotų nuotraukų arba perfotografuotų nuotraukų kopijų metrikos.	Gauti 377 (47,7%) pateikėjų atsakymai. Išanalizuoti 234 laiškai, įrašyti patikslinimai 593 nuotraukų metrikai. 143 laiškų (patikslinimai 457 nuotraukų metrikai) analizė atidėta.
Nuotraukų gražinimas pateikėjams	866 pateikėjams nuotraukos gražintos registruotu paštu, 6 – asmeniškai. Iš viso gražintos 3038 nuotraukos.	Alytaus apskritis – 45 registruoti laiškai (179 gražintos nuotraukos), Kauno – 47(136), Klaipėdos – 197 (651), Marijampolės – 36 (101), Panevėžio – 198(739), Šiaulių – 226(823), Tauragės – 10 (47), Telšių – 22(66), Utenos – 9(35), Vilniaus – 76 ir 6 atvyko asmeniškai (261).
Pateikėjų kartoteka	Gautų nuotraukų skaičius, perfotografavimas, suteikti numeriai, siunčiami ir gauti laiškai, surašyti klausimai ir/ar atsakymai nuotraukoms, datos fiksuoti nuotraukas pateikusių asmenų kartotekoje.	
Perduota GAM	Ekspوناتai gauti iš 87 pateikėjų, perduoti Genocido aukų muziejui.	Perduoti 154 ekspوناتai (nuotraukos, atvirukai, įvairūs dokumentai, raštai, pažymos ir jų kopijos, laiškai, tremtyje naudoti ir gaminti daiktai, slapto laiško rašymo kodai ir pavyzdžiai, maldos, dainos, piešiniai).

Lentelės tęsinys

Kryptys	Atlikti ir atliekami darbai	Darbo rezultatai
Suvažiavimai, konferencijos, seminarai, pasitarimai	Dalyvavimas LGGRTC ir kt. organizacijų renginiuose.	Seminaras „Audiovizualinių rinkinių (audiokasetės, videokasetės, kinofilmai, fotojuostos, fotonuotraukos, CD) apskaita, apsauga ir saugojimas“. (Organizavo Lietuvos muziejų asociacija.) Norilsko vyčių suvažiavimas. Pasitarimas dėl „Tremties ir kalinimo vietų“ programos kompiuterizavimo. Konferencija „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“. (VU ir LGGRTC renginys.) Konferencija „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m.“

ATSIMINIMŲ RINKIMO APIE TREMTIES IR KALINIMO VIETAS,
LAISVĖS KOVŲ DALYVIUS REGISTRAVIMAS

Apskritis, rajonai	Asmens anketa	Tremties vietos	Lageriai	Nusikaltimai žmoniškumui	Atmintinos vietos Lietuvoje
Vilniaus apskritis					
Vilniaus m. ir raj.	3281	942	169	712	131
Ukmergės r.	851	256	98	350	48
Švenčionių r.	198	79	25	114	16
Širvintų r.	221	86	31	117	10
Šalčininkų r.	147	54	29	92	1
Trakų r.	677	234	59	255	35
Kauno apskritis					
Kauno m.	3977	1124	245	1546	123
Kėdainių r.	693	270	63	362	33
Raseinių r.	62	12	3	19	6
Kaišiadorių r.	356	102	41	149	13
Jonavos r.	722	305	95	431	47
Prienuų r.	492	158	65	229	26
Biršonas	54	20	3	19	6

Lentelės tęsinys

Apskritis, rajonai	Asmens anketa	Tremties vietos	Lageriai	Nusikaltimai žmoniškumui	Atmintinos vietos Lietuvoje
Šiaulių apskritis					
Šiaulių m.	2				
Šiaulų r.	2				
Pakruojo r.	18	6		8	
Kelmės r.	5			1	
Radviliškio r.	3			1	
Klaipėdos apskritis					
Klaipėdos m.	22	1		1	
Palanga	2				
Kretingos r.	2				
Tauragės apskritis					
Jurbarko r.	2				
Tauragės r.	9				
Alytaus apskritis					
Varėnos r.	2				
Alytaus m.	2				
Marijampolės apskritis					
Marijampolės r.	10				
Šakių r.	5				
Vilkaviškio r.	43				
Panevėžio apskritis					
Panevėžio m.	14	2	1	3	
Biržų r.	103	64	9	14	5
Pasvalio r.	1				
Panevėžio r.	2				
Rokiškio r.	1				
Telšių aps.					
Mažeikių r.	1				
Plungės r.	2				
Utenos aps.					
Zarasų r.	1			1	
Utenos r.	1				
Visose apskrityse	11 080	3775	955	4488	497

Iš viso kompiuteryje suregistruota 20 795 anketos ir atsiminimų rankraščiai bei atlikta apie 3000 kopijų.

3 PRIEDAS

GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS

I. Organizacinė veikla.

1. Parengta užduotis projektuotojams dėl muziejaus I aukšto ekspozicinių ir kitų patalpų projekto koregavimo.
2. Užsakytos ir pagamintos lankytojų ir svečių knygos.
3. Gamybinę praktiką muziejuje atliko dvi VU Istorijos fakulteto studentės.
4. Restauruotas muziejaus pastato fasadas (iš Aukų g. pusės).
5. Suremontuota tarpuvartė vidiniame muziejaus kieme, prie buvusios šaudymo kameros.
6. Pradėti remonto ir rekonstrukcijos darbai edukacinei veiklai skirtose patalpose (audio-video salė).
7. Nutiesti nauji elektros įvadai į muziejaus patalpas.
8. Atlikti organizaciniai darbai, susiję su nuolatinių ekspozicijų įrengimu I aukšte: sudarytos sutartys su architektu, dizaineriu, susitikta su ekspozicinių baldų gamintojais, aptarti darbų terminai ir pan.

II. Rinkinių komplektavimas, tyrimas, apskaita ir apsauga.

1. Per metus rinkiniai papildyti 4355 vnt. muziejinių vertybių, iš jų 1749 vnt. pagrindinio, 2606 vnt. pagalbinio fondo. Pagal rinkinius:
  - ginkluotojo antisovietinio pasipriešinimo (P) – 482 vnt.
  - tremties (T) – 530 vnt.
  - neginkluotos rezistencijos (R) – 151 vnt.
  - represinių institucijų veiklos (K) – 83 vnt.
  - Nepriklausomos Lietuvos istorijos – 54 vnt.
  - išeivijos – 127 vnt.
  - negatyvų pagrindinis – 545 vnt.
  - daiktų – 50 vnt.
  - audio-video – 35 vnt.
  - negatyvų pagalbinis (Ng) – 2298 vnt.
2. Į pirminės apskaitos knygą (GEK) įrašyti 3868 eksponatai (iš jų 1003 – į rankraštinę knygą, 2865 – į kompiuterinę apskaitos programą).
3. Iš viso suinventorinta (rankraštinėje knygoje ir kompiuterinėje programoje) – 5804 eksponatai. Iš jų rankraštinėje knygoje – 1628 vnt., kompiuterinėje (GAMA) programoje – 4176 vnt. Iš jų pagrindinio fondo – 4824, pagalbinio – 980 vnt.
4. Į kompiuterinę apskaitos programą įvesta 222 vnt. moksliniam archyvui ir pagalbinei bibliotekai priskirtos medžiagos, identifikavus asmenis papildyti 272 nuotraukų aprašai.
5. Restauruota 138 vnt. eksponatų.
6. Nuskenuota į kompiuterinę duomenų bazę 3555 vnt. nuotraukų ir negatyvų. Iš jų: GAM duomenų bazei – 2262; MD programai „Tremties ir kalinimo vietos“ – 1293.

7. Nuskenuota LGGRTC, visuomeninių organizacijų ir privačių asmenų užsakymu – 1165 vnt. Partizanų dienos – 210; video instaliacijai vakarui apie tremtį – 165 ir kt.
8. Reprodukuotos 2297 nuotraukos (pagaminti negatyvai, atspausti kontaktiniai lapai), iš jų MD programai „Tremties ir kalnų vietos“ – 1665 vnt., GAM – 407 vnt.)
9. Skaitmeninė laikmena reprodukuotos 875 nuotraukos.
10. Tvarkytos rinkinių saugyklos. Į naujai įrengtą saugyklą pernešti raštijos, foto eksponatai, sutvarkyta biblioteka.
11. Depozito teisėmis išduoti 446 eksponatai.
12. Atliktas rinkinių patikrinimas.

III. Ekspozicijų ir parodų rengimas.

1. Parengta paroda „Karas po karo: antisovietinis ginkluotasis pasipriešinimas Lietuvoje 1944–1953 m.“ (istorinė-dokumentinė medžiaga, tekstai sumaketuoti ir atiduoti gamybai). Paroda bus eksponuojama Danijoje, Thistedo miestelyje.
2. Parengtos parodėlės ginkluoto antisovietinio pasipriešinimo dalyvių Kazimiero Pyplio, Antano Bakšio ir Vaclovo Ivanausko 80-osioms gimimo metinėms.
3. Renovuota kilnojamoji paroda apie ginkluotą antisovietinį pasipriešinimą „Mes nemirė“ (taisyti ir į anglų kalbą išversti tekstai, pagamintos informacinės lentelės). Birželio 14 d. ši paroda eksponuota tarptautinėje KROONU KLUBI surengtoje jaunimo stovykloje Estijoje, vėliau – kariniame dalinyje bei Okupacijų muziejuje Taline (atidaryta rugsėjo 25 d.)
4. Kilnojamosios parodos eksponuotos:
  - „Likimo verpetuose“ (apie Lietuvos kariuomenę) eksponuota jaunimo stovykloje Radviliškyje; Vilniaus etninės veiklos centro renginyje Kernavėje (rugpjūtis).
  - „Smurto kronika: Lietuva 1940–1941 metais“ eksponuota jaunimo stovykloje Radviliškyje; Lazdijuose (rugpjūtis).
  - „Mes nemirė“ (apie ginkluotą pasipriešinimą Lietuvoje, lietuvių k.) – Seinuose (Lenkija, kovo 11 d.); Punske (Lenkija, birželis); Varėnos kultūros centre (lapkričio 28 d.).
5. Kartu su informacinių sistemų priežiūros skyriumi parengtas CD partizanų pagerbimo dienos renginiui, įvykusiame Rotušėje; CD parodos atidarymui Estijoje.
6. Parengta dokumentacija ir išsiųsti eksponatai (11 vnt.) Bremeno Rytų Europos instituto rengiamai parodai Vengrijoje.
7. Parašyti tekstai kalendoriui „Laisvės kovų datos“ apie Antaną Baltūsi, Kazimierą Pyplių, Juozą Šibailą, Povilą Morkūną-Rimantą, Alfonsą Vabalą-Gediminą. Atrinktos ir nuskenotos iliustracijos prie šių ir Memorialinio departamento rengtų tekstų.

IV. Ryšiai su visuomene, leidyba.

1. Atnaujintos ir papildytos muziejaus internetinės svetainės Lietuvos muziejų portalo, LGGRT centro ir TRAVEL tinklalapiuose. Kas mėnesį atnaujinamas aktualijų skyrelis.
2. Išleistas naujas reklaminis muziejaus lankstukas.
3. Parengti ir platinami informaciniai lapeliai muziejaus lankytojams (pateikiama trumpa informacija, telefonai, interneto svetainių adresai); parengtas ir išplatintas per Švietimo ministeriją informacinis laiškas-kvietimas mokykloms.
4. Atlikta lankytojų apklausa, siekiant išsiaiškinti jų požiūrį į muziejaus ekspozicijas.

5. Parengtas straipsnelis žurnalui „Genocidas ir rezistencija“ apie perkeltųjų asmenų iš Lietuvos į stovyklą Danijoje Thistedo miest. (E. Peikštenis), prisidėta rengiant straipsnelius apie 2003-ųjų ir 2004-ųjų metų atmintinas datas (V. Rudienė).
6. Informacija apie muziejų pateikta, duoti interviu: Prancūzijos radijui RFI (E. Peikštenis), LTV VŠĮ „TV Vakarai“ (E. Peikštenis, dokumentinis filmas „Vilniaus požemiai“ demonstruotas gruodžio mėn.); Lietuvos radijo II programai (J. Globytė, R. Čekutis); muziejus pristatytas radijo „Znad Willi“ reportaže (spalio 27 d.).
7. Parašytas straipsnis apie antisovietinę rezistenciją Lietuvoje, muziejaus ir LGGRT centro veiklą Danijos spaudai artėjančios parodos Thistedo miestelyje proga (atidarymas 2004 m., vasarį).
8. Prisidėta organizuojant renginį Juozo Šibailos žūties 50-osioms metinėms paminėti (atrinkta partizanų spauda, pagamintos spalvotos šviesos kopijos demonstravimui).
9. Kartu su užsienio diplomatų ir verslininkų klubu bei LGGRT centru surengtas teminis vakaras apie tremtį (spalio 16 d.). Dalyvavo Italijos Respublikos ambasadorius Bernardo Ugucioni, Norvegijos Karalystės ambasadorius Kare Hauge ir kiti. Svečiai apžiūrėjo ir muziejaus ekspozicijas.
10. Kartu su LGGRTC Leidybos skyriumi parengtas leidinukas „Sibiras“ (anglų k.).
11. Su muziejaus rinkiniais susipažino 11 lankytojai, jiems pateikti 562 vnt. eksponatų, tame tarpe Davidui O'Rourke, kuriančiam dokumentinį filmą apie Lietuvos partizanus.
12. Muziejuje filmavo: telekompanija „Teleatelje-A“ iš Rusijos, filmavimo grupė iš „Deutsche Welle-TV (Vokietija), VŠĮ „TV vakarai“ (Lietuva).

V. Muziejaus lankytojai

1. Muziejaus ekspozicijas apžiūrėjo 12 248 lankytojai. Iš jų:
  - organizuotomis grupėmis – 5787 (iš jų 2940 moksleivių);
  - individualiai – 6461.
2. Pravesta ekskursijų – 378, iš jų 202 moksleiviams.
3. Pravesta edukacinių užsiėmimų – 12, juose dalyvavo – 240 žmonių.
4. Priimtos delegacijos: Baltarusijos valstybinio universiteto studentų ir dėstytojų, tarptautinių mokymų AMBER HOPE dalyvių, Lenkijos archyvų darbuotojų, NATO karininkų grupė iš Danijos, Vilniaus universiteto archyvistikos studentų, Baltijos šalių ir Rusijos restauratorių, VU surengtos tarptautinės konferencijos „Karas ir jo etninė prasmė“ dalyviai.

VI. Finansinė veikla.

Per 2003 m. už suteiktas paslaugas (bilietai, ekskursijos, ausinių ir garsajuosčių nuoma, fotografavimas ir filmavimas), GAM reklaminių bukletų, LGGRTC leidinių pardavimą gauta 49 739,5 Lt. Iš jų:

- už suteiktas paslaugas (bilietai, ekskursijos, ausinių ir garsajuosčių nuoma, fotografavimas ir filmavimas) – 32 643,0 Lt
- reklaminių GAM bukletų, atvirukų parduota – už 3098,5 Lt
- LGGRTC leidinių parduota už 13 998,0 Lt.

4 PRIEDAS

LEIDYBOS SKYRIUS

I. Suredaguoti ir išspausdinti lankstukai bei kita informacinė medžiaga kitiems Centro padaliniams

MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS

Parengti ir išleisti plakatai-kalendoriai:

1. Kazimiero Algirdo Varkalos-Žaliuko 55-osioms žūties metinėms paminėti.
2. Adolfo Ramanausko-Vanago 85-osioms gimimo metinėms paminėti
3. Juozo Šibailos-Merainio 50-osioms žūties metinėms paminėti.
4. Antano Baltūsio-Žvejo 55-osioms žūties metinėms paminėti.
5. Kazimiero Pyplio-Mažyčio 80-osioms gimimo metinėms paminėti
6. Juozo Čeponio-Tauragio, 55-osioms žūties metinėms paminėti.
7. Jūros srities štabo žūties 50-osioms metinėms paminėti.
8. Povilo Morkūno-Ežeriečio 50-osioms žūties metinėms paminėti.
9. Alfonso Vabalo-Gedimino 55-osioms žūties metinėms paminėti.
10. E. Daučiūno-Jokerio 50-osioms žūties metinėms paminėti.
11. Kvietimas-plakatas gedulo ir vilties dienai paminėti.
12. Edvardo Prancevičiaus-Vasario 50-osioms žūties metinėms paminėti.
13. Jono Aleščiko-RymantoA. 55-osioms žūties metinėms paminėti.
14. Vlodo Montvydo-Žemaičio 50-osioms žūties metinėms paminėti.
15. Jono Vilčinsko-Algirdo 50-osioms žūties metinėms paminėti.
16. Juozo Šomkos-Čerčilio Miloto 50-osioms žūties metinėms paminėti.
17. Konstantino Bajerčiaus-Garibaldžio 100-osioms gimimo metinėms paminėti.
18. Vaclovo Ivanausko-Gintauto gimimo 80-osioms metinėms paminėti.
19. Sergijaus Staniškio-Lito 50-osioms žūties metinėms paminėti.
20. Vinco Štrimo-Šturmo 55-osioms žūties metinėms paminėti.

Parengti ir išleisti lankstukai:

1. Spaudos misija: nuo sovietinio teroro iki nepriklausomybės (spalvotas).
2. Diplomai ir kvietimai moksleivių rašinių konkursui.
3. Broniaus Karbočiaus-Bitės paminėjimui.
4. Parengtas plakatas ir lankstukai renginiui *Prisimink mano vardą* (Lietuvos gyventojų genocido, II tomo pristatymui).
5. D. Vaitelio-Briedžio 55-ųjų žūties metinių minėjimui.

6. A. Bakšio-Germanto 80-ųjų gimimo metinių minėjimui.
7. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio įkūrimo paminėjimui Minaičiuose.
8. Norilsko sukilimo 50-ties metų sukakties minėjimui.
9. Obelių šilo mūšio (1945 m. liepos 13 d.) atminimo įamžinimui.
10. Prisikėlimo apygarda (anglų kalba) – jaunimo stovyklai Radviliškyje.
11. Dainyno viršelis – jaunimo stovyklai.
12. Kiauneliškio mūšiui (1945 m. kovo 11–12 d.) paminėti.
13. Parengta spaudai tarptautinės konferencijos “Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai” programa (lietuvių ir anglų kalbomis).
14. D. Vaitelio ir A. Vaitelienės 90-osioms metinėms paminėti.
15. Vaclovo Ivanausko-Vytenio, Gintauto, Henriko gimimo 80-osioms metinėms paminėti.
16. Konstantino Bajerčiaus-Garibaldžio 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

AUKŲ MUZIEJUS

Parengta 18 schemų kilnojamai parodai.

GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTUI

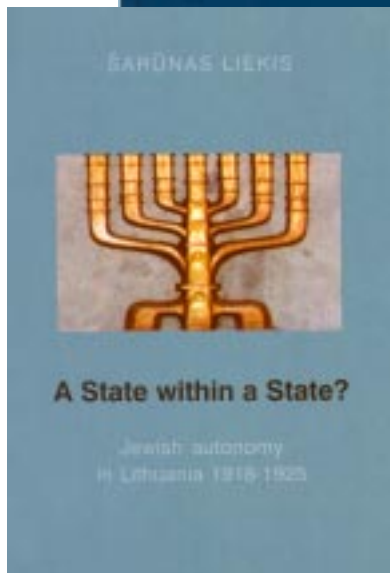
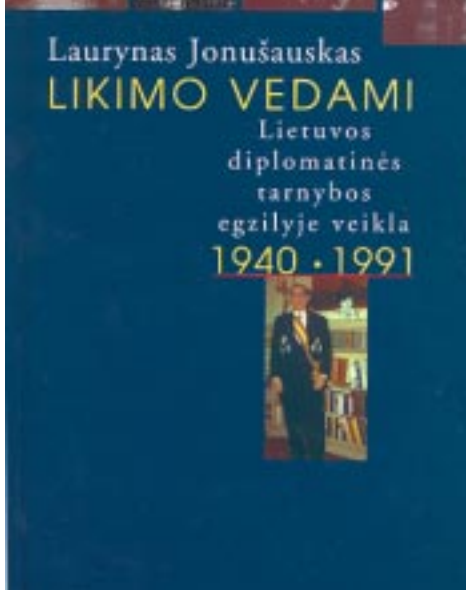
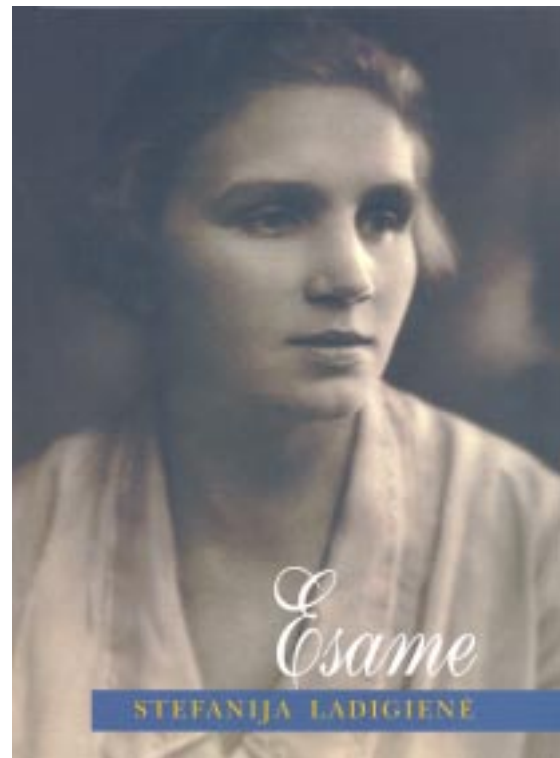
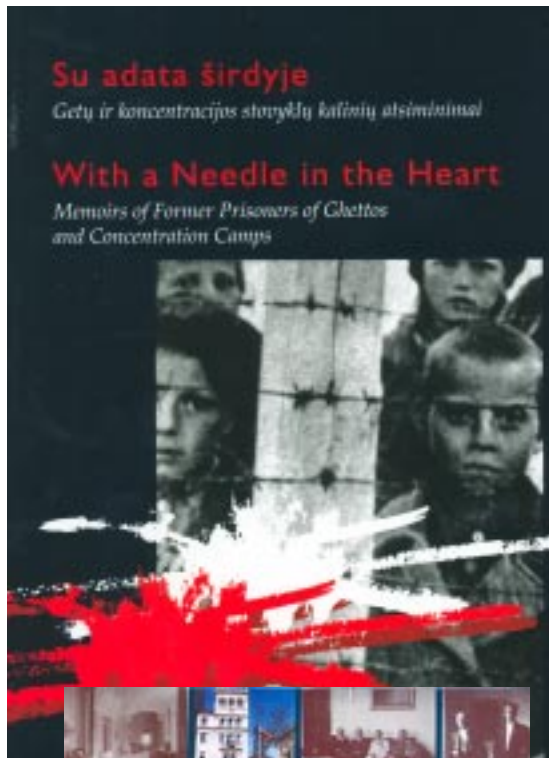
Programos (lietuvių, lenkų ir anglų kalbomis) konferencijai „Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimu metais Lietuvoje ir Lenkijoje 1944–1956 m. Antroji tarptautinė Lietuvos ir Lenkijos istorikų konferencija iš ciklo „Lietuvių ir lenkų ryšiai 1939–1989 m.“

LEIDYBOS LĖŠOS

Leidybai buvo skirta – 70 000 Lt ir 25 000 Lt gauta papildomai iš LR Vyriausybės rezervo, taip pat 52 149 Lt gauti už parduotus leidinius. Taigi iš viso: 147 149 Lt.

Iš jų:

- 11 759 Lt buvo skirti skolai padengti už 2002 m. pabaigoje išleistą leidinį Lietuvos gyventojų genocidas, t. II ;
- 100 894 Lt – 2003 m. leidiniams išleisti;
- 29 850 Lt – 2004 m. leidiniams rengti (H. Krukas. Paskutinės Lietuvos Jeruzalės dienos, albumui Istorijos ženklai veiduose;
- 4646 Lt – reklamai, renginiams, mugėms.

5 PRIEDAS

PASIPRIEŠINIMO DALYVIŲ (REZISTENTŲ) TEISIŲ KOMISIJA

2003 M. ĮVYKO 15 KOMISIJOS POSĖDŽIŲ

Iš viso svarstyta prašymų	5533
Iš jų: Kario savanorio statusui	804
Laisvės kovų dalyvio statusui	1334
Nukentėjusio asmens statusui	3395
Pripažintas statusas:	4551
Iš jų: Kario savanorio	508
Laisvės kovų dalyvio	815
Nukentėjusio asmens	3228
Nepripažintas statusas:	722
Iš jų: Kario savanorio	188
Laisvės kovų dalyvio	367
Nukentėjusio asmens	167
Svarstymas atidėtas:	260
Iš jų: Kario savanorio statusui	108
Laisvės kovų dalyvio statusui	152
Išduota pažymėjimų:	4464
Iš jų: Kario savanorio statusui	499
Laisvės kovų dalyvio statusui	845
Nukentėjusio asmens statusui	3120
Komisijos pirmininkas	
Pravedė komisijos posėdžių	15
Peržiūrėjo ir įvertino pretendentų prašymų:	2781
Iš jų: rezistentų	2693
nukentėjusių asmenų	88
Atliko ištyrimus	94
Suteikė konsultacijų:	4006
Iš jų: asmeniškai	2170
telefonu	1836
Įteikė pažymėjimų	1220
Parašė laiškų	1208

Komisijos atsakingasis sekretorius

Parengė:

Komisijos posėdžių protokolų	15
LGGRT centro generalinės direktorės įsakymus:	
dėl kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvių statusų pripažinimo ir nepripažinimo	31
dėl nukentėjusio asmens statuso pripažinimo	28
kitais klausimais	57
Pateikė svarstymui rezistentų bylų	145
Suteikė konsultacijų:	825
Iš jų: asmeniškai	155
telefonu	670
Parašė laiškų	62

6 PRIEDAS

INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS SKYRIUS

Vykdamant Informacinių sistemų priežiūros skyriaus darbo planus, 2003 m. buvo atlikti šie darbai:

1. Nuolat prižiūrima kompiuterinė technika Didžioji g. 17/1, Gedimino pr. 40 ir Aukų g. 2. Pildoma bei tikslinama Centro kompiuterinės technikos gedimų, remonto ir modernizacijos apskaitos duomenų bazė;
2. Vykdoma techninė LGGRTC kompiuterinės technikos, lokalinio tinklo priežiūra;
3. Vykdoma Telefono pokalbių stotelių „Alcatel“ (Gedimino pr. 40/1 ir Didžioji g. 17/1)) pokalbių apskaitos programos priežiūra ir kartą per mėnesį formuojamos telefoninių pokalbių ataskaitos;
4. Du kartus per mėnesį Centro kompiuteriuose vykdomi antivirusinės programos atnaujinimai;
5. Nuolat daromos rezervinės duomenų kopijos iš serverių, administracijos, Apskaitos, Specialiųjų tyrimų sk., GRT ir Memorialinio departamentų;
6. Kas ketvirtį ruošiami duomenys apie apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo įmokas ir perduodami į „Sodra“ elektroniniu paštu.

INFORMACINIŲ SISTEMŲ ANALIZĖ IR PLĖTRA

7. Užpildyta Statistikos departamento forma Informacinių technologijų panaudojimo valstybinėse įstaigose ir organizacijose 2002 m. TP-02 metinė ataskaita;
8. Koordinuojant šiuolaikinių informatikos technologijų diegimą, informacinių ir ryšių sistemų projektavimą ir plėtrą, sudarytas detalus naujos kompiuterinės technikos poreikio Centre planas, sąmata, atlikta tiekėjų apklausa ir pateiktos rekomendacijos LGGRTC gen. direktorei, pagal kurias ir buvo įsigyta nauja kompiuterinė technika;
9. Paruoštas detalus naujai įsigytos kompiuterinės technikos diegimo LGGRTC planas;
10. Atnaujinus LGGRTC kompiuterinę techniką, ir iškilus poreikiui naujai įdiegti pagrindinį serverį (OS Linux), buvo vykdomi jo derinimo darbai:
  - Naujai įdiegtas pašto serveris Senmail,
  - Servisuose Sendmail ir OpenSSH bei su jais susijusiuose paketuose aptikus pažeidimams jautrias vietas, imtasi programinių priemonių servisų saugumo užtikrinimui;
11. Atsižvelgiant į tai, kad testais buvo patvirtintas LINUX operacinės sistemos naujos RedHat 9 versijos stabilumas, buvo atnaujintas LGGRTC serveris ir maršrutizatorius, jungiantys LGGRTC lokalinį kompiuterinį tinklą su Internetu. Darbas visiškai baigtas Didžioji g. 17/1 serveryje;

12. Abu serveriai (Gedimino pr, 40 ir Didžioji g. 17/1) pervesti į naują filtravimo sistemą – IPTABLES, kuri užtikrina lakstesnę tinklo valdymą;
13. Pašto serveryje įdiegus antivirusinę Kasperskio programą, sukurtos unifikuotos elektroninio pašto dėžutės visose kompiuterizuotose Centro darbo vietose;
14. LGGRTC II rūmai prijungti prie II DSL linijos (pastatytas Linux routeris su cach'avi-mu);
15. Išaugus duomenų perdavimo srautams, buvo atlikti papildomi serverio (OS Linux) derinimo darbai;
16. Ryšium su darbuotojų iš Aukų g. 2 iškrautymu į kitas patalpas Gedimino pr. 40, organizuoti bei vykdyti telefonų perkėlimo darbai;
17. Parengta ir sudaryta sutartis su telekomu dėl ryšio spartinimo;
18. Parengtas 2004 metų planas, numatytos darbo gairės.

KOMPIUTERINIO TINKLO (LAN) ĮRANGOS DERINIMAS

19. Perkraustyta į kitas patalpas vienas muziejaus kompiuteris. Tuo pačiu išspręstas ryšio palaikymas su juo;
20. Įdiegti į lokalinį tinklą 9 nauji kompiuteriai ir 19 senų (po sukeitimų) naujais vardais;
21. Memorialiniame departamente kompiuterio tinklo kabelis pakeistas kokybiškesniu;
22. Nutiesta nauja lokalinio kompiuterinio tinklo linija (paruošta nauja kompiuterinė darbo vieta) iš Apskaitos skyriaus į sandėlį;
23. Spręsta lokalaus kompiuterinio tinklo ryšio su serveriais problema – pakeistas sugedęs tinklo šakotuvai;
24. Nutiesta nauja lokalinio kompiuterinio tinklo šaka iš ISPS skyriaus į Memorialinį departamentą;
25. Didžioji g. 17/1 pertvarkyti tinklo laidai: nebenaudojami nuimti ir sutvarkytas ryšys tarp 3-io ir 1-o aukšto;
26. Centrinė prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigai paruošta nauja kompiuterinė darbo vieta (nutiestas kompiuterinio tinklo laidas);
27. Inventorizuoti lokalinio kompiuterių tinklo šakotuvai ir maršrutizatoriai Didžiojoje g. 17/1.

DUOMENŲ BAZIŲ TVARKYMAS BEI ADMINISTRAVIMAS

28. Paruoštas nukentėjusių nuo represijų, rezistencijos dalyvių, gyvenančių Klaipėdos mieste, sąrašas pagal gyvenamąsias vietas;
29. Informacijos tikslinimui iš atsiminimų rinkimo programos „Akcija“ duomenų bazės suformuoti Panevėžio bei Klaipėdos miestų sąrašai;

30. Memorialinio departamento kompiuteryje atnaujinta rezistentų (laisvės kovų dalyvių) programos duomenų bazė;
31. Programoje „Akcija“, skirtoje registruoti apklaustųjų, nukentėjusių nuo represijų ir dalyvavusių rezistencijoje, anketas, sukurti programiniai papildymai, skirti atžymėti asmenims, kuriems dar bus tikslinami duomenys. Sukurtas programos papildymas leidžia išrinkti bei spausdinti atžymėtus asmenis pagal rajonus ir rūšiuoti pagal registracijos numerį;
32. Pagal Memorialinio departamento pareikalavimą buvo ruošiamas Rusijos tremties vietų sąrašas;
33. Teisės ir personalo skyriaus vedėjo užsakymu iš Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos Karių savanorių ir Laisvės kovų dalyvių registracijos programos DB pagal tam tikrus kriterijus išrinktas ir paruoštas laisvės kovų dalyvių sąrašas. (~2000 asmenų).
34. Suderintas elektroninis asmenų, gaussiančių kompensacijas iš Vokietijos banko, sąskaitų sutikrinimas ir senosios sąskaitos pakeistos į naujasias. Programoje paruošti pakeitimai, leidžiantys suformuoti duomenis elektroniam pinigų užskaitymui į gaunančiųjų kompensacijas banko sąskaitas;
35. Programoje, skirtoje registruoti asmenis, pretenduojančius gauti kompensacijas iš Vokietijos fondo, kuriami papildymai, leidžiantys sekti informaciją apie nepilnai sutvarkytus asmenų duomenis, daryti duomenų struktūros pakeitimai;
36. Dirbta su asmenų, kuriems skirtos kompensacijos, sąrašais, gautais iš Vokietijos fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“:
  - buvo gauti ir ruošiami pagrindinio mokėjimo sąrašai (353, 518, 515 ir 353 asmenys),
  - paruošti sąrašai kompensacijų išmokėjimams 1821 asmeniui,
  - paruošti duomenys 295 asmenims pagal anksčiau gautus sąrašus iš Vokietijos,
  - buvo gauti sąrašai su priedais. Juose teikiami mokėjimai asmenims, kuriems jau buvo mokėtos kompensacijos (iš viso 57 asmenys),
  - ruošti 4 papildomi sąrašai (925 asmenys),
  - atliktas 2002 ir 2003 m. duomenų apie išmokėtas kompensacijas sutikrinimas su banko dokumentais,
  - atliekamas duomenų sulyginimas pagal iš Rusijos gautą Lietuvos gyventojų duomenų bazės pjūvį,
  - Atliktas 2003 metais gautų atskirų duomenų sujungimas į vieną bendrą sąrašą.

LGGRTC TINKLALAPIO KŪRIMAS IR PRIEŽIŪRA

37. Tinklapis buvo nuolat (du kartus per mėnesį, o esant reikalui ir dažniau) atnaujinamas bei koreguojamas pagal LGGRTC padalinių teikiamą informaciją. Iš VISO 2003 m. LGGRTC tinklapis buvo papildytas 687 naujais puslapiais ir 515 iliustracijų arba foto nuotraukų, 328 mažo formato nuotraukomis-nuorodomis, 228 puslapiuose informacija buvo atnaujinta arba papildyta (įskaitant to paties puslapio atnaujinimus kelis kartus), 52 puslapių sukurti naujai, pakeitus dizainą:

- 37.1. pateikta žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ Nr. 12, Nr. 13 medžiaga bei Nr. 14 turinys;
- 37.2. atsiminimų rinkimo programos foto nuotraukų archyvas papildytas 72 mini nuotraukomis-nuorodomis į 72 naujus puslapius su didesnio formato nuotraukomis;
- 37.3. Skiltyse:
- Paminklai genocido aukoms ir rezistencijos dalyviams atminti,
  - Vietos, susijusios su rezistenciniu judėjimu,
  - Buvę NKVD–MVD–MGB–KGB pastatai; stribų būstinės pateikta informacija apie Akmenės (su foto nuotraukomis), ir Anykščių, Alytaus (su vaizdine medžiaga – 18 mini nuotraukomis-nuorodomis į 18 naujų puslapių su didesnio formato foto nuotraukomis), Širvintų (su vaizdine medžiaga: 121 mini nuotraukomis-nuorodomis į 121 naujų puslapių su didesnio formato foto nuotraukomis) ir Kaišiadorių (su vaizdine medžiaga: 94 mini nuotraukomis-nuorodomis į 94 naujų puslapių su didesnio formato foto nuotraukomis) rajonus;
- 37.4. Paskelbta informacija apie:
- LGGRTC organizuojamą psichologinę konferenciją,
  - LGGRTC išleisto naujo sovietinio genocido aukų vardyno tomo Vilniaus rotušėje pristatymą,
  - Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos paminėjimą,
  - Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio įkūrimo atminimo įamžinimo iškilmes,
  - Gedulo ir vilties, okupacijos ir genocido atmintinų dienų renginius birželio tragiškoms netektims ir pasipriešinimui atminti,
  - LGGRTC ir Vilniaus universiteto rengiamą tarptautinę mokslinę konferenciją „Sunkių traumų psichologija: politinių represijų ilgalaikiai padariniai“ bei sukurta Java Script programėlė tiesioginiam paraiškų pildymui (lietuvių ir anglų kalbomis),
  - rugpjūčio 5 d. įvykusias Danieliaus Vaitelio-Briedžio ir jo žmonos Aleksandros Vaitelienės gimimo 90-osios metinių paminėjimo iškilmes Ukmergės r. Taujėnų sen.,
  - rugsėjo 7 d. įvykusias Kiauneliškio mūšio atminimo įamžinimo iškilmes Labanoro girioje, Švenčionių rajone,
  - lietuvių-lenkų konferenciją (lietuvių ir anglų kalbomis),
  - istorines-pažintines šią vasarą vykusias stovyklas Radviliškyje (Prisikėlimo apygarda) ir Marijampolėje (Tauro apygarda);
- 37.5. Skelbtos atmintinos partizaninio karo datos ir aprašymai apie:
- Juozą Čeponį-Tauragi, Budrį,
  - Antaną Bakšį-Germantą, Senį, Klajūną,
  - Bronių Karbočių-Bitę,
  - Antaną Baltūsi-Žvejį,
  - Sergijų Staniškį-Litą, Antanaitį, Viltį,

- Juozą Šibailą-Merainį, Dieduką,
  - Adolfą Ramanauską-Vanagą,
  - Kazimierą Algirdą Varkalą-Žaliuką, Daumantą,
  - Edvardą Daučiūną-Jokerį, Rimantą,
  - Vincą Štrimą-Šturmą,
  - Danielių Vaitelį-Briedį,
  - Alfonsą Vabalą-Gediminą,
  - Povilą Morkūną-Rimantą,
  - Edvardą Pranckevičių-Vasari,
  - Joną, Petrą Aleščiką-Rymantą,
  - Vladą Montvydą-Žemaitį, Etmoną Dėdę, jo adjutantą Br. Alūzą-Bedalį ir partizanų laikraščio „Laisvės varpas“ bendradarbę Ireną Petkutę-Rimą,
  - Joną Vilčinską-Svajūną Algirdą,
  - Konstantiną Bajerčių-Garibaldį,
  - Vaclovą Ivanauską-Vytenį, Gintautą, Henriką,
  - Juozą Šomką-Čerčilį, Milotą,
- 37.6. sukurti 2002 metų archyvai (spaudos, renginių LGGRTC darbuotojų vizitų);
- 37.7. sukurtas naujas puslapis „LLKS signatarai“;
- 37.8. atnaujintos „Naujienu“ bei „Apie mus“ skiltys;
- 37.9. atnaujintas Specialiųjų tyrimų ir Leidybos skyrių bei Memorialinio departamento (Istorinės-pažintinės jaunimo stovyklos) puslapių dizainas;
- 37.10. sukurtas naujo dizaino Genocido aukų muziejaus tinklalapių kūrimas lietuvių ir anglų kalbomis;
- 37.11. skiltyse „Aie mus“, sukurta nauja rubrika „Įstatymai“, kur pateikta:
- Lietuvos respublikos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymas,
  - Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatai,
  - atmintinė dėl kompensacijų išmokų nacizmo aukoms sąlygų,
  - nuoroda į kitus LGGRTC įstatymus;
- 37.12. paskelbti konkurso „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija“ nuostatai bei jų priedai;
- 37.13. pateikta Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos pretendento į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio statusą atmintinė ir prašymų-anketų dėl teisinio statuso pripažinimo blankai;
- 37.14. paskelbtas Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamentas;
- 37.15. pateiktas Centro išleistų knygų pristatymas (viršelis ir trumpas aprašymas);
38. Nuolat atnaujinama informacija apie Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos veiklą;
39. Tinklalapis buvo nuolat atnaujinamas bei koreguojamas pagal kitų Centro padalinių teikiamą informaciją.

VARTOTOJŲ PROGRAMINIŲ PRIEMONIŲ POREIKIŲ ANALIZAVIMAS,
REALIZAVIMAS BEI PROGRAMINĖS ĮRANGOS DIEGIMAS

40. GRTD Archyviniam vardinų skyriuje paruoštas darbuotojų kasdieninis duomenų archyavimas ir kopijavimas iš kompiuterio į kompiuterį skyriaus viduje;
41. Sukurtas arba atnaujintas el. paštas 3 Memorialinio departamento ir Archyvinio vardinų skyriaus vartotojams;
42. Pasikeitus telefonų numeriams, pakoreguoti Specialiųjų tyrimų skyriaus, raštų bei pažymų šablonai. Paruoštos 3 Memorialinio departamento šablonų formos tvirtinimui;
43. Remiantis „Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės išrašo formatu“, sukurta MySQL Lietuvos teritorinio pasidalinimo duomenų bazė bei PHP sąsaja, leidžianti ne tik peržiūrėti, bet ir atnaujinti iš Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro tekstiniu formatu gaunamų duomenų;
44. Naudojant jau sukurtos Lietuvos teritorinio pasidalinimo duomenų bazės struktūrą kaip klasifikatorių naujoje duomenų bazėje „Lietuvos partizanų įamžinimas“ sukurtos lentelės duomenų saugojimui bei papildomos formos duomenų įvedimui, redagavimui ir paieškai. Vyko programos „Lietuvos partizanų įamžinimas“ derinimo darbai;
45. Atlikta Specialiųjų tyrimų skyriaus programinių poreikių analizė, aptarta būsimos programos struktūra;
46. Sukurtos unifikuotos pašto dėžutės vardas@genocid.lt visose kompiuterizuotose Centro darbo vietose;
47. Muziejuje parengta partizanų bunkerų nuotraukų programa-prezentacija, skirta parodai Estijoje;
48. Specialiųjų tyrimų skyriaus vedėjo kompiuteriniai dokumentai nukopijuoti saugojimui į CD;
49. Memorialinio departamento kompiuteriuose darbui pritaikyta paieškos tarp tekstinių dokumentų programa;
50. Atliktas atsiminimų registracijos programos „Akcija“ dalies duomenų programinis pakeitimas (perkelimas);
51. Pagal Specialiųjų tyrimų skyriaus užsakymą paruošta statistinė duomenų iš atsiminimų rinkimo programos „Akcija“ forma;
52. Tvarkytos elektroninio pašto dėžutės (nustatymai ir etc.) – Ūkio skyriaus, GRTD ir Muziejaus kompiuteriuose;
53. Įdiegtos programos:
  - GAMA – 4 naujiems Muziejaus vartotojams, tvarkytas lentelių pajungimas, spręsti laikinieji vartotojų nusiskundimai,
  - nužudytų partizanų apskaitos – Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos kompiuteryje,
  - multimedia – 2-iose Teisės ir personalo skyriaus kompiuteriuose,
  - įsisavinta sinchronizavimo ir rezervinio kopijavimo programa „vuBrief“, ver. 3.7. – Informacinių sistemų priežiūros sk. kompiuteryje. Padarytos sinchronizuotos kopijos pa-

grindinių keičiamų duomenų iš LGGRTC serverių. Duomenys iš serverių pradedami kopijuoti į vieną Informacinių sistemų priežiūros sk. kompiuterio diską automatiškai nakties metu,

- Tremties vietų programa – Memorialinio departamento kompiuteryje,
  - „Kaimai“ – GRTD Archyvinio vardynų skyriaus kompiuteriuose,
  - „Lirris“ ir „Rezistentai“ – Bibliotekos kompiuteryje,
  - Norton antivirusinė (pasibaigus veikimo terminui) – 4-ioose Centro kompiuteriuose,
  - skaidrių peržiūros – GRTD Istorinių tyrimų programų skyriuje,
  - Corel 11 – Leidybos skyriuje,
  - Power Archiver – 2-iems Leidybos skyriaus vartotojams,
  - „Visa Lietuva“ – sekretoriato vedėjos kompiuteryje,
  - įrašymo į CD-ROM Nero Burning Rom – Ūkio skyriaus ir 2-ioose GRTD kompiuteriuose,
  - OS Windows, MS Office ir kitos pagalbinės programos – 54-ioose Centro padalinių kompiuteriuose,
  - Internet Explorer – Ūkio skyriaus kompiuteryje,
  - MS Office 97 – Ūkio ir 2-ioose GRTD Archyvinio vardynų skyrių kompiuteriuose,
  - Power Archiver – Ūkio skyriaus kompiuteryje,
  - ICQ – GRTD Istorinių tyrimų programų skyriaus, 3-ioose Memorialinio departamento ir 2-ioose Ūkio skyriaus kompiuteriuose,
  - Norton Antivirus – Memorialinio departamento bei Ūkio skyriaus, 3-ioose Genocido aukų muziejaus ir 4-ioose GRTD Archyvinio vardynų skyriaus kompiuteriuose;
54. LGGRTC kompiuteriuose, aptikus kompiuterinius virusus, izoliuoti infekuoti failai.

KOMPIUTERINĖS ĮRANGOS APSKAITA, TVARKYMAS BEI DERINIMAS

55. Patikrintas naujos kompiuterinės technikos likutis sandėlyje. Taip pat patikrintas kompiuterinės technikos išdėstymas darbo vietose;
56. Kas mėnesį Ūkio skyriui buvo pateikiamas minimalus medžiagų poreikis spausdintuvams;
57. Atlikta profilaktika:
- rašaliniams HP ir Epson spausdintuvams. Pašalinti spausdinimo sutrikimai, atlikta profilaktika lazeriniams spausdintuvams: dviems Centrinės prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigos, vienam Archyvinio vardynų skyriaus ir vienam Specialiųjų tyrimų skyriaus,
  - į tris Muziejaus kompiuterius įdiegus CD įrenginius,
  - sukeitus du Centrinės prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigos kompiuterius,
  - Įdiegus du CD įrenginius į GRTD (Gedimino pr. 40) ir Memorialinio departamento kompiuterius,

- rašaliniams HP Teisės ir personalo bei Apskaitos skyrių spausdintuvams,
  - vienam Memorialinio departamento ir trims GRTD kompiuteriams; kai kuriuose pakeistos pagrindinės plokštės,
  - rašaliniams Epson Stylus Color 440 spausdintuvams, pašalinti spausdinimo sutrikimai,
  - vienam Apskaitos ir dviems Ūkio skyriaus kompiuteriams;
58. Archyvinio vardynų sk. kompiuteriuose sutvarkytas spausdinimas per tinklą;
59. Atliktas kompiuterinės technikos remontas:
- du 14“ monitoriai,
  - vienas rašalinis HP DJ 670C spausdintuvas,
  - 2-iuose Apskaitos sk. ir Memorialinio departamento kompiuteriuose pakeisti sugedę maitinimo blokaai,
  - Archyviniame vardynų sk. kompiuteryje pakeista sugedusi tinklo korta,
  - Informacinių sistemų priežiūros sk. kompiuteryje pakeistas sugedęs kietas diskas,
  - Leidybos skyriaus kompiuteryje pakeistas įtampos jungiklis, įdiegta spausdintuvo HP LJ 4000 tvarkyklė iš CD, išbandytas spausdinimas lokaliai ir per tinklą,
  - keistos sugedę klaviatūros ir pelės;
60. Paruoštas būtiniausias kompiuterinės technikos poreikio planas, sudaryta paraiška ir atlikta galimų tiekėjų (UAB „Komparsa“, UAB „Vebnetas“, į UAB „Pro Futuro“) apklausa. Pagal gautus komercinius pasiūlymus atliktas kainų palyginimas. Nupirkta:
- iš UAB „Pro Futuro“ – 3 kompiuteriai,
  - iš UAB „Komparsa“ – 3 monitoriai ir papildoma operatyvi atmintis kompiuteriams,
  - iš UAB „Vebnetas“ – 3 kompiuterių modernizavimo rinkiniai ir 1 įrašantis įrenginys CD-RW;
61. Diegta nauja kompiuterinė įranga:
- į tris Muziejaus kompiuterius – Cd-rom'ai,
  - Apskaitos sk. kompiuteryje įdiegtas CD grotuvas,
  - Teisės ir personalo skyriaus 2-iuose kompiuteriuose –garso kolonėlės,
  - Teisės ir personalo skyriaus kompiuteryje CD įrenginys sujungtas su garso korta, RAM DIMM padidinta nuo 32 iki 126 MB,
  - Bibliotekos kompiuteryje RAM DIMM padidinta iki 64 MB,
  - paruošti darbui 9 nauji kompiuteriai,
  - Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijoje – monitorius,
  - kai kuriuose kompiuteriuose – pagrindinių plokščių maitinimo baterijos,
  - Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento (Gedimino pr. 40) ir Memorialinio departamento kompiuteriuose – du CD įrenginiai,
  - naujame Muziejaus kompiuteryje iš seno kompiuterio įdiegta SCSI plokštė su valdikliu, prijungti skeneriai. Išimtas SCSI diskas, likęs kietasis diskas dalytas į du loginius diskus,
  - pagrindinė plokštė, operatyvinė atmintis ir procesorius – Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos, Specialiųjų tyrimų ir GRTD archyvinio-varodynų skyrių kompiuteriuose,

- papildoma operatyvinė atmintis – 3-iuose Specialiųjų tyrimų skyriaus ir 4-iuose Muziejaus kompiuteriuose,
  - į kompiuterį ATX (inv.nr. 14) įmontuota pagrindinė plokštė Elite group L7VMM2, procesorius AMD Duron, 1,3 GB, RAM DDR 266 128 MB, kietas diskas įmontuotas iš kito (inv.nr. 395) kompiuterio, įdiegta būtina programinė įranga ir su nauju monitorium ProView 17“ DX-787 paruošta kompiuterinė darbo vieta GRTD Archyviniam vardynų skyriuje,
  - į kompiuterį MicroLink P-150 (inv. nr. 395) įmontuotas kito kompiuterio (inv.nr. 14) kietas diskas. Sukomplektavus kartu su monitorium ViewSonic E655 (inv.nr.415) paruošta kompiuterinė darbo vieta Ūkio skyriuje (sandėlyje),
  - po vieną įrašantį CD-RW įrenginį Ūkio skyriaus ir GRT departamento kompiuteriuose,
  - SCSI korta Leidybos skyriaus skeneryje ScanMaker III (Microtec),
  - pakeistas procesoriaus aušintuvo ventiliatorius GRTD Archyvinio vardynų skyriaus kompiuteryje,
  - pakeistas administracijos kompiuterio maitinimo bloko ventiliatorius,
  - maitinimo blokas GRTD Archyvio vardynų skyriaus kompiuteryje,
  - pakeista sugedusi tinklo plokštė Memorialinio departamento kompiuteryje,
  - Leidybos skyriuje – skeneris Mustek BearPaw 4800 Pro, išbandžius būtinomis leidybai programomis. Skeneris Mustek BearPaw 4800 Pro grąžintas į UAB „Komparsa“. Buvo atlikta tinkamesnio skenerio paieška ir pasirinktas skeneris HP 4500C, kuris įdiegtas naujai vietoj buvusio,
  - kai kuriuose kompiuteriuose pakeistos pagrindinių plokščių maitinimo baterijos,
  - ISP skyriuje – spausdinimas Minolta 1200W lokaliai ir per tinklą;
62. Surašyti aktai:
- materialinių vertybių perdavimo tarp padalinių (37 aktų),
  - kompiuterinės technikos mazgų montavimo (14 aktų);
63. Sukurta nauja kompiuterinė darbo vieta Specialiųjų tyrimų skyriuje (įdiegtos būtinos programos, atvestas tinklo laidas ir etc.);
64. Atlikti kompiuterio pajungimo, instaliacijos darbai, paruoštos darbo vietos tinkle:
- kraustant į kitas patalpas vieną Muziejaus kompiuterį. Tuo pačiu spręstas ryšio palaišymas su kompiuteriu. Vėliau jis buvo grąžintas,
  - kraustant kompiuterį iš Muziejaus ekspozicijos į 3 a. ir paruošiant naują darbo vietą,
  - perkeliant Centrinės prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigos du kompiuterius bei vieną spausdintuvą į kitas patalpas, o du kompiuterius sukeičiant vietomis (skirtinguose pastatuose),
  - atlikus profilaktiką serveryje (Serveris1), viename Apskaitos skyriaus, viename Memorialinio departamento ir dvejuose GRT departamento kompiuteriuose. Kai kuriuose kompiuteriuose pakeistos pagrindinių plokščių maitinimo baterijos,
  - perkeliant Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos kompiuterį į naujas patalpas,

- keliant Memorialinio departamento du kompiuterius į kitas patalpas,
  - Centrinėje prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigoje, vieną kompiuterį perkėlus į kitas patalpas,
  - GRTD Istorinių tyrimų programų skyriuje sukūrus dvi papildomas kompiuterines darbo vietas,
  - sukeitus vietomis du Specialiųjų tyrimų ir GRT departamento kompiuterius,
  - keliantis Centrinei prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigai į naujas patalpas bei perstačius šešis minėtos įstaigos, septynis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos ir du administracijos kompiuterius,
  - ruošiant naują (ATX Celeron 1700 MHz, RAM DDR128 MB, HDD 30 GB, monitorius ProView 17“ DX-777) kompiuterį GRTD Archyviniam vardinų skyriui;
65. Remontuota:
- Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos spausdintuvus HP LJ 5 ir kompiuteris,
  - bandyta remontuoti sugedusį monitorių Crystal (Daewoo) 14“, bet paaiškėjo, kad jis neberemontuotinas,
  - du nepertraukiamo maitinimo šaltiniai (UPS 650 ir UPS 450),
  - maitinimo bloko ventiliatorius pašto serveryje (Didžioji g. 17/1),
  - lokalinio kompiuterių tinklo 16 portų šakotuvus (UAB „Elsis“),
  - Pakeistas nutrūkęs maitinimo laidas Ūkio skyriaus kompiuteryje;
66. Sudarytas vardinų skyriaus kompiuterinės technikos sąrašas;
67. Pagal poreikį keistos sugedę klaviatūros ir pelės;
68. Pagal poreikius keistos tonerio arba rašalo kasetės spausdintuvuose.

CENTRO DARBUOTOJŲ KONSULTAVIMAS BEI MOKYMAS

69. Parengta bendra Centro 2003 m. darbo ataskaita, apjungiant atskiras padalinių ataskaitas, sukurtos diagramos;
70. Centro darbuotojai supažindinti su naujais įsakymais:
- Dėl LGGRTC tinklalapio tvarkymo nuostatų patvirtinimo,
  - Dėl naudojimosi kompiuteriais darbo vietose tvarkos patvirtinimo,
  - Dėl asmens duomenų paslapties išsaugojimo surenkant parašus;
71. Centrinė prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigos darbuotoja apmokyta dirbti su programa Excel;
72. Memorialinio departamento darbuotojai apmokyti dirbti su paieškos tarp tekstinių dokumentų programa;
73. Teikta pagalba:
- Centrinės prašymų kompensacijoms gauti pagal VFR įstatymą dėl fondo „Atmintis, atsakomybė ir ateitis“ priėmimo įstaigos darbuotojai dėl tabelių pildymo bei spausdinimo,

- darbo užmokesčio programų sutrikimo atvejais Apskaitos skyriuje,
- programos „Tremtis“ sutrikimų atvejais,
- kompiuterių sutrikimų atvejais (duomenų bazės atstatymai ir kt.),
- dėl deklaravimo formų spausdinimo iš interneto ir kt.,
- įvairių sutrikimų atvejais ir konsultacijos personalinių kompiuterių vartotojams.

PASTABOS

1. Atnaujinus LGGRTC kompiuterinę techniką, reikėjo naujai įdiegti pagrindinį serverį (OS Linux), buvo vykdomi jo derinimo darbai;
2. Naujai įdiegtas pašto serveris Senmail;
3. Įdiegta ir suderinta pašto serverio antivirusinė Kasperskio programa;
4. Sukurtos bei įdiegtos unifikuotos elektroninio pašto dėžutės visose kompiuterizuotose Centro darbo vietose;
5. Internet tinklo antro kanalo pajungimui surinktas ir suderintas antras proxy serveris Gedimino pr. 40;
6. Išaugus duomenų perdavimo srautams buvo atlikti papildomi serverio (OS Linux) derinimo darbai;
7. Dėl minėtų priežasčių bei dėl nuolat atsirandančių įvairių kompiuterinės technikos gedimų, prarandamas darbo laikas, skirtas planiniams darbams.

7 PRIEDAS

APSKAITOS SKYRIUS

DIAGRAMOS:

- Bendros LGGRTC išlaidos 2003 m. (proc.)
- LGGRTC išlaidos 2003 m. (proc.)
- LGGRTC išlaidos valdymui 2003 m. (proc.)
- LGGRTC išlaidos įamžinimui 2003 m. (proc.)
- LGGRTC išlaidos tyrimams 2003 m. (proc.)
- Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento išlaidos 2003 m. (proc.)
- Memorialinio departamento išlaidos 2003 m. (proc.)
- Genocido aukų muziejaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Specialiųjų tyrimų skyriaus 2003 m. (proc.)
- Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos išlaidos 2003 m. (proc.)
- Leidybos skyriaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Apskaitos skyriaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Informacinių sistemų priežiūros skyriaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Direkcijos, sekretoriato išlaidos 2003 m. (proc.)
- Teisės ir personalo skyriaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Ūkio skyriaus išlaidos 2003 m. (proc.)
- Vokietijos kompensacijų grupės išlaidos 2003 m. (proc.)